

ຍູບທວລ

ປຸງສຳເລັດ
ປີ 1951

ใ น ล บ ัน

สารคดี

สรุปข่าวในรอบ ๓ เดือน
ของชาวจีนใหม่สำหรับชาวอเมริกัน
คนละแบบ
เมืองทวารวดีที่จีนเสนา

MAJOR ENGLISH STUDENTS TEACHING PRACTICE IM. STEWART

เรื่องเศร้า
ทำเนียบคนเก่ง

พรวิณี เทียมบุญประเสริฐ
ประทีป เหมือนนิต
พิศวง คิวโล
อุทัย อนันตสมบุรณ์

บอณ บุญญา
ดวงประทีป

เรื่องสั้น

เพื่อเธอ...ที่รัก
อดีตรัก
เขาสอนให้สู้
ชั่วชีวิต
รักคนพราหมณ์สูตร
รักก็กาลมีศ

แววยง
เพียงเงา
เทวินทร์
ภักกรภมิ
ภิญญา รังษิมาศ
จินตนาการณ

ร้อยกรอง

กราบรักกับลมหนาว
อาลัยยัง
ลพบุรีคงไม่ไกลเกินไปนัก
ยอม
รัก
ยามเช้า
เราควรวลาจากกันแล้ววันนี้
มาลัยมะลิ
เธอเงยบทยแคว้นนั้นคราวันนั้น
แล้วอาลัยขวัญตาแล้วลากัน
ดอกไม้กับแมลง
ความรักกับนกกลอน
ไม้สนรัก
บางปะกง
มนต์ขลัง
เพลงกราวญ

ประทีป พฤชากิจ
พ. พงษ์บุญญา
กฤษณา
นิภาพรรณ บุญไญยปรกรณ์
"กล"
กล ชีพเหล็ก
ปาวีชาติ
ว. ทงตรงจิตร
"คอกอ้อ"
ช่อชงโค
ช่ออยู่
บ. บางปะกง
สนธยา
สายัณห์
คอกตะแบก
ไพเราะคก

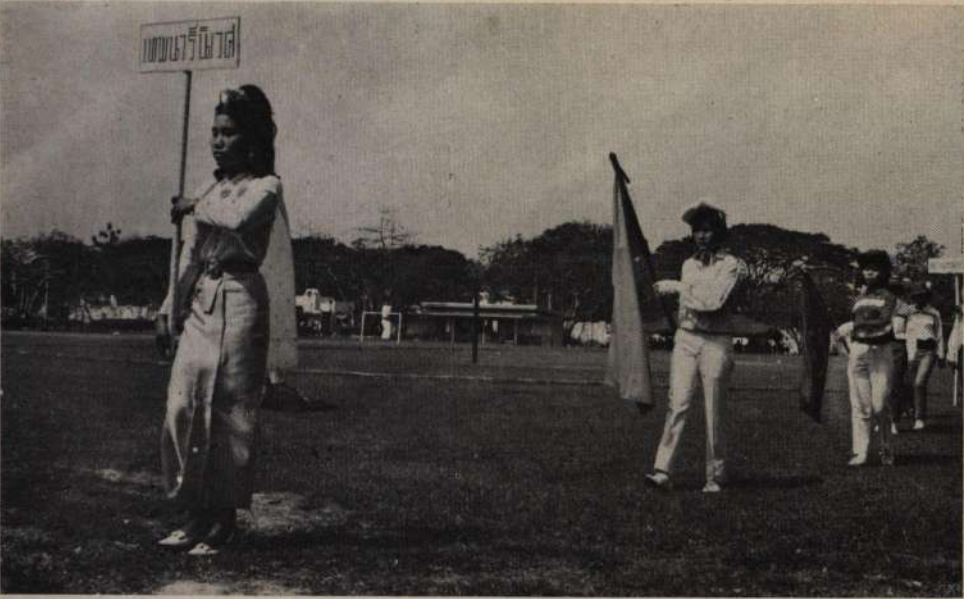
ปกิณกะ

"เกียรติ"
เส้นโค้งของสัญญา
พรหมท รือฤทธิชิต
กะแบกโรย

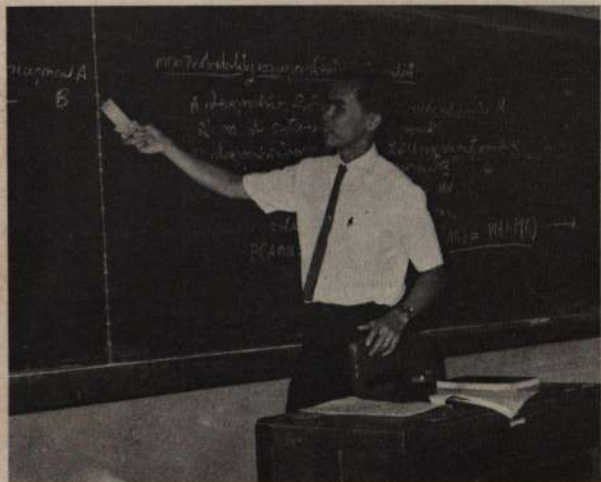
สายัณห์
"ภควดี"
"คอกอ้อ"
กัลปพฤกษ์

- จากวันนั้นถึงวันนี้หลายปีแล้ว
ร่มรื้อแก้ว "ยุงทอง" เคยครองขวัญ
ได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขมาด้วยกัน
ถึงแล้ววันที่ต้องลา...สุดอาลัย
แสงม่วงอ่อนจางฉายพรายรังสี
ดวงฤดีที่มันหมองสิ้นผ่องใส
กลับยุงพรูปลิวเกลื่อนเหมือนเป็นใจ
รู้ความนัยว่าต้องพراق "จากแดนยุง"

- ปก : วินัย โสมคี
- บรรยาย : สมยศ สิงห์คำ

สอน

ว่าง

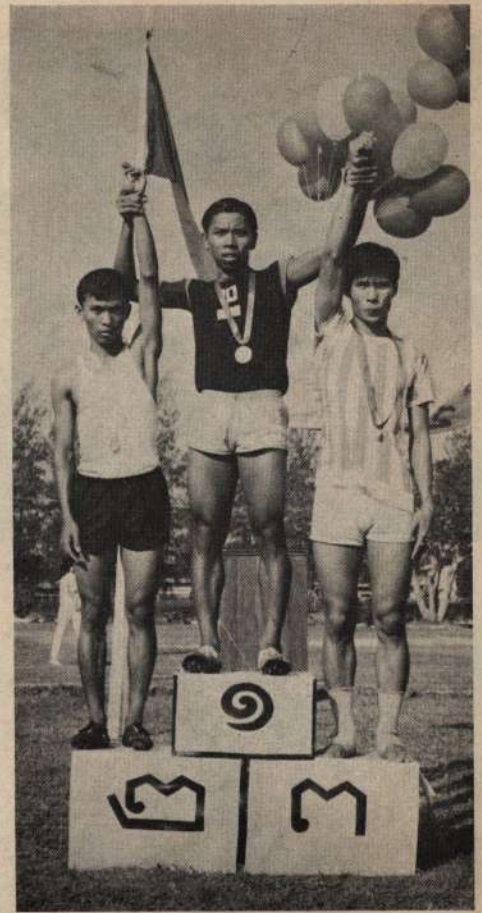
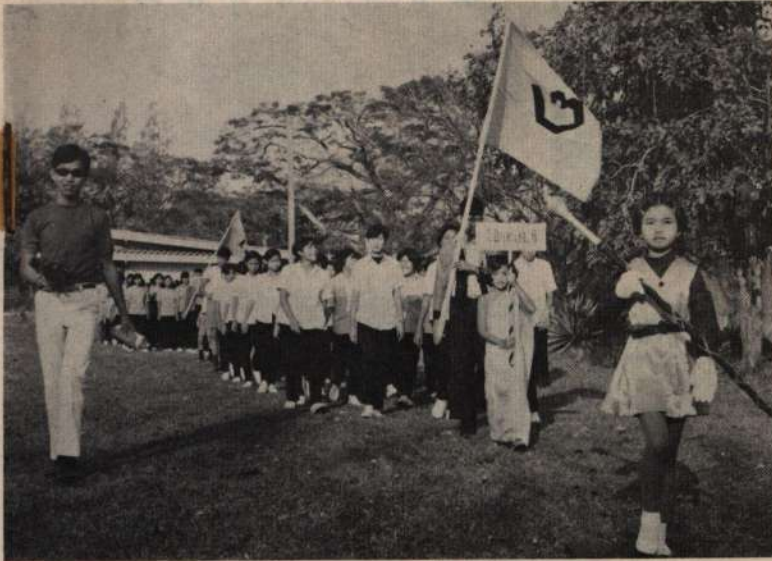

กิน

ก ก ก ร ร ม

กีฬาสาย

คนเก่งฝึกหัดครู

วันเด็ก

คนเก่งสาธิต

● ห้องสมุด ●

ช.ศ.ท. เมกกา

ไมยราพสะกดทัพ

การเมืองเรื่องรัก

สรุปข่าวในรอบ ๓ เดือน

พรณี เทียมบุญเสริฐ

ข่าววิทยาลัย

เปิดเทอมใหม่

หลังจาก การสอบไล่ และ หยุด ภาคเรียนประจำเทอมกลางแล้ว เทอมปลายอันเป็นเทอม สุกท้ายของ ปีการศึกษา ก็เริ่มขึ้น เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๑ คณะอาจารย์และนักเรียนต่าง ก็กลับมา คร่ำเคร่งต่อการทำงาน และการเรียนอีกครั้งหนึ่ง

ปาฐกถาเกี่ยวกับการศึกษา

เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๑ เวลาประมาณ ๑๙.๐๐ น. ทางวิทยาลัยได้จัดให้มีการปาฐกถาเกี่ยวกับการศึกษา เรื่อง "สุขภาพของหญิง" ซึ่งบรรยายโดยคุณผันวิสูตร ผู้จัดการและโฆษนากรบริษัทข้าวไทย จำกัด ณ หอประชุมของวิทยาลัย โดยมีนักเรียนและอาจารย์ผู้สนใจเข้าฟังกันอย่างคับคั่ง

อาจารย์ไปรับการอบรมและสัมมนา

๑. การอบรมและสัมมนาเรื่องห้องสมุด ทางวิทยาลัยได้ส่งอาจารย์วัลลภ สวัสดิ์วัลลภ ไปรับการอบรมเรื่องห้อง

สมุดของสถานศึกษาฝึกหัดครู ในระหว่างวันที่ ๒-๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๑ ณ ศูนย์วัสดุการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ

๒. การอบรมและสัมมนาหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ ระดับ ป.กศ. ทางวิทยาลัยได้ส่งอาจารย์สุวร กาญจนมยุร หัวหน้าหมวดคณิตศาสตร์ของวิทยาลัยเข้าร่วมการอบรมและสัมมนา ระหว่างวันที่ ๖-๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๓

๓. การอบรมและสัมมนาอาจารย์นิเทศก์การสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท ทางวิทยาลัยได้ส่ง อาจารย์สุนทร ศรีรักษา อาจารย์นิเทศก์ของโรงเรียนในโครงการฝึกหัดครู ชนบท ของวิทยาลัยไป ร่วมรับ การอบรมและ สัมมนา ณ ศูนย์วัสดุ การ ศึกษา กระทรวงศึกษาธิการระหว่างวันที่ ๑๖ ธันวาคม ถึงวันที่ ๓๐ เดือนเดียวกัน

อาจารย์ เดินทาง ไปฝึกอบรม และ ดูงาน ต่างประเทศ

อาจารย์ศรัลยา เสริมพงศ์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการของวิทยาลัย ได้เดินทางไปฝึก

อบรมและงาน ณ ประเทศอังกฤษ เป็นเวลา ๑๕๓ วัน ได้ออกเดินทางแล้วตั้งแต่วันศุกร์ที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๑ เวลา ๑๙.๐๐ น.

อาจารย์มาใหม่

วิทยาลัยได้รับโอน อาจารย์ สติท วงศ์สุวรรณ จากโรงเรียนวัดชีโนรส สังกัดกรมสามัญศึกษา มาบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งอาจารย์วิทยาลัยครูเทพสตรีฯ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๑ และขณะนี้อาจารย์สติท วงศ์สุวรรณ ได้เดินทางมาปฏิบัติราชการเรียบร้อยแล้ว

วิทยาลัยช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย

ในโอกาสที่ชาว ลพบุรี ต้องประสบความทุกข์ยาก เนื่องจาก อัคคีภัย ครั้งที่แล้วทางวิทยาลัยได้จัดอาหารไปบรรเทาทุกข์ในท้องถิ่น ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม จนถึงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๑๑ รวม ๗ วัน

การแข่งขันกีฬาและกรีฑาภายในวิทยาลัย

ในวันอาทิตย์ที่ ๑๒ มกราคม ศกนี้ ทางสถานักเรียน ได้จัดให้มีการแข่งขัน กีฬาและกรีฑาสายรอบสุดท้าย ตั้งแต่เวลา

๘.๐๐ น. ถึง ๑๗.๐๐ น. ในการแข่งขันครั้งนี้จะแบ่งออกเป็น ๒ ภาคครั้งนี้คือ ภาคเช้าเป็นการแข่งขันกรีฑา ทั้งประเภทลู่วิ่งและลาน ภาคบ่ายจะเป็นการชิงชนะเลิศกีฬาเรียงลำดับดังนี้คือ บาสเกตบอลหญิง บาสเกตชาย แขนกบอลลูก และฟุตบอลชาย และหลังจากนั้นมีพิธีมอบถ้วยและเหรียญ สำหรับ ผู้ชนะเลิศ ทุก ประเภท โดยมีผู้อำนวยการเป็นประธาน

การจัดงานของชุมนุมละคร

ชุมนุมละครและนาฏศิลป์ได้จัดงานแสดงเพื่อเก็บเงินสมทบทุน ช.ศ.ท. ในวันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคมศกนี้ ตั้งแต่เวลา ๑๙.๐๐ น. ถึง ๒๓.๐๐ น. ณ หอประชุมวิทยาลัย โดยมีการแสดงดังต่อไปนี้ คือ รำเบิกโรง, คนตรีสากล, แฟชั่นโชว์, ทายปัญหา ละครย่อย และการแสดงโขนสด ตอนทศกัณฐ์ขึ้นชีพ

การฉายภาพยนตร์ประกอบคำบรรยายของศาลาอเมริกัน

ทางศาลาอเมริกัน ได้นำ ภาพยนตร์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในยาน อวกาศ A Pollo 7 มาฉายให้นักเรียนชม ประกอบกับคำบรรยายเกี่ยวกับการเดินทางไปรอบดวงจันทร์ มีภาพถ่ายและ Slide ผิว

ดวงจันทร์จาก Luna orbitor, Surveyor และ Ranger ประกอบด้วยเมื่อวันอังคารที่ ๗ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๐ น. ณ หอประชุมของวิทยาลัย ได้มีนักเรียนและอาจารย์ผู้สนใจเข้าชมและฟังอย่างหนาแน่น ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องยานอวกาศ ผิวของดวงจันทร์ และการเดินทางไปสู่ดวงจันทร์ เป็นอย่างมาก

ธนาคารมอบทุนเพื่อการศึกษา

ธนาคารนครหลวงไทยจำกัด และธนาคารกรุงไทยจำกัด ได้มีจิตศรัทธามอบทุนการศึกษา สำหรับนักเรียนยากจน ให้แก่วิทยาลัยเพื่อคัดเลือกนักเรียนที่จะรับทุนเหล่านี้ ทุนที่ธนาคารทั้งสองมอบให้ มีจำนวนดังนี้ คือ

๑. ธนาคารนครหลวงไทย ๔ ทุน
ทุนละ ๗๐๐ บาท

๒. ธนาคารกรุงไทย ๔ ทุน
ทุนละ ๕๐๐ บาท

ทางวิทยาลัยขอขอบคุณ และขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและกุศลบุญราศรีในการบริจาคครั้งนี้ จงบันดาลให้กิจการของธนาคารทั้งสองแห่ง จงเป็นปึกแผ่นเจริญรุ่งเรืองตลอดกาลนาน

นักเรียนเดินทางไปศึกษานอกสถานที่

ในวันเสาร์ที่ ๔ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๐ นักเรียน ป.กศ. สูงปีที่ ๑ ซึ่งกำลังเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปจำนวน ๗๕ คน และอาจารย์ผู้ควบคุมอีก ๔ ท่าน ได้เดินทางไปศึกษาเกี่ยวกับเรื่องโทรทัศน์ เครื่องมือตรวจรังสี และการใช้พลังงานปรมาณู เพื่อสันติในการวิจัยทางเกษตร ที่สถานีโทรทัศน์กองทัพบก และสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติในจังหวัดพระนคร ตลอดจนฟังคำบรรยายเกี่ยวกับเครื่องมือตรวจกัมมันตภาพรังสี ณ จุดา ลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบอัคคีภัย

คณะอาจารย์และนักเรียนของวิทยาลัยได้ร่วมกันบริจาคทุนทรัพย์เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบอัคคีภัย ทั้งนักเรียนสาธิตและนักเรียนฝึกหัดครู จำนวน ๑๕๑๐ บาท ทางวิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา และตกลงแบ่งทุนออกเป็น ๒ ส่วนดังนี้คือ ส่วนหนึ่งแบ่งให้ครูสภาจังหวัด จำนวน ๓๔๐ บาท ส่วนที่สองได้แบ่งให้นักเรียนที่ประสบเคราะห์กรรมในครั้งนี้นับจำนวน ๒๖ คน เป็นนักเรียนฝึกหัดครู ๑๕ คน และนักเรียนสาธิต ๑๑ คน

ได้คนละ ๔๕ บาท หนึ่ง นอกจากทาง
วิทยาลัยจะมอบทุนทรัพย์ให้แก่ นักเรียนผู้
ประสบอัคคีภัยในครั้งนั้นแล้ว ทางวิทยาลัย
ยังได้รับการบริจาค เสื้อผ้าจาก คณะอาจารย์
และนักเรียน เพื่อมอบให้แก่ นักเรียน ผู้ประ-
สบอัคคีภัยอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งทาง
วิทยาลัยได้จัดการให้เป็นไปตามจุดประสงค์
ของผู้บริจาคแล้ว

การจัดงานวันเด็กประจำปี ๒๕๑๒

ในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๑๒ ซึ่ง
เป็นวันเด็กแห่งชาติในปีนั้น ทางคณะ กรรม-
การนักเรียนสภาริต และผู้แทนของสภา
นักเรียนฝึกหัดครูได้ตกลง ร่วมกันที่จะจัดให้
มีงานวันเด็กขึ้น ณ หอประชุมของวิทยาลัย
โดยจะมีการจัดรายการแสดง แจกของขวัญ
การประกวดแฟนซี และการประกวดการ
ร้องเพลงเพื่อความ สนุกสนาน ของ เด็ก ๆ
ทั้งหลาย

การแข่งขัน ฟุตบอล ระหว่าง อาจารย์ใน วิทยาลัย

คณะอาจารย์ชายของวิทยาลัย ได้
จัดให้มีการแข่งขันกีฬาฟุตบอลขึ้นระหว่างทีม
“ยัง” และทีม “แล้ว” ณ สนามฟุตบอล
ของวิทยาลัย ในวันที่ ๑๕ มกราคม
เวลา ๑๖.๔๐ น. โดยมีท่านผู้อำนวยการ

เป็นประธานการแข่งขัน หลังจากการแข่งขัน
แล้วได้มีการ รับประทานอาหาร ร่วมกัน
เพื่อความ สนุกสนาน รื่น เริง ระหว่าง คณะ
อาจารย์อีกด้วย

ข่าวการศึกษา

มูลนิธิ เพื่อ การ ศึกษา และ ประ ชา สง-
เคราะห์ บริจาค เงิน เพื่อ ช่วย เหลือ ทาง
ด้านการศึกษา

มูลนิธิ เพื่อการศึกษา และ ประชา-
สงเคราะห์ ได้มอบเงิน จำนวน ๔ ล้านบาท
เพื่อช่วยเหลือการศึกษาชั้นอุดมศึกษา เมื่อ
วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๑ ณ โรงแรม
ราม่า โดยนายเชาว์ ขวัญยืน ผู้จัดการ
ทั่วไปของมูลนิธิเป็นผู้กล่าวมอบในนามของ
มูลนิธิ

จำนวนเงิน ที่มอบให้แบ่ง เพื่อช่วย
เหลืองานการศึกษา ของสภาการศึกษา แห่ง
ชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
แห่งละ ๑ ล้านบาท

จอมพลถนอม กิตติขจร นายก
รัฐมนตรีเป็นผู้รับมอบในนามของ สภาการ
ศึกษาแห่งชาติ และ อธิการบดี ของ มหาวิท-
ทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลา-
นครินทร์ ดร. ป่วย อิงภากรณ์ในนาม
ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มูล นิธิเพื่อ การศึกษา และ ประชา-
สงเคราะห์นี้ ตั้งขึ้น โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อ
ช่วยเหลือในด้านการศึกษา และการสง-
เคราะห์แก่ประชาชนชาวไทย ซึ่งมีนาย
พจน์ สารสิน เป็นประธานของมูลนิธิ

ผลการสำรวจ วุฒิกู ที่สอนอยู่ใน ระดับ ต่าง ๆ

คณะกรรมการประสานงานการผลิต
ครู ได้พิจารณา ผลการสำรวจ สักส่วนครู ผู้มี
วุฒิที่สอนอยู่ในระดับต่าง ๆ ทั่วประเทศใน
ปี ๒๕๑๐ ปรากฏว่ามีครูวุฒิต่าง ๆ แบ่ง
ตามประเภทโรงเรียนได้ดังนี้

ประเภทโรงเรียนอนุบาล โรงเรียน
ประถมศึกษาและประถมศึกษาตอนปลายใน
โรงเรียนรัฐบาล ใช้วุฒิ ป.กศ. หรือเทียบ
เท่า จำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ครู
วุฒิ อนุปริญญา ป.กศ. สูง หรือเทียบ
เท่า

ประเภทโรงเรียนประถมศึกษาและ
โรงเรียนราษฎร์ของเอกชน ใช้ครูวุฒิ
สามัญและต่ำกว่า ป.กศ. จำนวนมากที่สุด
รองลงมาได้แก่ครูวุฒิ ป.กศ. หรือเทียบเท่า

ประเภทโรงเรียน มัธยมศึกษาและ
อาชีวศึกษา ใช้ครูวุฒิ อนุปริญญา ป.กศ.
หรือเทียบเท่าจำนวนมากที่สุด รองลงมา
ได้แก่ครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป

ประเภทสถาบันฝึกหัดครู ใช้ครู
วุฒิปริญญาตรีขึ้นไปมากที่สุด รองลงมา
ได้แก่ครูวุฒิอนุปริญญา ป.กศ. สูง หรือ
เทียบเท่า คณะกรรมการได้เสนอแนะว่า
ภายในปี ๒๕๑๙ การใช้ครูวุฒิต่าง ๆ ใน
ระดับการศึกษาต่าง ๆ นั้น ควรกำหนด
เป็นอัตราส่วนร้อยละดังนี้

ประถมศึกษาตอนต้น ใช้วุฒิ ป.กศ.
ร้อยละ ๘๔ ที่เหลือใช้วุฒิ ป.กศ. สูง หรือ
อนุปริญญา

ประถมศึกษาตอนปลาย ใช้วุฒิ
ป.กศ. ร้อยละ ๕๐ นอกนั้นใช้วุฒิ ป.กศ.
สูงและปริญญาตรี

มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษา
ตอนปลาย ให้ใช้วุฒิปริญญาตรีร้อยละ
๕๐ ที่เหลือใช้วุฒิ ป.กศ. สูง หรืออนุ
ปริญญา ในด้านอาชีวศึกษาก็เช่นเดียวกัน

ส่วนทางค้ำน ฝึกหัดครูให้ใช้ครูวุฒิ
ปริญญาตรีขึ้นไปร้อยละ ๘๐

สัดส่วนดังกล่าวนี้ คณะกรรมการ
เห็นว่าอยู่ในวิสัย ที่ประเทศไทย จะทำได้ ทั้ง
ในค้ำนงบประมาณและกำลังคน และเห็น
ว่าการที่ให้มีครูปริญญาในชั้นประถมศึกษา
ก็เพราะจะได้ ช่วยเหลือครูที่มี วุฒิต่ำในค้ำน
วิชาการ

ผลงานการศึกษาในรอบปีของรัฐบาล ปัจจุบัน

เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๑ จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีได้กล่าวคำปราศรัยกับประชาชน ทางวิทยุและโทรทัศน์ เนื่องในวันครบรอบปีแห่งการแต่งตั้งของรัฐบาลปัจจุบัน โดยได้แถลงให้ประชาชนได้ทราบ ถึงผลงาน ด้านต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินงานมาแล้วในรอบปี ที่ผ่านมา ซึ่งได้รับความสำเร็จผล ตามความ มุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้

สำหรับในด้านการศึกษา นั้น นายก

รัฐมนตรีได้กล่าวว่านอกจากทางราชการจะได้พยายาม ขยาย การ ศึกษา ระ ดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ออกไปให้ได้สัมพันธ์กับ จำนวนประชากร ที่เพิ่ม ขึ้นแล้ว รัฐบาลยังได้ขยายระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยออกไปอีกด้วย โดยเฉพาะ งานพัฒนา วิทยาลัยก็ได้พยายามหาทางขยาย การ พัฒนา เศรษฐกิจ และ สังคม แห่งชาติ จนบัดนี้มีอัตราเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ ๑๐ ต่อปี ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ นี้ สามารถรับนิสิตนักศึกษาใหม่เข้ามหาวิทยาลัยได้ถึง ๘,๕๖๒ คน □

ถึงกลางวันสุริยันแจ่มประกาย
ไม่เห็นหน้านางลักษณียังมีคใหญ่
ถึงราตรีมีจันทร์อันอำไพ
ไม่เห็นโฉมประโลมใจก็มีคมนา

(วิวาท์พระสมุทร)

คราบรักกับลมหนาว

ประทีป พุกซากิจ

หากมีใครถามฉันในวันนี้
ว่าเคยมีความรักสักครั้งไหม
ฉันคงต้องกล่าวถึงฝันอาลัย
เมื่อตอบไปแล้วพบว่าเคยมี

พบความรักฝังใจในหน้าหนาว
และรักไว้หอมองหม่นจนขวัญหนี
ทั้งรอยคราบเก่าๆเพียงธุลี
เป็นไม้ตรีปโลบขวัญวันหนาวเยือก

เราจากกันวันก่อนตอนฟ้าหม่น
ต่างทุกข์ทันทับใจเกินใครเหมือน
มีน้ำใสกลอกตาจนพราวเลื่อน
ไว้คอยเตือนสัมพันธ์วันอาลา

เคียงวันเธออยู่ไหนฉันไม่รู้
ฉันคอยอยู่กลางคืนอวลกลิ่นหญ้า
กับน้ำค้างเย็นฉ่ำและน้ำตา
ฉันเมื่อยลทุกข์ท้อเพราะรอเธอ

ภาพความหลังครั้งนั้นที่ฉันเห็น
คือตาลเคঁนเคียงคู่อยู่เสมอ
กับลมเย็นรอนขวัญจนทวนเพื่อ
ฉันละเมอถึงวันซึ่งผ่านไกล
อย่าเลยอย่าถามฉันในวันนี้
ว่าคนที่เคยคู่เขาอยู่ไหน
ไม่ยากบอกความลับกับใครใคร
เพราะหัวใจรักฉันมันตายแล้ว.

ของขวัญปีใหม่สำหรับชาวลพบุรี

ประทีป เหมือนนิล

▲ สภาพรอบกายของข้าพเจ้าขณะนี้เปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังเท้า อาคารบ้านเรือนนับเป็นจำนวนร้อยที่เคยตั้งตระหง่านมานานปี บัดนี้เหลือเพียงซากเถาเถา และควันไฟที่ยังกรุ่นลอยขึ้นสู่เบื้องบน อย่างอ้อว้างเจียบเหงา ต้นไม้ไม่น้อยใหญ่ซบถิ่งลู่ที่ปราศจากใบแนบลำต้นดำกรึ่มอย่างซึมเซา ตัวตึกที่ยังเหลือเพียง ซากของโครง สร้างบางส่วนระเกะระกะยาวเหยียดไปสุดตา ด้วยขามหลากชนิดยังเรียง ซ้อน กันเป็นชั้น เหมือนปกติแต่ ถูกเคลือบ ด้วย ควันไฟ จน ดำ คล้ำ เหมือนกับเพิ่งจะออกจากเตาเผา แก้วน้ำจำนวนมากแปรสภาพเป็นชั้นเล็กชั้นน้อยพอกๆ กับๆ เศษโลหะต่างๆ ที่บิดเบี้ยวจนไม่เหลือรูปทรงไว้ให้ตา ความร้อนจากผิวดินยังไม่จางสนิท แต่เท้าของข้าพเจ้ายังเหยียบย่ำไปบนความว่างเปล่าอย่างไร้จุดหมาย ปลาดุกเป็นสิบบ้าง ลังที่เคยระเริงเล่นอยู่ในถังน้ำบนตลาดปลา บัดนี้เหลือเพียงซากที่ดำกรึ่มเหมือนถูกย่างล่อยตัวอยู่ในถังน้ำอย่างเจียบเซียบ แต่ก็ส่งกลิ่นชวนกลิ่นเหียนไป

ทั่วบริเวณ เด็กๆ และคนชราหลายคนยังคงปล่อยตัวเองกรำแดดและกลิ่นไอของซากตึก คู้ยเขี่ยหาของมีค่าอยู่อย่างคร่ำเคร่งโดยไม่สนใจกับผู้ที่เดินผ่านไปมาอย่างจ้อแจ ร้านขายทองนับสิบ เริ่มมีลวดหนามกั้นพร้อมกับตำรวจ ที่ยืนดมิ่งทึ่ง ไม่ยอมให้ใครได้เยี่ยม กรายเข้าไปในบริเวณนั้น อย่างเด็ดขาด ทางเริ่มลาดชันทอดลงสู่เบื้องล่าง เถาของตึกเริ่มส่งกลิ่น อันที่บยั้งขึ้น จนเกือบสำลัก เปลวแดดกำลังม้วนตัวระยิบพริ้วขึ้นสู่เบื้องบนเป็นทางยาว ข้าพเจ้ามองตามมันอย่างเลือนลอย พยายามเบนสายตาให้พ้นจากสภาพรอบกายเหล่านั้น แต่ข้าพเจ้าก็ยังอดใจที่จะนึกถึง เหตุการณ์ วันนั้นเสียไม่ได้.....ย่ำรุ่งของวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๑

สัญญาณอนตราย ที่แผกเสียงแหวก ความมืดและลมหนาวปลายฤดู ในตอนย่ำรุ่งคืนนั้นมันโหยหวน เยือกเย็นปลุกประสาทของทุกชีวิตในเมืองลพบุรีให้หวาดผวาอย่างไม่เป็นท่า ข้าพเจ้าเผ่นพรวดลงมายืนข้าง

เตียงนอนได้อย่างไรก็เหลือเถา คำว่าไฟ
ใหม่ที่อยู่ตรงริมหู ทำให้ข้าพเจ้าลึมนึก
ถึงสิ่งเล็กน้อยเหล่านั้นเสียสนิท คงเหลือ
แต่ความกลัวที่จู่โจมเข้าไปจับชั่วคราว ขวัญ
ของความเป็นคนขณะนั้นวิ่งพรวดลงมากอง
อยู่แทบเท้า เหตุการณ์มันสับสนและกระ-
หวั่นจนทำให้นึกถึงประตูบ้านเป็นสิ่งแรก
ข้าพเจ้าวิ่งตกลงบันไดมา ชั้นล่างอย่างที่ไม่
เคยทำสถิติได้รวดเร็วเช่นนั้นมาก่อน ไช
กฤษณ์ ออกมายืน ท้วมเต็ม เหมือน เจ้า เข้า อยู่
หน้าบ้าน แล้วก็นั่งหันรี หันขวางอยู่ตรงนั้น
ความเงียบ และความมืดสลัวยังปกคลุมไป
ทั่วบริเวณอีกหลายชีวิตยังคงหลับไหลอยู่บน
เตียงนอนอย่างแสนสุข ความหนาวเหน็บ
จากลมหนาว ที่พัดวูบไปทางทิศตะวันตกทำ
ให้ข้าพเจ้าเริ่มเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มอง
หาต้นเพลิงอย่างร้อนรน แล้วข้าพเจ้าก็ได้
เห็นเปลวเพลิง ที่สว่างวูบขึ้นมา จนพ่นหลัง
คาตึกทางทิศเหนือแล้วก็หายวับไป เหลือ
แต่ห้องฟ้าที่กำลังแดงฉาน เหมือนสายเลือด
ไฟฟ้าถูกตัดอย่างฉับพลัน ไฟฟ้าดับพรึบ
ลงยิ่งทำให้บริเวณนั้นมีคสนิท มันเป็น
เหตุการณ์ที่ใหม่และน่ากลัวสำหรับข้าพเจ้า
ฉันเริ่มเสียขวัญอีกเป็นกำรบสอง พี่สาว
ข้าพเจ้าอุ้มลูก ชายตัวน้อยที่เพิ่งมีโอกาสได้
เห็นโลกมาไม่เกินสิบห้าวัน พ้นประตูออกมา
ทั้ง ๆ ที่ยังอยู่ในชุดนอน แล้วก็หายไปกับ

ความมืดสลัวเบื้องหน้า พร้อม ๆ กับผู้หญิง
สองคนในบ้านก็วิ่งตามออกไปอย่างรวดเร็ว
หญิงวัยกลางคนที่อยู่ บริเวณใกล้เตียงกันวิ่ง
ผ่านหน้าข้าพเจ้าไปอย่างรวดเร็ว แต่ก็ยัง
มีแก่ใจเตือน ข้าพเจ้า อย่างสังเวช ด้วยเสียง
แทบ ๆ

“เฮ้ ! ยังจะมัวยืนดูไฟอยู่นั้น-
แหละ ตลาค้างหมดไปแล้วนะ”

แล้วแกก็ผ่านเลย ไปอย่างรวดเร็ว
ข้าพเจ้าก็ยังยืนอยู่ตรงนั้น มองดูความโกลา
หลอลห่ามที่เริ่มเข้ามา ปกคลุมบริเวณนั้น
พร้อม ๆ กับความมืดสลัวที่กำลังจะจางหาย-
ไปเหมือนไม่มีความรู้สึกบนถนนเริ่มขวกไขว่
เอ็ดอึงไปด้วยเสียงกู่ตะโกน และวัตถุหลาย
ชนิดกระแทกกันจนฟังไม่ได้ศัพท์ สายลม
ตอนย่ำรุ่งยังกรรโชกไป ทางทิศตะวันตกไม่
ขาดระยะ ข้าพเจ้าหันไปมองดูเปลวไฟที่
แลบเลียอยู่เบื้องหน้าอย่างเยือกเย็น แล้ว
ข้าพเจ้าก็ต้องสะอึ้งสุดตัว เมื่อได้ยินเสียงตะ-
กอกเบา ๆ อย่างร้อนรนอยู่เบื้องหลัง

“มีอะไรก็ชนลงมาซิวะ จะมัวยืน
ที่อยู่อะไร”

“ไฟมันคงไม่มาถึงบ้านเราหรอก
พี่” ข้าพเจ้าตอบขมิ้ม ๆ เหมือนกับได้บวช
มาแล้วสักสิบพรรษา เมื่อรู้ว่าผู้ที่ยืนอยู่ข้าง-
หลังข้าพเจ้าคือพี่ชายคนโตที่รับมาช่วยเหลือ
ด้วยความเป็นห่วง

“พี่ตุลมนี่ซี มันจะชอบเอาทางไฟ
เบนไปทางทิศตะวันตกถึงริมแม่น้ำ แล้ว
มันก็จะหยุดอยู่เพียงนั้น เมื่อมีรถดับเพลิง
มาสะกิดสักคันสองคัน” ข้าพเจ้าทำท่าทาง
ประกอบคำพูดอย่างมั่นใจ เหมือนกับนัก
คณิตศาสตร์ที่กำลังพบโจทย์เลขง่าย ๆ

พี่ชายข้าพเจ้าสังเกตเห็นอยู่กับความคิด
ท่ามๆ ของข้าพเจ้าอยู่ครู่หนึ่ง แล้วก็ตัดสิน
ใจอย่างเด็ดขาด

“เอาเถอะน่า ถึงหรือไม่ถึงก็ช่าง
มัน ไปเก็บของมากองไว้ก่อนก็แล้วกัน”

ข้าพเจ้ามองดูไฟที่กำลังลามเลียอยู่
ท่ามๆ แวบหนึ่งอย่างไม่แน่ใจ แล้วก็
วิ่งพรวดฝ่าความมืดสนิทขึ้นไปข้างบนจนได้
อะไรต่อ อะไรมันดู เกะกะ ตาไปเสียทั้งหมด
ตรงถึงไปที่ตู้หนังสือเป็นปฐม ลังเลเพราะ
ไม่รู้จะหยิบเล่มไหนก่อน หลักภาษาไทย
ของกำชัย ทองหล่อ. ขุนช้างขุนแผน ฉบับ
อหสมุทแห่งชาติ, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต
ยสถาน, สามก๊กฉบับวนิพกของยาขอบ
ทั้งสองชุด, ศกุนตลา มัทนะพาธาทำวแสน
ปมและประมวลสุภาษิต ของรัชกาลที่ ๖
ลิลิตพระลอ, นิราศนรินทร์ และ ฯลฯ รวม
ทั้งหนังสือพ็อกเก็ตบุ๊กที่ซื้อมา ยืมเขามา
หลายสิบเล่ม แล้วก็ตัดสินใจกวาดลงมากอง
กับพื้นตรงหน้าตู้เท่าที่จะทำได้ หมกบังดูญา
ที่จะชนลงไปให้ได้ทันใจ เออ! ตู้ใส่เสื้อ

ผ้าพลาสติกที่แขวนอยู่ตรงหน้ายัง ที่วางอีก
มาก ขนมันใส่เข้าไป ใส่เข้าไปเพียงไม่กี่เล่ม
เจ้าตู้ที่นำส่งสารใบนั้นก็พังครืนลงมากองกับ
พื้น หนังสือกระจายเกลื่อนกลาดข้าพเจ้า
มองดูพลาสติกใบนั้นอย่างขิงขัง กระจก
ส่วน ที่เหลือโครม ลงมา อย่างไม่ ปรานีปรา
ศรัยเหวี่ยงหนังสือใส่เข้าไปปนกับเสื้อผ้าอีก
ครั้งอย่างไม่โยคี เท่าที่จะเห็นว่าหนังสือ
เหล่านั้นจำเป็นที่สุด มีอะไรก็ขนใส่ลงไป
ในนั้น แต่ก็ไม่มีสิ่งที่จะกวาดรูปถ่าย ๔-๕
กล่อง สำหรับ ทำหนังสือ อนุสรณ์ลง ไปด้วย
แล้วก็ชอบดูตู้ดูถ่วงมากองโครมไว้ข้างล่าง
จนได้

เมื่อข้าพเจ้า วิ่งออกมา ภายนอก อีก
ครั้งก็ต้องยืนดูไปถึงไซส์หลัง เปลวไฟ
ลามเลียเข้ามาใกล้เกินกว่า ที่นักคณิตศาสตร์
เลวๆ อย่างข้าพเจ้าได้คาดคิดไว้ ลูกไฟกลม
โกลอยตัว โสติ ช่วง ขึ้นจับท้อง ฟ้าแดง ฉาน
โดยไม่สนใจกับสายน้ำอ่อนๆ ของรถดับเพลิง
เก่าคร่ำคร่าเพียงสองคันที่มีอยู่ เสียงปะทุ
ของเปลวไฟที่โหม กระโชกไป ตามสายลมที่
ย่อนตระหลบไปมาจนไม่รู้ทิศทางกึ่งสั้นเข้า
มาใกล้มันซักเจเนเสีย จนสิ้นปราสาทข้าพเจ้า
ให้ตระหนกสุดกำลัง อากาศไม่เก่าๆ ที่จวน
ผู้ฟังตรงข้าม ถนนกับบ้าน ของข้าพเจ้ากำลัง
จะเป็น เทยื่อของ พระ เพลิง ในอีกไม่กี่นาที
ข้างหน้า แสงไฟแดงฉานที่ยังกระพืออย่าง

เราร้อนกำลังบังคับความกลัวของท้องฟ้าให้
 สิ้นไป บนถนนเริ่มทวีความสับสนวุ่นวาย
 มากขึ้นเป็นลำดับ สัญชาติญาณของสัตว์ที่
 กำลังหนีภัย ทำให้ทุกชีวิตกระเสือกกระสน
 เพื่อการอยู่รอดอย่างสุดกำลัง จีนชรา
 หลายสิบ คน ขวักไขว่ จอแจ กระซาก ลูกจูง
 หลานตัวเล็กตัวน้อยที่กำลังร้องไห้จ้าไปตาม
 ถนนอย่างหวาดหวั่น หญิงสาวหลายคน
 พรวด พราด ออกมา จากบ้าน ทั้งที่อยู่ในชุด
 กระโจมอก บางคนก็ชุดนอน แต่จะหาคน
 สนใจสักคนก็ทั้งยาก ตูโตะและเก้อจากร
 านโรง ต่าง ๆ ถูกไล่เสียง ออกมา ด้วยกำลัง
 ของชายหนุ่มที่มาช่วยเหลือนับสิบคลุกเคล้า
 ไปกับเสียง ของชาวจีน ที่ส่งภาษากัน ลังเล
 เหนื่อยหอบและรีบร้อนจนแทบไม่เป็นภาษา
 มนุษย์ แยกร้านตรงข้ามหอบเสื้อผ้าทะเล่อ
 ทะล่ากองโตออกมาโยนโครมไปบนรถเข็นที่
 เคยใช้ขายถั่วถั่วเป็นประจำ แล้วก็เข็นโครม
 ครามออกจากบ้านอย่างไร้จุดหมาย เสียง
 จักรเย็บผ้า หลายคัน ถูกเข็น บดไป บนถนน
 แหวกฝูงชน ที่กำลัง คับคั่ง ซุลมุน จนไม่รู้ว่
 ใครเป็นใครดังแสบแก้วหู เสียงรถเข็นที่
 บรรทุกตุ้ กระจกแตก เปรี๊ยะปรั๊ยะ ไปทั่วบริ
 เวณเมื่อปะทะกับรถเข็นอีกคันหนึ่งที่สวนมา
 อย่างรีบร้อน เศษกระจกระเนระนาดเต็ม
 ไปทั่วถนน แต่ก็ไม่มีใครสนใจกับเหตุการณ์
 อันน้อยนิดเช่นนั้นเพราะความสับสน และ

เสียง ที่ แผลงสนั่น ของเจ้าหนุ่มรุ่นกระตัง
 ออกปากขอทางให้รถไสดังโหวกเหวกมันดัง
 กลบเคลื่อนให้เหตุการณ์ ยังคงวุ่นวายต่อไป
 ตูเย็น นับสิบ จากร้าน กาแฟ ชาประจำ ของ
 ข้าพเจ้าถูกไล่พรวดออกมาขวางอยู่กลางถนน
 อย่างไม่กลัวใครจะขโมย ทหารหลายสิบ
 คนเริ่มเฮโลยักเยียดผ่านผู้คน ที่คับคั่งเข้ามา
 ถึงเหตุการณ์เหล่านั้น แล้วก็กรูเกรียว
 เข้าไปช่วยร้านโน้นร้านนี้อย่างไม่รู้จักเห็นค
 เหนื่อย เจ้าของร้านข้าวสารผอมโกรก
 กำลัง แบกข้าวสาร ทั้งกระสอบ ออกมาจาก
 ร้านอย่างหน้าตาเฉยเหมือนกับเป็นกระสอบ
 นุ่น.....ไฟยิงโหมกระชั้นใกล้เข้ามาอย่างรวดเร็ว
 สัญญาณอันตรายของรถดับเพลิงจาก
 หลายอำเภอที่ส่งมาช่วยเหลือนยังคงโหยหวน
 อยู่ไม่ขาดระยะ ตำรวจเริ่มรักษาความ
 เรียบร้อยอย่างกวาดขัน แต่ก็ดูจะไม่มี ไคร
 ยอมฟังเสียงเท่าไคนัก ข้าพเจ้าก็ยังจับอะไร
 ไม่ถูกทั้ง ๆ ที่สิ่งของต่าง ๆ บนชั้น สามยังไม่
 ได้เก็บลงมาแม้แต่ชนิดเดียว

“เขี่ยเป็นยังงี้บ้างวะ” เสียงหัว ๆ
 แสดง ความ ห่วง โยของใคร คนหนึ่ง คั่งขัน
 ข้าง ๆ ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่ง

“ขจิต, เสน่ห์ช่วยชนของหน้อยวะ”
 ข้าพเจ้าขอความช่วยเหลือออกไปทั้ง ๆ ที่ก็
 บอกตัวเองไม่ได้เหมือนกันว่า น้ำเสียงของ
 ตัวเองขณะนั้นมันทำไมจึงแหบพร่านัก แล้ว

จึงวิ่งนำขึ้นไปชั้นบนอีกครั้งหนึ่ง

เบื้องล่าง ความ สับสน วุ่นวาย ของ บรรดาผู้ประสบ และกำลังจะประสบอัคคีภัยยังไม่จางไปกว่าเดิม ตำรวจและสารวัตรทหารกำลังดำเนินการป้องกัน บรรดาเงินมุงไทยมุงที่หนาแน่นเป็นลำดับให้ลอยห่างออกไปจากการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ดับเพลิงอย่างเข้มแข็ง แม้กระนั้นแต่ละคนต่างก็โจษจันกันแข็งแสร้อยแปดพันเก้า หน่วยดับเพลิงจากหลายแห่งร่วมกับทหารอาสาสมัครอเมริกันกำลัง ปฏิบัติ หน้าที่ กันอย่าง จริงจัง และสะดวกขึ้นเป็นลำดับ แต่เปลวไฟก็ยังหาได้ลดทาลงไปไม่ อาคารไม้บริเวณศาลลูกศรทั้งแถบกลายเป็นเชื้อเพลิงอย่างที่ช่วยให้ เปลวไฟไหม้พรวด ขึ้นไปสูงลิบลิวจับขอบฟ้าแดงจ้าเหมือนถ่านที่กำลังคุอยู่ในเตา ควันไฟคลอกลุ้งดำทึบเป็นทิวทึบลูกไฟดวงโตกำลังปะทุปลิวว่อนไม่ขาดระยะแล้วเศษไม้ ที่กำลังเป็นซากไฟ ก็ทรุดฮวบลงมาอย่างน่าใจหาย แต่ไฟก็ยังคุกคามต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง แล้วก็แลบเลียตามลมที่สับสนไปทางทิศตะวันตก บรรจบกับทางไฟอีกสายหนึ่ง ที่กำลังลามเลาะ มาจากริมหน้าต่างอย่างโชติช่วงไม่แพ้กัน ทหารอเมริกันพยายามใช้ระเบิดทำลายอาคาร เพื่อตัดทางไฟอย่างสุดความสามารถ แต่ก็ไม่เป็นผล ความร้อนของไฟมันรุนแรงเกินกว่า ที่จะยับ

ยั้งด้วยระเบิดมือเพียง ๔-๕ ลูก แค่นี้ก็จ้าเปลวไฟก็ยิ่งไหม้จืด เป็นประกายวูบออกไปไกลโซ และต่อมาความสว่างก็ทำให้เราไ้เห็นว่าทางไฟขณะนี้ กำลัง เคลื่อน ตัวไปพร้อม ๆ กันถึง ๓ ทางทางตลาดบนเมืองไฟกำลังเลาะลามอาคารไม้ คร่ำคร่า ออกไปทางทิศตะวันออกอย่างรุนแรงรดดับเพลิงพยายามฉีดน้ำสกัดกั้นและเลี้ยงตักหลังใหม่เอี่ยมที่ค้นทางเดินของไฟอย่างเอาใจจริงเอาใจเนิ่นนานจนน่าเบื่อหน่าย แต่ในที่สุดก็เป็นผลสำเร็จ ช่วยให้ตลาดบนเมืองทั้งตลาดรอดพ้นจากการเป็นเหยื่อของไฟไปได้ที่น่าใจหาย

ส่วนไฟบริเวณริมแม่น้ำลพบุรียังไหม้จืดเต็มที่ ความร้อนยังระอุไม่จางไปกว่าเดิม แม้กระแสลมจะอ่อนลงไปมากแล้ว แต่อาคารไม้ผุ ๆ โยเย่ริมน้ำก็ยังเป็นเชื้อไฟที่ช่วยให้ไหม้ได้ถนัด ดังนั้นเปลวไฟจึงยังไหม้กระพือพริ้วที่จะลุกลามต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งเมื่อน้ำจากรดดับเพลิงยังไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควรเปลวไฟ ก็แลบเลีย ข้ามวูบ มายัง ฟากถนนตรงข้าม ทิศธนาคารกรุงเทพ ฯ ที่เพิ่งสร้างยังไม่ไ้ไ้ก็เดือนลูก โชนเป็นอันดับแรกแล้วก็เลยไหม้กระหน่ำ บริเวณใกล้เคียงอย่างไม่กลัวบาปกรรม แม้กระทั่งกุฏิบางส่วนของวัดเสาชิงช้าก็เข้าด้วย แล้วมันก็สงบพิษสงอย่างเชื่องช้า เมื่อได้รับการ

สะกั๊กัน อย่างหนักจาก รถดับเพลิง ที่มีคุณ-
ภาพของกองบินน้อยที่ ๒ ภายหลังจากที่มัน
ไหม้เลยบ้านข้าพเจ้าไปแล้ว ๒-๓ หลัง

เหมือนกับมนุษย์ ที่ยังไม่หมดกิเลส
ค้นหา เปลวเพลิงก็ยังหาหยุดยั้งแต่เพียง
นั้นไม่ มันกลับลามเลีย เลาะขนานเรื่อยมา
ทางทิศใต้ บริเวณถนนพระรามทั้งสองฟาก
รถดับเพลิง และทหาร อเมริกัน ก็ยัง สะกั๊ก
ความร้ายของมันไม่ได้เลย แม้เพียงแต่ให้
ชะงัก ทั้ง ๆ ที่ได้ต่อสู้กับมันมาแล้วในช่วง
เวลาหลายชั่วโมง อาคารที่เป็นทางไปถูกระ-
เบิดทำลายครึ่งแล้วครึ่งเล่า ทั้งสองฟากถนน
แต่ยังไร้ผลเช่นเดิม ระเบิดควันถูกเหวี่ยง
เข้าไปทำให้เกิดควันดำละลุ่งหนาทึบ หุ้ม
ห่อเปลวไฟ ในบริเวณนั้นไว้ โดยรอบ เพียง
ชั่วขณะ เมื่อควันจางลง ไฟก็ยังลุกลาม
ต่อไป ค่ำรามค้ำรามเชือดเฉือนความรู้สึก
ของบริเวณ นั้นอย่างไม่เห็นทาง ที่จะสิ้นสุด
ความ ชุลมุน วุ่นวาย ของทุก ชีวิต ใน สพบูรี
ขณะนั้นสับสนไปทั้งเมือง บ้างก็สาละวนอยู่
กับการ อพยพ เคลื่อน ย้าย ข้าวของเงินทอง
บ้างก็พุ่มพ่ายอยู่กับหน้าตาอย่างน่าสงสาร จะ

ไปหาใบหน้าที่ยิ้มแย้มจากที่ไหน สัก แห่ง-
หนึ่งก็ไม่มี เพราะแต่ละคนก็ต่างตระหนก
และขวัญเสียไปตาม ๆ กัน ไฟยังกระพือพัด
คุโชนอยู่ ต่อไปสร้าง ความเสียหาย อย่างไม่
หยุดยั้ง และกว่ามันจะสิ้นสุดลงอย่างแสน
เข็ญก็ทำให้บริเวณถนน พระรามวอดวายไป
ทั้งแถบ โดยทั้งความโศกาอาศูรไว้เบื้อง
หลัง

ข้าพเจ้าทั้ง เหตุการณ์ เหล่านั้น ออกมา
อย่างอ่อนระโหย ของขวัญปีใหม่ที่ชาวสพบูรี
ได้รับชั้นนี้สร้างความปวดแปลบและสะเทือนอา-
รมณ์กับผู้รับอย่างเหลือแสน มองไปทางไหน
ก็เห็นแต่น้ำตาที่หยดเผาะผอม ความเศร้าโศก
รันทด การคร่ำครวญที่ระงมไปทุกแห่ง ซึ่งมี
อาจจะรวมไปถึง ความโหยหิวที่อาจเกิดในอีกไม่
กี่นาทีข้างหน้า มันช่างเป็นเหตุการณ์ที่บอบคน
ความรู้สึก และอารมณ์ของข้าพเจ้าอย่างร้าย
กาจ แต่ข้าพเจ้าก็ช่วยเหลือเขาเหล่านั้นไม่ได้
ไปกว่าความเห็นใจ เพราะในเมื่อข้าพเจ้าเองก็
ยังบอกไม่ได้เหมือนกันว่า เดียวนี้บ้านข้าพเจ้า
ตั้งอยู่ตรงไหนกันแน่ □

อาลัยยุง

พ. พงษ์บุญญา

ต้องจากร่มเงาสูงแม้อยุงทอง
ดอกสีแดงของแม่แลสง่า
เมื่อครั้งนั้นน้องพิน้ำใจ
เพียงพบเธอครั้งแรกแปลกนัยนา
งามสมเป็นยอกศุภาเลิศนารี
นึกขอบคุณพรหมนักที่ชักพา
จิตเปี่ยมสุขสดใสไม่เว้นวัน
เธอเป็นน้องเราเป็นพี่แค่นั้น
ประเพณีพี่น้องถูกต้องจริง
แม้อยุงทองปลิดดอกออกจากต้น
กลับสีม่วงนั้นเหมือนเราเฝ้าจาบัลย์
ซึ่งโคปลิดกลับม่วงร่วงจากดอก
ชดพูนขึ้นเตือนจิตครวญคิดเพื่อ
สีเหลืองงามสดใสชั้ยพฤษ์
เหมือนกับเธอทรมสงวนนวลละออง
ยลอีกครึ่งสีม่วงแสงนงหวงอย
กลิ่นเจ้าหอมตรึงจิตคิดผูกพัน
ครันได้ชมกุหลาบแล้ววาบจิต
ไม่ยากต้องเพียงปองสองตาแล

นิราศร้างเทพสตรีฤทธิหมอง
เคยประคองให้ชื่นรื่นฤทัย
ลูกสุขคราไค้ยลกมลใส
ความสุขใจจะเทียมเท่าเราไม่มี
รักวาน้ำใจการไว้ศรี
ด้วยไมตรีสืบมาจากคราวนั้น
เธอให้มาได้พบประสบฉัน
ร่วมสถาบันการเรียนเพียรไม่ทิ้ง
ไม่อาจจะเอื้อมใจไปสูงสิง
แม้เธอหญิงเราชายหมายสัมพันธ์
นฤมลชวนชมชงโคนัน
ขณะนั้นเมื่ออยู่เดียวเปลี่ยวจากเธอ
กัลปพฤกษ์แซมชอกออกเสนอ
แต่ห้ามใจไว้เสมอเธอคือน้อง
งามล้ำลึกพิศไค้ไม่มีสอง
นุชที่มองชมไปไม่เว้นวัน
ตะแบกน้อยสองข้างทางเข้านั้น
คำ "จากกัน" ไม่อยากกล่าวให้เศร้าแค้น
หนามเพียงนึกเรียกได้มาหลายแผล
ภมรแน่กลิ้งเกล้าเจ้ากล้าชม

พ้อจนาภุมราลัมภุหลาย
เพียงแต่อยากจึงมิกล้ำจะคว่ำชม

นिरาสร้างเทพสตรีฤดีหมอง
จากทุกสิ่งที่ยังฝังดวงใจ

เราพบกันเพื่อ “จาก” ล้ำปากจิต
จากอาจารย์แสนไกลใจอาวรณ์

มองกรมท่าเข้มขันแสนหม่นหมอง
กรมท่า-เขี้ยว พรายแสงแฝงชีวิต

เทพสตรีศรีสถานการศึกษา
นिरาสร้างจากไป ไกลแม่ยุ่ง

ใช่ ไปแล้วไปลับอยากกลับหลัง
ไ้อย่างจำโศกซัดสลักใบ

คงจะซาบซึ่งสุขไร้ทุกข์ชม
ท้วยกลัวกรรมชมแค้นเป็นแผลใจ

จากยุงทองโศกสลคไร้ศคไส
ต้องจำไกลแม่ ไม่อยากจะจากจร

ต้องจากมิตรจากหญิงมิ่งสมร
สุคร่ำวอรอนเมื่อไรได้พบกัน

เขี้ยวเค่นสองยังอยู่เป็นคู่ขวัญ
ระลึกมันขวัญแคลุกแม่ยุ่ง

แหล่งค้นคว้าความรู้ซุจิตสูง
เหมือนมารจุงให้ห่างร้างอาลัย

หากแม่ยังเมตตาให้อาศัย
ชมจิตใจลานแม่ยุ่งเอ๋ย▲

△ สัญญลักษณ์การ เริ่มต้น ใต้แก
 ยุงทองสะพรังซ้อล้อฝน ผู้หญิงคนหนึ่งก้าว
 เข้ามาสู่เทพสตรี และเกาะประคองหัวใจเขา
 ให้เบียดง้มอย่างกระตั้นหัน เธอจะเป็นใคร
 สำหรับใครก็ช่างเดอะ แต่เขาเรียกเธอว่า
 “น้อง” ตลอดมาและสนิทปาก แปลกตรง
 ที่เขาไม่เคยคิด มาก่อนเลยว่าจะต้องรักเธอ
 มันอาจไม่ใช่รัก อมตะ คุง นิทรา—สายันต์
 ทว่า มันแฝงความอะไรต่อมิอะไรไว้จน
 กระทั่ง.....อย่าว่าแต่เฉพาะบุคคลอื่น จะฉงน
 เลย แม้สองเราเองก็ตอบไม่ได้ด้วยซ้ำว่า
 มิตรภาพระหว่างกันและกัน คือชีวิตจริง
 หรือสิ่งลวงโลก “พี่อยากไปทุกหนทุกแห่ง
 ที่มีน้องอยู่ใกล้ ๆ”

เพื่อเธอ ... ที่รัก ...

“แววยุง”

“ทำไมคะ ?”

“พี่อยากฟังเสียงหวาน ๆ ของน้อง
 ชอบมองหน้าไม่เคยเศร้าของน้อง”

“ก็จะให้น้องเศร้ากับอะไร”

“ไม่ต้องเศร้ากับอะไรทั้งนั้น ละคร
 ที่น้องแสดงหลอกตัวเองและคนอื่นมาตลอด
 เวลานี้แล้ว ธุระอะไรจะต้องให้ใครมา
 รับรู้ความอ่อนแอของเรา

“อย่าจริงจังกับชีวิต พี่เคยบอก
 น้อง”

“เก็บความรักไว้ในสุสาน อย่างนำ
 ไปใช้กับคนอื่น พี่จิดา”

“จิดาแล้วได้อะไร”

“ก็น้องจะให้อะไร”

“น้องไม่กล้าให้อะไรพี่มากกว่านี้ค่ะ
แต่น้องก็รู้ว่าน้องกล้าต่อสู้อุปสรรคทั้งช่วง
เมื่อมีพี่อย่างนี้ พี่เป็นพี่ชายที่ดีที่สุดของน้อง
ค่ะ”

.....

ภาคสุดท้ายแห่งการเรียนรู้

หางนกยูงสลัดใบ หรือใบยุงสลัดกิ่ง
ก็เหลือเถา ช่างเถอะ.....เพราะถึงอย่างไร
เวลาจากก็เวียนมาหาแล้วไม่มีทางหลบเลี่ยง
เพลง “ขวัญหาย” จึงจุดขึ้นเพื่อเธอที่รัก
ในงานรับประกาศนียบัตร เปลา.....เรา
ไม่มีโอกาสได้รักกับเขาหรอก เพราะต้อง
ซ่อมอีกสามเดือนให้ สมความเหลวแหลกที่
สร้างขึ้น

“เซ็ดน้ำตาเสียเถิดน้อง พี่ไม่ต้อง
การเห็น”

“พี่ต้องต่อสู้ความ ผิดหวัง ตลอด
เวลา ถ้าจะพบกับมันตลอดไปน้องอยากจะ
พูดว่า โลกน้อยุติธรรมเกินควร หากการ
ต่อสู้ของพี่แห้งแล้งเกินไป น้องจะขอเป็น
หยาด น้ำค้างเล็ก ๆ คอยประพรมให้ กำลังใจ
ของพี่ชุ่มฉ่ำ”

“ขอบคุณต่อหัวใจของน้อง”

“พี่ทนมาได้จนถึงบัดนี้ แล้วอีก
ต่อไปเล่าคะ พี่จะไม่ยอมทนเพื่อความสม
หวังบ้างเชียวหรือ สัญญาซิคะว่าพี่จะกลับ

มาเรียนให้จบ”

“เมื่อไม่มีน้อง กรมท่าเขียวก็หมด
ความหมายสำหรับพี่ เสียกายวิชาที่เคยเอก
ร่วมกัน ห้องเรียนที่เคยเรียนด้วยกัน และ
โรงอาหารที่เคยหนีเรียนไปนั่งคุยกัน สถานที่ต่าง ๆ คงเต็มไปด้วยความหม่นหมอง ทุก
ครั้งยามมองเห็น”

“อยากช่วยให้ พี่คลายเหงาเหมือน
เกมก็จนปัญญา ความคิดถึงและหัวใจ
เท่านั้นน้องจะฝากไว้กับพี่ชั่ววันจันทร์”

.....

ริมหน้าต่าง

๒๔.๐๐ น/๑๑ กันยายน ๒๕๑๑
พี่ชายของน้องคะ

ขอแสดงความยินดีเมื่อทราบว่า พี่
สามารถผ่านการสอบซ่อมไปได้ แต่ก็เสียใจ
ที่จะบอกกับพี่ว่า “ความเป็นลูกที่ดีของ
พ่อแม่ ทำให้อิสระภาพของน้องหมดสิ้นลง
แล้ว” ลืมน้องเถอะคะ หากชาติหน้ามีจริง
และคำอธิษฐานของเราศักดิ์สิทธิ์พอ ก็
อยากจะได้ไปพบกับพี่อีก

สุดท้ายนี้หวังว่าคงจะได้เห็น ความ
สุขของพี่กับพี่สาวที่แสนดีในอนาคต

รักและคิดถึง
จากน้อง

“บ้าที่สุดในโลก”

“ใครบ้า ?” เจ้าเพื่อนคู่หูถาม

อย่างฉงน

“ผู้หญิงที่กันรักจะแต่งงาน”

“งั้นแกนั่นแหละบ้า”

“จริงซันะ กันควรจะชื่นชมกับชีวิต
คู่ของเธอ”

“ผู้หญิงไม่ได้มีคนเดียวในโลก เคน
สะกุกล้มลงวันละหลาย ๆ คน”

“พูดอย่าง กะเป็น ก้อนกรวด ก้อน
หิน”

“เลิกวิจารณ์สุนทรพจน์ ของกันจะ
จะเป็นพระคุณยิ่ง อย่าให้เหล่าในแก้วนี้วาง
ร่อยจวนจืดเลยนำพรรคพวก”

“เหล่าไม่ใช่ น้ำประปา.....นิยายไม่
ใช่เรื่องจริง แต่ขณะนี้เรากำลังเขียนเรื่อง
จริงเป็นครั้งแรก เพื่อเธอ.....ที่รัก.....
แน่ละ! สีมักอาจจะจางเพราะปนเข้ากับ
น้ำตาของคนใจหินเยี่ยงเรา วันแต่งงานซึ่ง
กำหนดไว้อย่างเอิกเกริก คือความปวดร้าว
ที่สุดในชีวิตเรา

เมื่อวันนั้นมาถึง

เรารินน้ำบริสุทธิ์ลงบนมือเธอและร้องไห้!

.....

ยานอนหลับไม่เหลือแม้แต่มืดเดียว ผู้ซึ่งจะเป็น
เจ้าบ่าวของเธออยู่ในจิวรเหลืองหม่น เรายืนพิง
ต้นพิกลอย่างสิ้นแรงทรงตัว ขณะแตรเดี่ยวกัง
วานโหยทวนขึ้น เหมือนจะฉุดกระชากดวงใจ
ทั้งดวงของเราให้ตามเธอไปด้วย ▲

ลพบูรีคงไม่ไกลเกินไปนัก

“ ก ฤ ช ณ ำ ”

ลมหนาวพัดผ่านมาเวลานี้

กลิ่นราตรีโชยขึ้นรินนาสา

ชวนให้นึกถึงวันที่พี่ได้มา

ร่วมสนุกเฮฮาสารพัน

ราตรีเอยยังจำได้หรือเปล่า

เราโน้มหน้าเวทเจ้าชมภิรมย์ขวัญ

ก่อนจะจากพรากไปห่างไกลกัน

เขารับมั่นสัญญาว่าสุดท้าย

ยี่สิบเจ็ดธันวาคมระทมจิต

เคยใกล้ซิคต้องมาห่างร้างสลาย

ลพบูรียังคงนั่งถึงพี่ชาย

มันไม่คลายรักแน่นแม่โศกครวญ

พี่จากไปอยู่โคราชเมืองคนงาม

ฝากลมตามว่าอยู่ที่หรือกำสรวล

ขออย่าอย่าให้ดวงใจต้องแปรปรวน

จงสงวนรักต่อย่ามัวเมา

ลมหนาวพัดผ่านมาเวลานี้

กลิ่นราตรียังหอมซึ้งตรึงเหมือนเก่า

แต่เป็นกลิ่นที่ระคนปนความเศร้า

มิสคขึ้นรินเราเข้าหทัย

เราจากกันวันนั้นจนวันนี้

สิบปีเก่าพอคิดถึงปีใหม่

แม้พี่ยังรักน้องยิ่งจากจริงใจ

“ลพบูรีคงไม่ไกลเกินไปนัก”

คนละแบบ

พิศวง สิวไล

(เก็บความจากเรื่อง ⁴ Being Equally Different ของ Jean D. Grambs and Walter B. Waetjen—The Education Digest, March 1967)

ความไม่เสมอภาคมากที่สุด ซึ่ง
ดำเนินอยู่อย่างเป็น ปกติ ธรรมดาตาม ร.ร.
ทุกวันนี้ ก็คือ ความไม่เสมอภาคที่เราพบ
กันปฏิบัติให้เห็นการเสมอภาค ในเมื่อเรา
ทราบกันดีแล้วว่า ความแตกต่างระหว่าง
บุคคล เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่เราต้องคำนึงถึง
แต่ก็น่าแปลก ที่ว่าเมื่อถึงเวลาปฏิบัติจริงๆ
แล้ว เรากลับมองข้ามสิ่งนี้ ไปเสียโดยสิ้น
เชิง

และนั่นก็คือ ความแตกต่างกัน
ของชายและหญิง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอิทธิพล
เหนือความสำเร็จ การปรับตัว และการ
ดำเนินชีวิต โรงเรียนมักจะทึกทักว่า วิถี
ทางแห่งการไปสู่ความสำเร็จ ของเด็ก ผู้หญิง
หรือชายนั้นก็เหมือน ๆ กัน

แท้ที่จริงแล้ว เราต้องทำความ
เข้าใจให้ ต้องแท้ แน่ชัด ลงไปเลย ที่เดียว ว่า
หญิงและชายมีวิธีเรียนไม่เหมือนกัน และ
ครูจะต้องเตรียมขบวนการเรียน และการ

สอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนตามเพศของเขา
นี้เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง

เราต้อง คำนึง ถึง เรื่องนี้ ใน การจัด
โปรแกรมการศึกษา และจะต้องลงมือ
ปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไป โดยจะรีรอชักช้า
อยู่ต่อไปอีกไม่ได้ และใครจะย้าว่า ความ
แตกต่างของชายและหญิงนั้น เป็นสิ่งสำคัญ
ในขบวนการของการเรียนรู้

ได้มีผลงานวิจัยที่เชื่อถือได้ แจก
แจงให้เห็น บทบาท ของ ความ แตกต่าง ระ-
หว่างเพศที่มีต่อการเรียนการสอน หากแต่
ว่าเอกสารผลงานวิจัยนี้ มิใครได้แพร่หลาย
ออกไปอย่างกว้างขวางเท่าใดนัก และบาง
ครั้งบางคนก็ยังมีแนวความคิดว่า ความ
แตกต่างระหว่างเพศนั้น ไม่ใช่เรื่องสลัก
สำคัญจริงจิงอะไรนัก ในขบวนการของการ
เรียนรู้

เหตุที่ ร.ร. หลาย ๆ แห่งไม่ได้ วาง
แนวทางประการใดลงไปในเรื่อง ความ แตก
ต่างกันของเพศนี้ อาจเป็นเพราะว่า ใน

ปัจจุบัน สภาพการณ์หลายอย่างก็สับสนปะปนกันอยู่ ที่มองเห็น ๆ ก็มีเช่น อาชีพไม่ว่าหญิงหรือชายทำงาน อาชีพบางอย่างก็ได้ดีพอ ๆ กัน สภาพเช่นนี้ มิได้ลดน้อยถอยลง แต่มีความโน้มเอียงที่จะมากขึ้นโดยลำดับ แม้งานบ้านที่ยกให้เป็นงานของผู้หญิงมานานแล้ว ปัจจุบัน ผู้ชายก็ลงมือทำงานบ้านกันแล้ว และซ้ำทำได้คล่องแคล่วกว่าผู้หญิง ซึ่งเป็นเจ้าของจริง ๆ เสียอีก เครื่องแต่งกาย เสื้อหมวก ทรงผม กางเกงของหญิงและชาย ก็แทบจะไม่ผิดกันตรงไหน ยิ่งไปกว่านั้นพฤติกรรมก็จะแยกให้เป็นของเพศใด โดยเฉพาะ ก็ยากที่จะขีดค้นลงไปให้เด็กชกได้ นิตยสารเพลย์บอยก็ว่าไปอย่างหนึ่ง ครูก็เห็นไปอย่างหนึ่ง ศาสนาก็มองไปแห่งหนึ่ง คือในแง่ของศีลธรรม หญิงต้องเป็นหญิง ส่วนในวงการหนังสือและนิตยสารก็พบว่าพูดแต่สถิติที่เท่าเทียมกันของหญิงและชาย ความแตกต่างของหญิงและชาย ค่อยเลือน ลางออกไปทุกที

แม้ว่าความแตกต่างกันของชายและหญิงจะสับสนปนกันอยู่เช่นนี้แล้วก็ดี แต่ที่ใครจะกล่าวถึงความแตกต่างกัน ทางด้านการศึกษา เฉพาะแต่ในหน้าที่ของครู

ในขบวนการใช้สติปัญญาไตร่ตรองนั้น เราต้องใช้ความจำ และการคิดหาเหตุ

ผลประกอบกันไป เพศชายก็อย่างที่ทราบกันอยู่แล้วว่า มีความก้าวร้าวมากกว่าเพศหญิง ความก้าวร้าวที่มากกว่านี้ เป็นรากฐาน สำคัญ ที่ช่วยให้เพศชาย มีความคิดพิจารณาสืบสาวราวเรื่องได้ลึกซึ้งกว่า และในเมื่อ ร.ร. ก็มี วัตถุประสงค์ ที่จะพัฒนาความคิดให้เด็กมีทักษะในการคิดอยู่แล้ว ครูก็ต้องพยายามหาทางให้เด็กหญิง เพิ่มพูนพฤติกรรมแบบที่คู่เหมือนกับจะไม่ใช้หญิงให้มาก ๆ

เด็กหญิงส่วนมากจับกลุ่มกัน นิสัยเช่นนี้ จึงเหมาะที่จะจัดการเรียนแบบแบ่งเป็นกลุ่มและเสนอปัญหาให้ แต่วิธีเช่นนี้ก็ไม่ได้ช่วยพัฒนา คำน ความคิด พิจารณา หาเหตุผล ครูจึงควรให้เด็กรู้จักซัก รู้จักถาม เก่งที่จะบื้อนคำถามให้มาก ๆ และพยายามเจาะ ลงไปให้ ลึกซึ้งใน สิ่ง ที่ตน ไม่รู้ ให้พยายามอยากรู้ ตั้งนั้นแล้ว เด็กหญิงก็จะมีนิสัยก้าวร้าวในการเรียนรู้มากขึ้น เป็นการพัฒนาความรู้จักคิด และโดยที่ไม่อาจจะมีใครตำหนิ ได้ว่า เป็นเด็กหญิงที่ผิด แผลออกไปจากความเป็นผู้หญิงของตน

แต่ทั้งนี้ มิได้หมายจะให้เด็กหญิงเรียนด้วยวิธีเดียวกับที่เด็กชายเรียน เพียงแต่จะกล่าวว่าเด็กผู้หญิง ก็มีความสามารถในการคิดให้ลึกซึ้ง ละเอียดละออ ได้เหมือนกัน หากเด็กหญิงคนใดมีคุณสมบัติเช่นว่านี้ ก็

นั่นแหละ เป็นเครื่องผลักดันให้ผลงาน
ของโรงเรียนปรากฏ ออกมาในรูปของผู้หญิง
ผู้หญิงและผู้หญิง

แม่ ร.ร. พยายาม จะ วางตน เป็น
กลาง พยายามขจัดการเอนเอียงเข้าสู่เพศ
ของตนสักเพียงใดก็ตาม แต่ก็ไม่วายหรือ
ที่เด็กผู้ชายจะต้องถูกรุม ก่อกวนมาให้
อยู่ภายใต้ กฎเกณฑ์ ที่ผู้หญิง ได้กำหนด ขอบ
เขตไว้ให้ทั้งหมด ทุกด้านทุกมุมไม่ว่าใน
การเรียนรู้หรือพฤติกรรมทั้งหลาย ฉะนั้น
ถ้าเรา กำลัง พยายาม จะค้นหาสิ่งเลวร้าย กัน
อยู่ละก็ จงมองลงไปที่การบังคับให้เด็ก ๆ
เป็นเหมือนกันหมดทุกคนนี้เถิด มีเด็กผู้
ชายจำนวนเท่าไรแล้วที่ต้องอึดอัดใจ เพราะ
ครู ผู้หญิง แนะนำว่า ควรเรียน อย่างนี้ อย่าง
นั้น และเด็กหญิงคนใดเกิดไปสนใจกิจ
กรรมที่ครูมีตราประทับไว้ว่า สำหรับผู้ชาย
โดยเฉพาะ เด็กหญิงนั้น ๆ ก็มักจะต้องถูก
ทำให้เกิดความสนใจทุกทีไปว่า ตนผิด
แปลกแตกต่างไปจาก ผู้หญิง ทั้งหมด เสียแล้ว

การเข้าข้างเพศตนเอง

สิ่งที่เรามองเห็นได้อย่างเด่นชัดอีก
อย่างหนึ่งก็คือ การเข้าข้างเพศตนเอง ใน
การที่เราจะตัดสินพฤติกรรมใดก็ตาม ให้เป็น
ถูกหรือผิด เรามักจะถือเพศของตนเป็น
จุดศูนย์กลาง และตลอดทางที่จะไปถึงจุด

เรามีแล้วแก้วตาประจำจิต
ยังคงคิดใฝ่ฝันกระนั้นหรือ
เห็นถืออำนาจคนจนคนด้อย
หวังยึดอยู่ในสิทธิ์ผิดครองธรรม

นี่ถ้าหากว่าเป็นเช่นคนอื่น
ไม่ขอยื่นวาจามาเสกสรรค์
เพราะเป็นพี่เป็นน้องต้องเดียวกัน
จะผินผันเมินหน้าก็กระไร
ทั้งเตือนแล้วเตือนซ้ำย้ำทุกเมื่อ
ที่จะเชื่อฟังกันนั้นหาไม่
รู้ก็รู้อยู่ประดังกลางดวงใจ
ว่าเขาใช่ชายโสทรโปรดใครครอง

ไม่อยากจะซัดใจไปอีกแล้ว
คู่ว่าวเธอมิใช่ไว้สมอง
เมื่อไม่คิดพลิกให้หันเป็นคนรอง
จะร่วมครอง, ของของเขา...น่าเศร้าใจ
ทั้งที่มีแก้วตาประจำขวัญ
เขายังหันหน้ามาหาเราได้
หากได้เป็นคนที่สองร่วมครองใจ
เชื่อได้ไหมคนที่สามไม่ตามมา
เมื่อหมดทางยังหยุดดูไว้ได้
ขอปล่อยไปใช้กรรมตามประสา
ยอมให้คนตดินและนินทา
โทษกันว่าตระกูลฉันทันแสนเลว

ย อ ม

นิภาพรรณ บุญโญปกรณ์

หมายปลายทางของการศึกษาก็ที่ ตลอด
วิถีทางเหล่านี้ ล้วนแต่บรรดาผู้หญิงทั้ง
หลายได้ปูพื้นฐานไว้ให้แล้วทั้งสิ้น โรง-
เรียนระบบผู้หญิงแบบนี้มีมานานแล้ว แต่
เขาก็วางเฉยต่อระบบนี้ ระบบที่เริ่มตั้งแต่
ครูผู้หญิง ครูใหญ่หญิง ศึกษานิเทศก์หญิง
และมารดา พฤติกรรมและขบวนการเรียน
รู้ทั้งหลาย ที่บรรดาผู้หญิงทั้งหลายได้วาง
รากฐานไว้ให้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา กุ
เป็นสิ่งที่งาม เหมาะจะจะไปเสียทั้งหมด
ในทัศนะของครูผู้หญิง และบรรดามารดา
ทั้งหลาย เหตุที่^๕นั้นก็เพราะทัศนคติจากสาย
ตาของผู้หญิงด้วยกัน

แต่วิธีการเช่นนั้น จะเหมาะกับ
เด็กผู้ชายด้วยก็หาไม่ หรือกับเด็กผู้หญิงที่มี
แนวถนัดของเธอต่างออกไปจาก ผู้หญิงด้วย
กัน เด็กเหล่านี้จึงกลายเป็นผู้รับเคราะห์
จากระบบผู้หญิงในโรงเรียน

เราไม่มีการ เห็นพ้องด้วย กับ ระบบ
เช่นนั้น การที่ครูทัศนให้พฤติกรรมใด
เหมาะสมกับเพศไหนโดยมองจากในแง่ ที่ครู
เป็นผู้ สิ่งเหล่านี้ควรได้แก้ไขเสีย เพิ่มครู
ชายให้มากขึ้น แต่จะอย่างไร ครูชายจึง
จะหันมาสนใจโรงเรียนประถม คุณจะเป็น
การยากอยู่เหมือนกัน หรือจะมีวิธีอะไร
บ้าง ?

เนื่องด้วยผู้ชายมีความคิดวิเคราะห์
ได้ลึกซึ้ง จึงควรมอบหน้าที่นักวิจัยให้แก่ครู
ชาย นอกจากหน้าที่สอนแล้ว ให้เขาได้
ศึกษาพัฒนาการของเด็กด้วย ให้เขาได้ทำ
การวิจัยแขนงใดก็ได้ การศึกษา, จิตวิทยา,
สังคมวิทยา หรือมนุษยวิทยา ทั้งนี้แล้ว
แต่ความถนัดของครูผู้ชายนั้น ผลการวิจัย
จะเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนเป็นอย่างมาก

หน้าที่อีก ๒ อย่างที่ควรมอบให้แก่
ครูผู้ชาย และควรบรรจุเพิ่มไว้ในคณะผู้
ดำเนินการโรงเรียนประถม ก็คือผู้แนะแนว
และนักจิตวิทยา เขาจะได้ทำหน้าที่ช่วย
เหลือครูผู้หญิง และจำแนกแจกแจงนัก
เรียนชายในแง่จิตวิทยาให้ครูผู้หญิงเข้าใจ

และอีกประการหนึ่ง ไม่ว่าหญิง
หรือชายก็ทำหน้าที่ครูใหญ่ได้ดีเท่าเทียมกัน
จึงใคร่จะขอเสนอแนวปฏิบัติใหม่ คือให้มี
ทั้งครูใหญ่หญิงและครูใหญ่ชาย เพราะเรา
ใช้ครูหญิงและชายในทีมสอนรวมกันอยู่แล้ว
เหตุใดเราจึงไม่นำมาใช้ ในทีมบริหารบ้าง

การคัดเลือกหลักสูตรก็เช่นกัน ยัง
ต้องการเสียงของผู้ชายอีกมาก ตัวอย่าง
เช่น เด็กหญิงและชายสนใจการอ่านไม่
เหมือนกัน ใครเล่าจะเลือกหนังสืออ่านให้
เขาได้อย่างเหมาะสม แม้ในการวัดผลและ
เนื้อหา ก็ควรให้ครูชายซึ่งเชี่ยวชาญเป็นผู้

ประเมินผล นำส่วนเฉลี่ย ที่เหมือนกัน ของผู้หญิงและชายมาใช้ให้เป็น ประโยชน์ และหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น อย่างทิ้งขว้างไปเสียเปล่า ๆ

นอกจากนั้น ควรจ้างผู้ชายครูที่เป็นผู้ชายจากสมาคมเยาวชน ให้มาช่วยทำหน้าที่ดูแลเด็ก ๆ ในสนามกีฬา ในห้องรับประทานอาหาร หรือให้ควบคุมดูแลเด็ก ๆ เมื่อพาไปศึกษานอกสถานที่ และจะนำเด็กเกรด ๖ มาช่วยกวาดวิชา หรือให้เป็นเพื่อนเด็กผู้ชายก็ได้

การปรับปรุงสิ่งเหล่านี้ ควรคำนึงถึงในแง่ของเกิดผู้หญิงด้วย เด็กหญิงต้องการสิ่งแวดล้อมที่จะเอื้ออำนวยให้เธอมองดูเด็กชายในฐานะผู้ร่วมงาน ไม่ใช่คู่แข่งชั้นเชิงดี ควรกระตุ้นให้เด็กหญิงเกิดความกระหายที่จะเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ให้นึกสนุก กับ ความ พลิก แปลง อัน น่า ฉงน ของ ใจหายคณิตศาสตร์ ส่วนเด็กผู้ชาย ครูควรสนับสนุนและเปิดโอกาสให้เขาได้ร่ำรรมย์กับความกึกก้องสร้างสรรค์บ้าง เด็กชายควรเป็นผู้มีดวงจิตอันอ่อนโยน รับรู้และเสทือนใจในความรู้สึกของผู้อื่นให้มากยิ่งขึ้น และซึ่งเป็นหน้าที่ของครู ที่จะต้องชวนช่วย หาโอกาสพัฒนา ให้เขาไปสู่ จุด ประสงค์ ดัง ที่เขาควรจะเป็น ▲

รัก

“คล”

ให้รักฟาร์รักดินรักถิ่นฐาน
รักดวงมานที่สวยสดหมกขั้วฉล
รักคนงามที่ไม่พรางสำอางชน
รักบุคคลที่ใฝ่ธรรมประจำใจ

รักอรุณไชแสงสีแดงพริ้ง
รักความจริงไม่สิ่งสิ่งเหลวไหล
รักมัจฉาแหวกธาราอยู่มาไป
รักพงไพรที่ส่งตชจักมาร

รักลำธารวารีไม่มีกลิ่น
รักสดชื่นสิ้นทุกข์สนุกสนาน
รักลิขิตอักษรเป็นกลอนกานต์
รักคำหวานมีเหตุผลไม่ปนลง

รักบุปผาลดาพรรณอันหอมหวล
รักหม่อมวลภุมรินบินคอยหวาง
รักดวงตาที่ใสแจ้วไร้แววลง
รักพุ่มพวงคนที่มี ใจเดียว

แต่รักอันหมั่นแสนหรือมั่น เท่า
รักเห็นอกล้าที่ห่วงลูกผูกจิตเห็นยาว
ลูกมีสุขมีชีพอยู่ท่านผู้เดียว
คอยแลเหลียวคุ้มครองกันผองภัย

สองมือจับจอบ.....

ผินหลังสู่ฟ้า.....ก้มหน้าสู่เบื้องล่าง.....

ครั้งแล้วครั้งเล่าที่เหล็กกระทบพื้นดิน

แตกแตกแสงสว่างจ้าและร้อนระอุ.....

น้ำภายในกายไหลซึมเป็นหยาดเหงื่อโชมกาย

ทั้ง ๆ ที่หิวจนแทบท้องก็ไม่เคยปริปาก

อาศัยน้ำลูบท้องไปพลาง.....ด้วยความมานะ ออกทน.....

สองมือยังคงพุงจอบพลิกแผ่นดินบริเวณนั้นต่อไป

ครั้งแล้วครั้งเล่าที่เหล็กกระทบพื้นดิน ใจอ่อนระโหย.....

จวนหมดแรง.....แต่ผลงานยังพอให้ชื่นใจ

เพื่อลูก.....

พ่อก้มหน้าแสวงหาทรัพย์.....ออกอมถนอมใช้

ความจนเป็นเสมือนกำแพงขวางกั้น

อนาคต.....ลูกควรจะรุ่งโรจน์กว่านี้

แต่ลูกเอ๋ย.....เราจนนัก.....แม้พ่อจะพยายามอย่างสุดแล้ว

แต่โชคไม่เคยเข้าข้าง

ใจดวงเดียวยังคงแกร่งและกร้าว

สองมือยังคงขวนขวาย.....ลูกรักขวัญจิตของพ่อ

เพื่ออนาคตลูก.....พ่อยอมทำ

ด้วยหยาดเหงื่อและแรงกาย

พ่อยินดีอุทิศให้ลูก.....สิ่งเดียวที่พ่อขอร้องคือ

จงหมั่นเรียน.....หยิ่งในเกียรติของการเป็นลูกพ่อ ชาวสวนจน ๆ คนหนึ่ง ●

อดีตรัก

“เพียงเงา”

● ก่อนเมฆดำทะมึนที่ลอยละลืออยู่ เบื้องหน้า ประกอบกับอากาศที่อบอ้าวที่มิ ทึบจนรู้สึกอึดอัด เป็นสัญญาณลึกลับที่ทำให้ ทราบอยู่ตลอดแล้วว่า บรรยากาศจะ วิปริต ไปจาก สถานการณ์ เดิม อย่างไร อีก สาย ฝนหลัง ลงมาอย่าง ลึม หู ลึมตาไม่ ชัน ตัน ข้าวโพดอ่อนๆ เป็นทิวเบื้องหน้านับเป็น ร้อยไร่ เหนือไปตามแรง ของ หยาดฝน ที่พร้อมใจกันประดังลงมาไม่ขาดสาย เพียง ชั่วขณะ บรรยากาศที่ปลอดโปร่งก็แผ่ ขยายเข้ามาแทนที่ กลุ่มของดอกเบญจ- มาศริมรั้วเก่าๆ บานสะพรั่งเหลืองอร่ามลือ ลมอ่อนๆ ที่โชยมาเป็นระยะ หยาดน้ำ ฝนใส บริสุทธิ์ยัง เกาะเป็น ประกาย ไปทั้ง ดอกตูแพรวพรายยิ่งกว่าเพชรน้ำเอกเสียอีก ข้าพเจ้านั่งเหม่อ มองไปท่ามกลางสายฝน ตรงหน้าต่างเมื่อครู่ ถอนหายใจยาวอย่าง เหนื่อยหน่าย สมุดบันทึกสีแดงสดข้างกาย ถูกเปิดรื้อฟื้นความทรงจำอีกครั้งหนึ่งอย่าง แหม่มซ้ำ ภาพเก่า ๆ ที่สับสนวุ่นวายยิ่งกว่า ความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติเมื่อครู่พรั่ง พรูเข้าสู่สมองอย่างไม่ตั้งใจ

บรรยากาศ ที่เย็นเยียบ ขณะนี้ ทำ ให้ความคิดของข้าพเจ้าเคลิบเคลิ้มไปถึง “น้ำ ฝน” เธอเป็นผู้หญิงคนเดียวที่เป็นทุกสิ่ง ทุกอย่างสำหรับข้าพเจ้าในอดีต เธอเป็น ทั้งน้องสาวที่แสนดี เป็นพี่สาวที่ให้ความ

อบอุ่น และเป็นแม่กระทิงคนรักที่แสนซื่อ
แต่ไม่ใช่ของนายธัญญ์ ธนบดี ชาวไร่ผู้บุก
เบิกเหมือนเดิยวัน

เกือบค่ำ...

อากาศขมุกขมัวเต็มทน วันนั้น
“น้องฝน” เป็นฝ่ายนั่งเียบฟังข้าพเจ้าอยู่
เกือบตลอดเวลา ดวงตาเหม่อลอยแต่แฝง
ความสุขุม และเอาจริงเอาจังไว้อย่างน่า
ศรัทธา นาน ๆ จึงจะมีคำพูดลครึมฝีปาก
บางคูนั่นออกมาเบา ๆ

“ฝนเข้าใจพี่ธัญญ์ค่ะ”

เพียงคำพูดสั้น ๆ แต่ก็ให้ความสค
ชื่นอย่างประหลาด สำหรับคนเฒ่า ที่พยายาม
กลับตัวเช่นข้าพเจ้า ความมานะกลับมา
เป็นของข้าพเจ้าอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้น้อง
ฝนได้ภาคภูมิใจในตัวพี่ชาย ที่แสนเฒ่า คนนี้
บ้าง แต่แล้วน้องฝนกลับเียบหายไปอย่าง
ไม่มีเหตุผล จดหมายของข้าพเจ้าหลาย
ฉบับเียบหายไปเหมือนกลิ่นกระทิงผึ่ง.....
ข้าพเจ้าตัดสินใจอีกเป็นครั้งสุดท้าย.....

ที่บ้าน

๕ สิงหาคม

น้องฝนที่พี่แสนรัก

จดหมายของพี่ฉบับนี้ มิใช่
จดหมายฉบับแรกที่เขียนถึงน้อง ในระยะ

ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๗ เป็นต้นมา
ข่าวคราวของน้องฝน เียบหายไป จนพี่เป็น
กังวลอย่างที่สุด พี่ไม่อยากจะคิดว่าการ
กระทำครั้งนี้ เป็นสัญญาณลึกลับ ที่แสดงว่าเรา
ต้องจากกัน เหมือนกับหยาดน้ำฝนที่ค่อยๆ
ระเหยเหือดแห้งหายไปในที่สุด พี่เคยบอก
กับน้องฝนแล้วไม่ใช่หรือว่า พี่เองไม่เคย
โกรธน้องเลย ที่จดหมายแต่ละฉบับของ
น้องที่เขียนมาถึงพี่ มีข้อความ เพียงน้อย นิด
เดียว แต่ความรู้สึกของพี่คำว่า “เข้าใจ”
ที่น้องฝนมีต่อพี่ ก็ทำให้พี่สุขใจและอบอุ่น
อย่างประหลาดพอแล้ว ผู้ชายที่ผ่านชีวิต
มาอย่างโชกโชนเช่นพี่ เคยผ่านอุปสรรค
ความทุกข์ยากอย่างแสนสาหัสมาแล้วนานับ
ประการ พี่ต้องก่อร่างสร้างตัวตลอดมา
ด้วยลำแข้งของตนเอง และด้วยพลังใจ
ที่มี สตรีใจ ประ เสริฐ อย่าง น้องฝน มาช่วย
สร้างจิตใจที่แข็งแกร่งให้เกิดความหวังในวัน
ข้างหน้า

พี่ยอมรับว่าชีวิตลูกผู้ชาย จำเป็น
ที่ต้องผ่านอุปสรรคบ้าง เพื่อจะเตรียม
พร้อมกับความไม่สมหวังในชีวิตที่จะตามมา
ชีวิตเราในวันข้างหน้าคงจะ อยู่อย่างคนที่สุข
สบายตลอดไปไม่ได้เป็นอันขาด ความ
ปวดกร้าว ความเจ็บซ้ำได้ประดังมาถึงตัวพี่
อีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อปลิดจิตใจที่ยึดมั่นให้

กับความรัก ที่มีศรัทธาแรงกล้าที่จะเผชิญ
กับทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อความรัก และเพื่อ
น้องฝนที่พี่รักเพียงคนเดียวเท่านั้นเอง ถ้า
หากน้องฝนยังเป็น น้องฝนคนเดิม ที่เคยเข้า
ใจที่เหมือนเมื่อก่อน พี่คิดว่าเพียงบรรทัด
แรกของจดหมาย ฉบับนี้ น้องฝน จะต้องเข้า
ใจทุกสิ่งทุกอย่าง โดย ที่น้อง ไม่จำเป็น ต้อง
อ่านจดหมายของพี่ตลอดนัก เพราะเวลา ๖
ที่พี่ได้มีโอกาสคุ้นเคยกับน้องฝนนั้น น้อง
เป็นผู้เดียวที่เข้าใจจิตใจของพี่ที่ตลอดมา แม้
เป็นเพียงเริ่มแรกของความคึกที่พี่จะพูดออก
มาตามบัญญัติของการของหัวใจ น้องฝนก็
สามารถ หยั่ง ถึงความรู้สึก นึกคิด ของ พี่ได้
โดยตลอดเสียแล้ว

และในสิ่งเดียวกันนี้เอง ที่พี่ต้อง
ยอมแพ้แก่น้องฝนโดยสิ้นเชิง ขณะนี้พี่
เกือบ จะเป็น ทั้งผู้แพ้ และ ผู้ผิดหวัง อยู่แล้ว
หากแต่ ยังหวัง ถึงความ เข้าใจอัน ลึกล้ำของ
น้องฝนต่อพี่ทำให้พี่ยังรอ ความหวัง ครั้งสุด
ท้ายจากน้องฝน แม้ผลที่เกิดขึ้นจะทำให้พี่
ชอกช้ำเป็นทวีคูณ แต่พี่ก็พร้อมเสมอที่จะ
เผชิญกับมัน ความผิดหวังอาจจะทำให้เรา
เข้าใจโลกและชีวิตดีขึ้น ถ้าเรามองสาเหตุ
ที่เกิดขึ้นให้ลึกซึ้งสักหน่อย แม้ความผิด
หวังที่รุนแรงซึ่งจะต้องทำให้พี่เจ็บปวดอย่าง
ที่สุดในขณะนี้พี่เองก็ยังรู้สึกใจ ที่ความ

รู้สึกเช่นนั้นสอนให้พี่เข้าใจถึงความ รู้สึกที่ล้ำ
ลึกของผู้อื่นได้บ้าง แม้จะเป็นเพียงเล็ก
น้อย ก็ยังดีกว่าที่จะปล่อยให้ตัวเองหลงผิด
แต่เพียงผู้เดียวต่อไป
พี่คงต้องจบจดหมายฉบับนี้ ไว้ก่อน
เพราะขณะนี้พี่ยังไม่แน่ใจกว่าน้องฝนยังมี
เวลาสำหรับพี่รณัญคนนี้อีกหรือเปล่า
ยังรักและคิดถึงน้องเสมอ
พี่รณัญ

จดหมายฉบับนี้ข้าพเจ้าเขียนมันขึ้น
มาด้วยตัวเอง เมื่อประมาณ ๔ ปีล่วงมา
แล้ว แม้กับมันก็ยังซุกตัวเองสงบนิ่งอยู่
ในสมุดบันทึก สีแดงสก เล่ม ที่ข้าพเจ้า กำลัง
เปิดอยู่ในขณะนี้ และมันคงไม่มีโอกาส
ไปถึงมือผู้รับตลอดชีวิต ในเมื่อข้าพเจ้าได้
รับจดหมายอีกฉบับหนึ่งก่อนที่ข้าพเจ้าจะส่ง
จดหมายของตัวเองไปเพียงวันเดียว !!

บ้านซิคชายชล

๑ สิงหาคม ๒๕๐๗

พี่รณัญของน้องฝน

ขณะนี้พี่รณัญคงจะเกลียดและโกรธ
น้องฝนอย่างมากที่สุด ที่น้องฝนเงิบหาย
ไปเสียเฉย ๆ เป็นแรมเดือน แต่ถ้าพี่รณัญ
ยังไม่โกรธไม่เกลียดน้องฝน น้องฝนก็ขอ
ให้พี่รณัญ จงเกลียด และ ลืมน้องฝน เสียเถิด
เพราะใน ขณะนี้ น้องฝน ตัดสินใจอย่างเด็ด

ขาดแล้วว่า แม้ตัวเองจะรักพีรณูมาก
เพียงใดก็ตาม แต่จะไม่ยอมหลอกตัวเอง
อีกต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้องฝนกำลัง
หลอกพีรณู น้องฝนคงทนความเจ็บปวด
ที่จะมาถึงพีรณูในอีกวันหนึ่งข้างหน้าไม่ได้
พีรณู คงจะจำได้ว่า เราพบกัน ขณะที่ พี่เอง
กำลังขมขื่นเพราะความรัก ครั้งกระโน้นมาก
เหลือเกิน ความสงสารที่อยู่ในห้วงลึกของ
หัวใจ ทำให้น้องฝนกลายมาเป็นกำลังใจให้
พี่ต่อสู้กับอุปสรรคตลอดมา จนบัดนี้ความ
สำเร็จของพี่กำลังมาถึงแค่เอื้อม ปริญา
อันทรงเกียรติที่ พี่จะได้รับสัน ป็น เป็นความ
ภาคภูมิใจของน้องฝนอย่างที่สุด น้องฝน
ภูมิใจที่จะได้เห็นพีรณูเป็นอาจารย์ที่ดีของ

ศิษย์ในอนาคต แต่ความหลังที่ผ่านมาทั้ง
หมกนี้เสมือน ความฝันที่เรา ทั้งสองฝัน ร่วม
กันเพียงชั่วคืน จากนั้นความฝันก็จางหาย
ไป เหมือนกับน้องฝนที่กำลังจะจากพี่ไป
ขณะนี้ น้องฝนเลวเกินไปสำหรับพี่ เพราะ
น้องฝนมีคู่หมั้นแล้วก่อนที่จะรู้จักกับพีรณู
เสียอีก แม้ว่าน้องฝนจะเทออกขุนบูชาพี่
ธณูสักปานใดก็ตาม แต่คู่หมั้นของน้อง
ฝนเขาก็ดีเกินกว่า ที่น้องฝน จะกล้า ทำอะไร
ผิด ๆ ลงไปได้เช่นเดียวกัน น้องฝนได้
ได้ทำหน้าที่ของผู้หญิงคนหนึ่งอย่างสมบูรณ์
แล้ว พีรณูจึงลืมน้องฝนเสียเถิด

ยังรักพีรณูเสมอ
น้องฝน

ทรัพย์สินเงินทองเป็นของหาง่าย แต่ความรัก
ของหญิงงาม มีค่ายิ่งกว่าอื่นใดในโลก

(ชิงนาง)

ย าม เ ช้ า

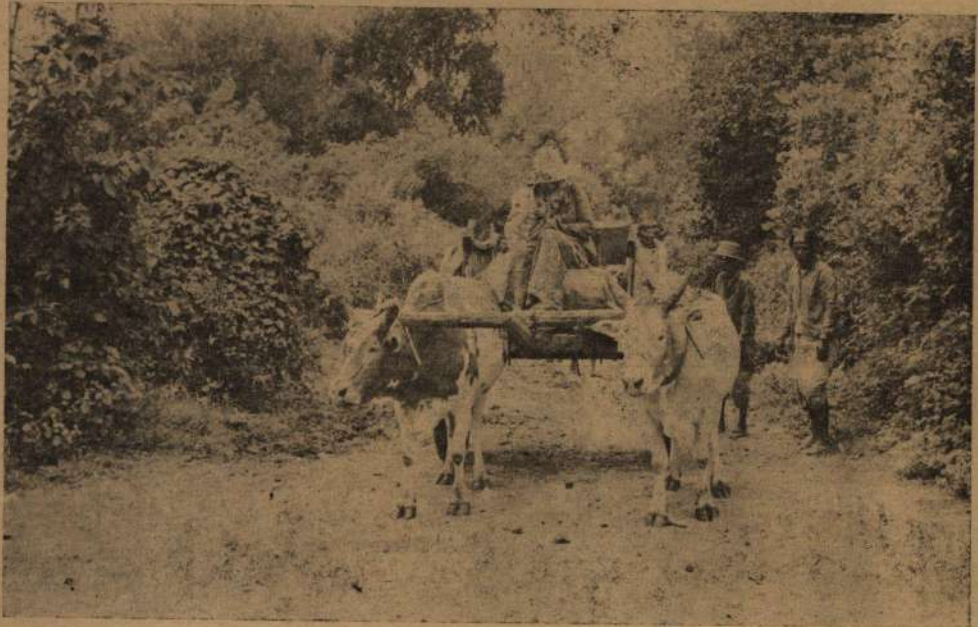
ค ล ขี พ เ ท ล ี ก

ศุริย์รุ่งฟุ้งแสง
ลมเข้าชื่นอร่า
ธाराพรวิระลอก
ปลาว่ายแหวกสายธาร
อบอวลมวลมาลี
หล่นรายพระพายแรง
รวงทองมองลิบลิว
พฤกษ์คืนแสนวันรมย์
ชานาตั้งหน้ามุ่ง
หนุ่มสาวเกล้าคู่เก็น
ยามเข้าแสนพราวเพริศ
ผ่านมาทิวาวาร
เมื่อวานเราผิดหวัง
ความหวังยังมี
ต้องดูอย่างบุปผา
กาลล่วงร่วงโรยไป
ชีวิตต้องต่อสู้
ยามเข้าโลกโสกา

เขี้ยวแสดแกงจับนภา
สกุณาเรียงสำราญ
คลื่นกระฉอกพระพายผ่าน
ฟุ้งตัวจับแมลง
เบ่งบานคลี่รับสีแสง
ภุมรินแผ่คอยหมายชม
จกขอบทิวเนินพนม
ล้วนสัตว์บกวางนเนิน
สู่อุ้งสูงแสนเพลิกเพลิน
กุสุขใจไม่มีปาน
แจ่มบรรเจิดทุกสถาน
ควรแก่การเริ่มชีวิต
วันนี้ตั้งใจอีกที
ในวันนี้อ่าท้อใจ
รุ่งทิวาบานแจ่มใส
ถึงวันใหม่บานอีกครา
อย่าหคหู่เศร้าโศกา
รีบตั้งหน้ากอบความดี

เมืองทวารวดีที่จันเสน

อุทัย อนันตสมบุรณ์

- ทางเดินเข้าสู่โคกจันเสนซึ่งมีคันคูล้อมรอบและมีถนนโบราณยาวก็้อย่างถูกต้องตามผังเมือง

■ อุทัย อนันตสมบุรณ์ เป็นคนลพบุรีที่ข้าพเจ้า
รู้จักแต่เพียงผลงานในสื่อมวลชนหลายแห่ง
จึงได้ติดต่อผ่านคุณรองรัตน์ อนันตสมบุรณ์
และได้รับเรื่องนามเมื่อวันที่ ๒๕ ต.ค. ๑๑
แต่นำลงวารสาร “bungthong” ประจำภาคกลางไม่ทัน
ฝ่ายหนังสือพิมพ์ของวิทยาลัยครูเทพสตรีจึงขอขอบคุณ
อุทัย อนันตสมบุรณ์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

สาราณีนิยากร

■ โดยทางรถไฟสายเหนือจากกรุง
เทพฯ ผ่านนครลพบุรี อาณาจักรแห่งขอม
ไปอีกจากเมืองหนุมาน ซึ่งมีภูมิภาพสอง
ข้างทางรถไฟแปลกตาตื่นใจ รถไฟแล่นมุ่ง
ขึ้นไปสู่จุดหมายที่เกยรุ่งเรืองเจริญด้วยศิลป
วัฒนธรรมในอดีตกาล อยู่ห่างจังหวัด
ลพบุรี ไปไม่กี่สถานี พอผ่านสถานีบ้านหมี่
ไปแล้ว รถไฟวิ่งอีก ๒ สถานี เป็นระยะ
ทางจากกรุงเทพ ฯ ๑๗๐ กม. เศษถึงสถานี
จันเสนดินแดนแห่งเรื่องราวและสถานที่ซึ่ง
เกิดขึ้นในยุคก่อนประวัติศาสตร์ คือเมือง
ทวารวดี ในพุทธศตวรรษที่ ๑๑ ถึง ๑๖
นับจากปัจจุบันก็เป็นเวลากว่าพันปี เมือง
ทวารวดีแห่งอดีตนี้ ปัจจุบันคือจันเสน
ชุมชนเล็กๆ เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอตากดี
จังหวัดนครสวรรค์ การรถไฟได้สร้างสถานี
รถไฟไว้บริการผู้โดยสาร และรับส่งสินค้า
ในวันหนึ่งๆ มีรถไฟหลายขบวนจอดหยุดรับ
ส่งที่สถานีนี้ การเดินทางจากกรุงเทพ ฯ ไป
สู่จันเสนสะดวกอาจมาเข้ากลับตอนเที่ยงได้
หรือจะกลับกลางคืน ซึ่งมีรถโดยสารวิ่งผ่าน
หลายขบวนก็ไม่ลำบาก เพราะมีรถไฟวิ่งวัน
หนึ่งหลายเที่ยว พอลงรถไฟที่จันเสน มอง
เห็นตลาดอยู่หลังสถานีสูงบนเนิน แสดง
ว่าผู้คนที่นี่มีความเป็นอยู่ร่วมกันอย่างสุขมา
นานแสนนานแล้ว

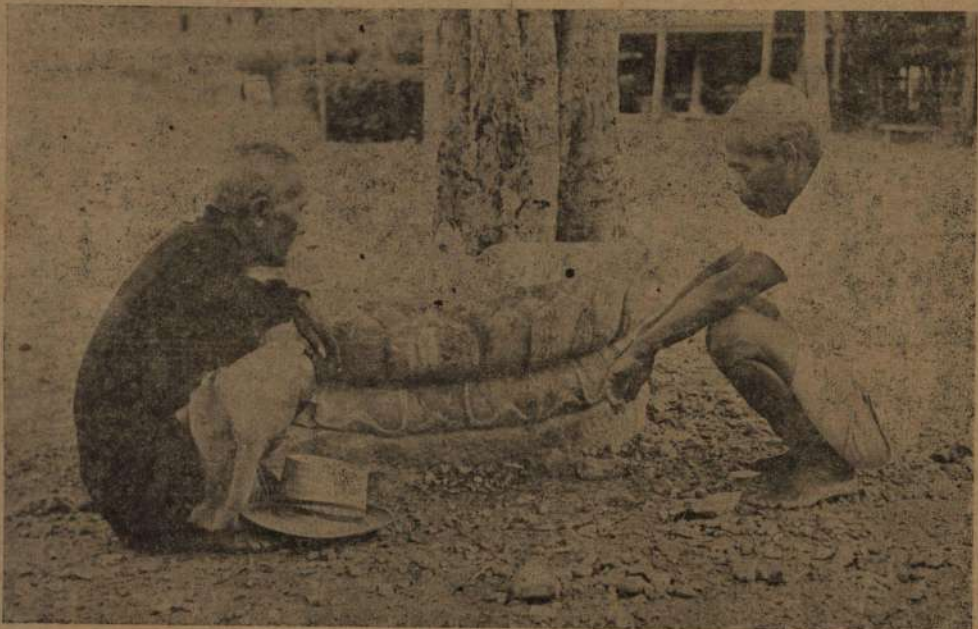
ความเป็นมาของเรื่องราวหน้าดินต้น

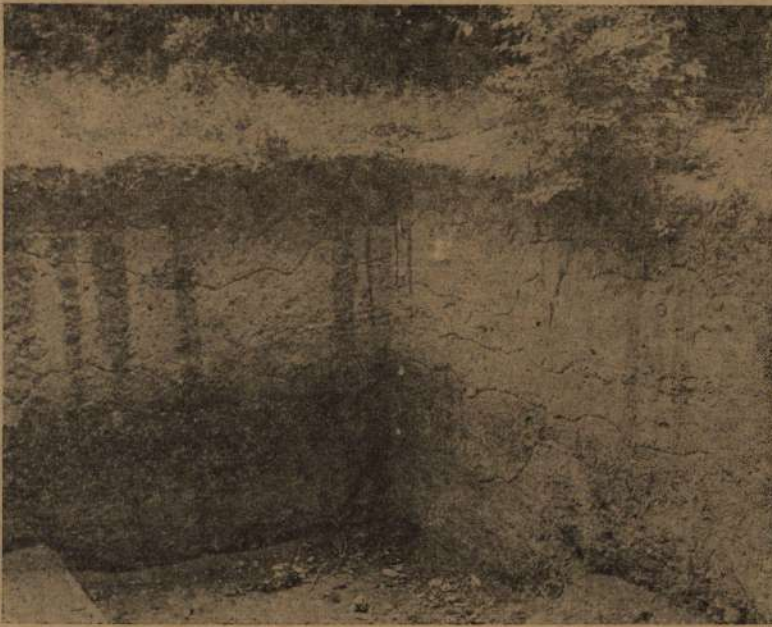
น่าสนใจเรื่องนี้ เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ ๗ เมษายน
๒๕๑๑ กรมศิลปากรได้ส่งเจ้าหน้าที่พร้อม
ด้วยค็อกเตอร์ยอร์ช เอฟ. เคลล์ ศาสตรา-
จารย์ผู้ช่วยมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย กับ
นายเบนเนช บรอนชัน นักศึกษาปริญญา
เอก เดินทางมาสำรวจทางโบราณคดีที่
จันเสน อาณาบริเวณดังกล่าวอยู่ทางทิศ
ตะวันออกเฉียงใต้ของสถานี รถไฟปัจจุบันก็มี
วัดจันเสนตั้งอยู่สร้างได้ราว ๖๐ ปีเศษมา
แล้ว พระคุณเจ้าท่านพระครูนิสัยจรรย์คุณ
เจ้าอาวาส ได้เป็นผู้สร้าง ความเจริญแก่วัดนี้
เป็นที่เคารพศรัทธา ของชาวบ้านทั้ง ในจัน-
เสนและต่างจังหวัดทั่วไป พระคุณเจ้าได้
เล่าถึงเหตุการณ์ สมัย ที่จะสร้าง บูรณะวัดนี้
เคยคิดจะถมบึงใหญ่ขยายบริเวณวัดให้กว้าง
ขวาง ขณะทำได้เป็นบางส่วน ในคืนหนึ่ง
พระคุณเจ้าก็ฝันว่า มีนายทหารโบราณรูป
ร่างสูงใหญ่บอกว่า เป็นทหารของพระเจ้าอยู่-
ทอง มาการวะกราบไหว้ร้องขอว่า “ขอ
ได้โปรด อย่าถมดิน บึงน้อย อันศักดิ์สิทธิ์
เลย ขอไว้เพื่อให้เจ้าของเดิมหายใจกันบ้าง”
จากความฝันนี้เอง พระคุณเจ้าท่านพระครู
นิสัยจรรย์คุณ จึงได้ระงับงานถมบึงไว้ และ
ท่านเจ้าอาวาสได้พยายามเก็บรวบรวมบรร-
ดาโบราณวัตถุต่างๆ ที่พบในแถบนั้นขึ้นเก็บ
รักษาเป็นอย่างดี ทั้งเป็นสำริดและดินเผา
ทั้งเล็กและใหญ่มากมาย

บึงใหญ่อยู่ทางทิศใต้ของวัด ชาวบ้านเรียกว่าบึงจันเสน กว้างราว ๑๘๐ เมตร ยาว ๓๑๒ เมตร เป็นบึงลึกมีน้ำตลอดปี ชาวจันเสน และใกล้เคียงอาศัยน้ำในบึงนี้ อาบกินมาแต่โบราณกาล ไม่มีใครรู้ว่าใคร ชุก ใครสร้าง หรือมีอายุยืนยาวมากน้อย เพียงไร หลายชั่วคนก็ล้วนแต่บอกเล่าต่อกันมาว่า เมื่อเกิดก็เห็นบึงนี้แล้ว มีนิยายพื้นบ้านเล่าว่า บึงนี้ใช้คนชุกเป็นจำนวนถึงสามแสน ทุกคนชุกกินเพียงคนละกำมือก็สำเร็จ ว่ากันว่าเมืองนี้เดิมชื่อสามแสน มีคนอยู่สามแสนคน มีนิยายเล่ากันหลาย

เรื่อง มีอยู่เรื่องหนึ่งเล่าไว้ว่า เจ้าเมืองสามแสนมีลูกชายคนหนึ่ง ได้ไปสู่ขอนางผมหอมที่เมืองบ่อทอง ตำบลชอนสาระเดช อำเภอโคกสำโรง ลพบุรี แห่งนั้นหมากไปทางเรือ ผ่านบ้านห้วยลาดวังตะคร้อ พอถึงห้วยน้ำยา เรือขึ้นหมากเกิดล้ม เครื่องขึ้นหมาก ลอยพัดไปยังที่ต่าง ๆ กลายเป็นชื่อสถานที่ เช่นบ้านลาดชนมจินเป็นต้น ในปัจจุบันสถานที่ต่าง ๆ ก็ยังมีอยู่ นิยายที่เล่ามานี้จะจริงเท็จไม่มีใคร พิสูจน์แต่ได้ยืนยันให้เห็นว่า เมืองจันเสนนี้เป็นเมืองโบราณอย่างแน่นอน

- นายกฤษณ์ ทับทิมทอง (ชาย) และนายเที่ยง แก้วชวก (ขวา) ซึ่งมีอายุมากได้เห็นเหตุการณ์อัศจรรย์ ภาพกลางคือฐานบัวคว่ำ บัวหงายแกะสลักด้วยหินทราย ซึ่งกรมศิลปากรค้นพบในบริเวณโคกจันเสน เป็นหลักฐานยุคสมัยทวารวดี

- หลุมดินที่คณะสำรวจ ชาวต่างประเทศ ร่วมกับกรมศิลปากร ขุดสำรวจ พบชั้นดิน ซึ่งมีกาลเวลาต่างกันหลายยุคหลายสมัยนำขึ้นเก็บ

บึงจันเสนนี้ลึกมาก ความกว้างใหญ่ กึกเป็นเนื้อที่ไม่น้อยกว่า ๒๕ ไร่ มีลักษณะ แสดงให้เห็นชัดว่าไม่ใช่บึงธรรมชาติ หากแต่ได้ถูกขุดขึ้นโดยคนสมัยโบราณ ใช้สำหรับคนทั้งเมืองได้ตลอดปี ก่อนหน้าที่ กรมศิลปากรจะเดินทางมาสำรวจได้มีการค้นพบวัตถุโบราณหลาย ชนิดภายในอาณาเขต ไม่ห่างจากบึงโบราณอย่างเช่นระฆังหิน เคาะ เกิดเสียงคังกั้ววานได้ไว้หลายชั้น ของที่ได้ มีหลายประเภท เช่นเครื่องหินขัด เครื่องสำริด โลหะดินเผา ดินดิบ เครื่องหิน หยาบ ที่เป็นขนาดใหญ่ก็มีคือ ฐานบัวคว่ำ

บัวหงายที่ปรักหักพังแล้ว แต่ลวดลายยัง เตินชัดสวยงามมาก ประเภทเครื่องดินเผา ดินดิบ ได้พบหลายอย่าง พระพิมพ์พวยกา หม้อไห มีลายดอกไม้ หงษ์ ลิง หนูมาน ก้อนดินเผาประทับตรา และตัวอักษรขอม ดุนเป็นรูปคนขี่ม้าบ้าง ชันตันตาลบ้าง ที่พบ มากก็มีแถวดินเผาสำหรับกรอกค้ำย ตุ๊กตา ดินเผารูปต่างๆ ทั้งบุรุษ และสตรีใน ทำอุ้ม สัตว์ รวมทั้งเครื่องปั้นดินเผา รูปนางรำ กระหนาบด้วยเครื่องดนตรี หรือคนแคะ กำลังตีฉิ่งตีกลอง พบเครื่องประดับจำพวก ลูกปัดสีต่างๆ ต่างหูทำด้วยหินสีเขียวขี้ม้า

เครื่องสำริด และโลหะทำเป็นห่วงมีลวดลายงดงามจำนวนมาก ลายประดับทำด้วยดินเผาเป็นรูปเสมาธรรมจักรและอื่น ๆ เบ้าดินเผา พวกภาชนะดินเผา แผ่นดินเผาเป็นรูปดอกบัว และใบไม้ บรรดาวัตถุต่างๆ ที่พบได้แสดงหลักฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยโบราณ เก่าแก่ด้วยฝีมือและศิลปะของผู้คนในยุคเก่าน่าทึ่งน่าพิศวงยิ่งนัก จนแม้แต่เครื่องใช้คือหินบดมีร่องรอยการใช้งานมากก็ยังมิ

ของใช้ที่พบมากคือ หม้อดินเผา ทรงแปลกมีหลายขนาด ลวดลายเชือกทาบกับลายไม้ขีด ลายกกด ใช้แม่พิมพ์รูปสังข์ รูปหงษ์ รูปลายดอกไม้ รูปทรงต่างๆ กัน

พบของใช้จำพวกขวานหิน หลายต่อหลายชิ้น แจกันดินเผา ตะเกียงแบบโรมันทำด้วยโลหะ ประกอบด้วยส่วนที่ใส น้ำมัน รูปทรงกลม และพวยที่ยื่นออกไปเป็นที่ใสใต้ตะเกียงรูปลักษณะแปลกกว่าที่พบในจังหวัดนครปฐมมีความยาว ๑๔ ซม. ส่วนที่ใช้ใสน้ำมันเส้นผ่าศูนย์กลาง ๙ ซม. ตะเกียงโรมันที่พบนี้มีหลายอันที่แตกหักจนประกอบไม่ครบรูปก็มี ที่สมบูรณ์เป็นรูปร่างก็มี รูปร่างลักษณะไม่เหมือนที่ค้นพบจากที่อื่นๆ แม้拿去เปรียบเทียบกับรูปตะเกียงโรมันในหนังสือกรีกแอนด์โรมัน พอตเตอรีแลมป์สของนายโตแนลด์ เอ็ม. โบเลย์ (Greek and Roman Pottery Lamps by Mr. Donald M.

- สภาพของหมู่บ้านจันเสนซึ่งปลูกอยู่ในบริเวณที่ตั้งเมืองทวารวดีสมัยพันกว่าปี

Bailey) ก็ไม่มีเหมือนกันเลย นอกจาก ตะเกียงยังพบเครื่องใช้ต่างๆ เช่น ปลูก มีด โบหอกเหล็ก ของใช้ประเภทโลหะ หลายอย่างมีมากมาย

วัตถุจำพวกดินเผาได้พบหลายอย่าง นอกจากพระพิมพ์และอื่น ๆ ก็มีตุ๊กตาหลายแบบ เป็นรูปผู้ชายงูสวัดตัวชี้ครุฑ ผู้หญิง อุ้มนกรูปบุรุษพวงพลัยสวมมงกุฏนั่งชันเข่ามีหลายอิริยาบถ โบหน้าคูน่ากลัว ชาวบ้านเลยเรียกดินเผาที่พบนี้ว่าเวตาล ได้มีผู้นำเรื่องนี้ไปทูลถามพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล ในฐานะที่ทรงใช้นามแฝงว่า “เวตาล” ว่าเป็นอะไรแน่ ทรงให้ความเห็นว่า น่าจะเป็นรูปท้าวฤเวธมากกว่า อย่างไรก็ตามจากตุ๊กตา ดินเผาเหล่านี้ได้ให้ความรู้ในทาง ศิลปวัฒนธรรม การ แต่งกาย ของผู้คนในยุคเก่าก่อนด้วยการแสดงออกให้เห็นจากตุ๊กตา หลายแบบ หลายชนิด ได้เป็นอย่างดี

นอกจากตุ๊กตาดินเผา ก็มีแผ่นอิฐโบราณ แต่ละแผ่นกว้าง ๑๗.๕ เซนติเมตร ยาว ๓๒.๕ ซม. หน้า ๘ ซม. และขนาดใกล้เคียงกันนี้อีกมาก เป็นแผ่นอิฐที่มีอายุยืนยาวอยู่ในสมัยเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าในพื้นที่อาณาบริเวณเมืองจันเสนนี้ เคยเป็นที่ตั้งของเมืองโบราณมาเป็นแน่แท้

เมืองจันเสนมีเรื่องราว และพยาน

หลักฐานต่างๆ มากมายที่แสดงออกถึงความ ยืดยาวเก่าแก่ของชีวิตผู้คน จากบรรดาของ ต่างๆ ทั้งเล็กและใหญ่ที่ชาวจันเสน และที่เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรสำรวจค้นพบ นับไปแต่เครื่องปั้นดินเผา เครื่องสำริด รูป หินแกะสลัก จนไปถึงของใช้โบราณ เช่น ขวานหิน มีด หอก และของมีคมยังมีเครื่อง ประดับอีกอย่างที่มีอยู่มากมาย คือประคาลูก บักสีต่างๆ แดง ขาว เขียว เหลือง สาราพิค สี ขนาดกลมแบน เหลี่ยม เล็ก ใหญ่ หลายขนาดได้มากมายจากการขุดค้นในเมือง จันเสนนำมาห้อยร้อยสลัปสีคู่สวยงาม แต่ละ เม็ดซ้อนเร้น ความหลัง ยืนยาว มานานแสน นาน จากลูกบักมากมายเหล่านี้เอง ทำให้ ได้เค้าเงื่อนว่า เมืองจันเสนรุ่งเรืองมาเมื่อ สมัยเป็นพันๆ ปี และมีการติดต่อกับอินเดีย ตอนใต้ เพราะ ณ ดินแดนส่วนนั้นได้ผลิต ลูกบักหลากสี เป็นเจ้าของผลิตกรรมนี้ ทั้งเป็นผู้นำออกเผยแพร่ทางเรือข้ามน้ำข้าม ทะเล ไปทั่วทุกสารทิศ แน่นนอนเหลือเกิน จากลูกบัก ที่ค้นพบทำให้เห็น รอยเชื่อม ต่อ ของมนุษยชาติ ทำให้ได้เห็นเส้นทางเดิน ของคนสมัยโบราณ จะเป็นกุญแจไขความ ลับในเรื่องเผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ และถิ่นกำเนิดของผู้คนในสมัยเก่าก่อนได้เป็นอย่างดี เมืองจันเสนที่เหลือแต่อดีตในปัจจุบัน คือ ประตูปีกที่จะนำไปสู่ความสว่าง ของเรื่อง

ราวแต่หน หลังและจะเป็น ประโยชน์เหลือ
คณานับให้ชนรุ่นหลังได้กันกว่าหากความรู้
ในทางโบราณคดีและมนุษยชาติอย่างกว้าง
ขวางทีเดียว

เมืองจันเสนได้ทั้งอะไรไว้บ้าง นอก
ไปจากวัตถุสิ่งของนานาสารพัน ซึ่งมีประ-
วัติมีอายุชั้ยหลายชั่วคน ดินแดนซึ่งมีร่อง
รอยของความเจริญ และความเสื่อมสลาย
ซ่อนอยู่ภายใต้ผืนธรณีอันกว้างใหญ่ ปก-
คลุมด้วยป่าละเมาะไม้ กงกะดิน ป่าสะแกง
และนาไร่สลบกันไป รวมทั้งกระท่อมทับ
ของชาวบ้าน ซึ่งมีประวัติตั้งเดิมว่า ต้น
ตระกูลอพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียง
เหนือประมาณ ๑๐๐ กว่าปีมาแล้ว มาปลูก
อยู่อาศัยเกิดและตายที่นี้ ณ ที่ตรงนี้ อยู่ห่าง
จากวัดจันเสนราว ๑๗๐ เมตร มีทางเดิน
ทอดไป มองเห็นเนินดินกว้างใหญ่ไพศาล
แม้จะได้มีการตัดถนนใหม่ ทำให้สภาพเดิม
ถูกทำลายไปบ้าง ก็ยังพอเห็นเป็นเค้า มีคู
เมืองโบราณกว้างถึง ๓๑ เมตร ขุดลึกทราย-
รอบเป็นวงกลมมาบรรจบกันยาวถึง ๒,๕๘๔
เมตร ทางด้านใต้ตรงขอบกันบึงจันเสน มี
คันดินเก่าสูง ๑ เมตร กว้าง ๒๑ เมตร
ชาวบ้านเรียกติดปากว่า คันคูหนุมาน ซึ่ง
แท้จริง ก็คือถนนโบราณพุ่งไปทางทิศตะวันออก
เฉียงใต้ข้ามทางรถไฟเป็นทางยาวเหยียด
ผ่านหมู่บ้านตำบลต่าง ๆ คือบ้านหัวบึง สะ-

เราควรรลาจากกันแล้ววันนี้

ป า ริ ข า ตี

มะลิโรยโปรยกลีบชลิบของแห่ง
คล้ายจะแก้งนึ่งใจให้รู้สึก
เป็นรอยเจ็บปวดซ้ำจนล้าลึก
พาดผืนกแนบแน่นแก่นชีวิต

เราพบกันออกจะสายไปสักหน่อย
เธอมีรอยแผลเก่าเฝ้าตามติด
แม้จะผ่านนานนมยังซึมพิษ
แต่เธอปีคขังไว้มิให้รู้

ตาเธอเศร้าอาบเหงาเป็นเงาฉาย
ดูจรอบกายมีเงาเขาทาบอยู่
มันบาดจิตบาดใจไม่อยากจะ
จนเหลือสู้ก้มหน้าน้ำตาคลอ

หากลืมเขายังไม่ได้อย่าหมายภักดิ์
เอาความรักคืนไป ไม่อยากขอ
ในเมื่อเราเข้าใจกันไม่พอ
ก็ไม่ขอคำมั่นผูกสัญญา

ถ้าจิตเธอยังแนบแอบจิตเขา
ถ้าความเก่ายังเพรียกร้องเรียกหา
ถ้าซ่อนซู้ดวงใจไว้ทางตา
เราควร "ลา" จากกันแล้ววันนี้

แกเงาะ หนองตะโก บ้านท้ายลาด บ้าน
หนองคูใหญ่ เข้าเขตอำเภอบ้านหมี่ ลพบุรี
ไปบ่อทองตำบลชอนสาระเคช อำเภอ
โคกสำโรง และยังมีร่องรอยถนนโบราณ
สายนี้ทอดไปจดคงพญาเย็นเข้าเชื่อมกับทาง
ไปสู่เมืองศรีเทพ เขตติดต่อรหว่างลำนา-
รายณ์ ลพบุรี กับวิเชียรบุรี จังหวัดเพชร-
บูรณ์ แม้ในปัจจุบันเส้นทางนี้ก็ยังไม่ปรากฏ
อยู่ หากแต่ขาดเป็นตอนๆ เพราะธรรมชาติ
บันดาลก้านั้นสว่าง แยมประเสริฐ ก้านัน
ตำบลจันเสน และครูโรงเรียนประชาบาล
วัดจันเสน เคยเดินทางไปสำรวจพบว่า
ถนนสายนี้ยาวมาก สร้างไว้เป็นอย่างดี
นี่คือลักษณะอันน่าฉงนของเมืองจันเสน ซึ่ง
มีการสร้าง และวางผังเมืองไว้ แต่โบราณ
อย่างถูกหลักวิชาการศิลปะ เมื่อกรมศิลปา-
กร พร้อมด้วยค็อกเตอร์ยอร์ช เอฟ. เทลล์
ศาสตราจารย์ผู้ช่วย และนายเบนเนช-
บรอนชัน นักศึกษาปริญญาเอกแห่งมหา-
วิทยาลัยเพนซิลเวเนีย เดินทางมาสำรวจได้
ขุดเจาะเป็นบ่อลึกลงไป เพื่อดูชั้นดิน ก็พบ
ของโบราณหลายชิ้น และยิ่งกว่านั้นในการ
ขุดบางหลุมพบชั้นดินต่างสี ต่างกาลเวลา
มีถึง ๑๐ ชั้น บางหลุมก็ต่ำกว่านั้นเป็นการ
แบ่งยุคสมัยของคนที่อาศัยอยู่แต่ละสมัย ซึ่ง
ในแต่ละชั้นดินได้พบวัตถุสิ่งของประกอบ
ยืนยันด้วย ทำให้มีเหตุผลรับกันว่า เมือง

จันเสนนี้ในอดีตกาลเคยเป็นที่อยู่อาศัยของ
คนโบราณมาก่อน บางครั้งก็เจริญ บางครั้ง
ก็เป็นเมืองร้างเป็นอยู่ดังนี้ และจากการขุด
ตรวจ และตรวจคูโบราณวัตถุที่ขุดพบ ก็
สันนิษฐานไว้ว่าเมืองนี้ น่าจะเป็นเมืองหน้า
จะเป็นเมืองสมัยทวารวดี แต่คงจะเป็น
เมืองที่ไม่ใหญ่โตนัก

ทำเลที่ตั้งเมืองสมัยทวารวดี อยู่บน
ที่สูงโดยการสร้าง ของมนุษย์ กลายเป็น โคน
ดินในขณะนี้เรียกกันต่อมาว่า โคนจันเสน
มีชาวบ้านเข้าไปหักร้างทางพงปลูกที่อยู่อา-
ศัยทำมาหากินมีอยู่ราว ๕๐ หลังคาเรือน มี
คนราวไม่เกิน ๓๐๐ บรรพบุรุษของพวกเขา
สืบเค้าว่าเป็นพวกไทยใหญ่ แต่ก็ไม่อาจจะ
สอบถามเอาหลักฐานเรื่องราวจากพวกอพ-
ยพกลุ่มนี้ได้ เพราะเข้ามาอยู่ชั่วเวลาเพียง
๑๐๐ ปี ที่ผ่านมเท่านั้น จากร่องรอยที่
ปรากฏเมืองโบราณนี้ อยู่ห่างจากแม่น้ำโพธิ-
ชัยทางใต้ราว ๗ ก.ม. มีการชลประทานที่
ทำไว้แต่โบราณ แสดงถึงความฉลาดได้
ระบายน้ำจากแม่น้ำมาใช้อย่างน่าฉงน หาก
เกิดศึกสงคราม ข้าศึก ตัดทางน้ำ ก็ยังแก้ไข
อาศัยบึงใหญ่ที่ขุดไว้ ชักน้ำเข้าคูเมือง เป็น
การตั้งรับสถานการณ์ได้อย่างแยบยล นี่
คือความเจริญทันสมัยของผู้คนยุค โบราณ
นับเป็นพัน ๆ ปีมาแล้ว ได้ทิ้งหลักฐานไว้
ให้เห็นทุกวันนี้ แสดงว่าการชลประทานมีมา

นานแล้ว นอกจากรู้จักระบายน้ำใช้ประโยชน์
ยังแก้ปัญหา น้ำท่วมเวลาฝนตก หรือเกิดภัย
ธรรมชาติ คือมีการขุดคลองด้านตะวันออก
ซึ่งเป็นที่สูงขนานไปแล้วตัดเข้าหาคูใหญ่ด้าน
ตะวันตกเป็นการระบายน้ำได้เป็นอย่างดี นี้
คือระบบการชลประทานในยุคสมัยทวารวดี
สมัยพันกว่าปีเป็นอย่างน้อย ตกทอดมาจน
ปัจจุบันยังเห็นร่องรอยทำตึ่งน้ำพิศวง แม้
ว่าบ่อน้ำอาณาบริเวณเหล่านี้ จะกลายเป็นป่า
ละเมาะไร่นา มีสิ่งปลูกสร้างที่อยู่อาศัย และ
บางแห่งจน แม้จะกลายเป็นศาล เทพารักษ์
ศาลเจ้า หรือความเปล่าเปลี่ยวไปแล้วก็
ตามที

เรื่องราวของเมืองทวารวดีที่จันเสน
มีมากมายหลายแง่หลายมุม หลักฐานทั้ง
หมดทั้งมวลที่ขุดค้นพบ กรมศิลปากรจะได้
รวบรวมทำการค้นคว้าหาหลักฐาน หา
ความสว่าง หาเรื่องราวในอดีตกาลต่อไป
กรมศิลปากรโดยความร่วมมือของมหาวิทยา
ลัยเพนซิงเวเนีย ได้เดินทางมาสู่จันเสน
เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๑๑ ลงมือปฏิบัติ
หน้าที่ในวันที่ ๙ สองวันต่อมาทำงานอย่าง
ไม่เห็นแก่เหนื่อยยาก ขุดเจาะหลายต่อ
หลายหลุมอย่างประณีต ถูกหลักวิชาการ
ได้พบ วัตถุสิ่งของ ควรค่าแก่การ เก็บรักษา
และได้ ร่องรอย คำเงื่อน ของความลับ สมัย
ทวารวดี ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๑ ถึง
๑๖ ได้เห็นความเจริญ และความเสื่อม

ตาม ชันดิน และ โบราณ วัตถุ ที่หาค่า บมิได้
บรรดาสิ่งของต่าง ๆ ที่ได้มาล้วนแต่แตกหัก
กระจัดกระจายกันต้องอาศัยความวิริยะพยายาม
นำมาปะติดปะต่อจนเป็นรูปร่างทำให้ได้
ความรู้ความเข้าใจถูกต้องแน่นอน ของที่
ได้จากการตรวจสอบส่วนใหญ่เป็นยุคสมัย
ทวารวดีเป็นส่วนมาก ขุดลึกลงไปจากโคก
จันเสน ๓ เมตร จึงถึงชันดิน พบเศษกระ-
เบื้อง เศษดินขาว เป็น ประโยชน์ให้ ความรู้
ทางด้านโบราณคดี และมนุษย์วิทยาอย่าง
มากมาย เรื่องราวของอาณาจักรทวารวดี
ได้ค้นพบอยู่ในดินแดนที่เป็นประเทศไทยใน
พุทธศตวรรษที่ ๑๑ ถึง ๑๖ คาบเกี่ยวกับ
สมัยศรีวิชัย ได้พบเมืองโบราณต่าง ๆ ใน
บริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ส่วนใหญ่เป็น
เมืองสมัยทวารวดี รวมทั้งเมืองโบราณที่
จันเสนแห่งนี้ ซึ่งได้หลักฐานน่าเชื่อว่าเป็น
เมืองทวารวดี แต่เป็นเมืองไม่ใหญ่โตนัก
แต่ก็มีเหตุถูกทอดทิ้งให้ร้างราไปเป็นเวลา
นับพันปี มีป่าไผ่ปกคลุมหนาทึบไปหมด
จน ภายหลัง มีคนเข้าไปจับจอง ทำมาหากิน
ป่าทึบจึงกลายเป็นป่าละเมาะ มีกระดิน และ
สะแกขึ้นสลักกับนาข้าว ไร่ข้าวโพด และ
พืชผัก จากโบราณวัตถุที่ค้นพบได้คำเงื่อน
มองเห็นความเจริญรุ่งเรืองอยู่ในสมัยโบราณ
และ ทำให้ กิดถึงเหตุการณ์แห่งความเสื่อม
สลายกลายเป็นเมืองร้าง เช่นเกิดศึกสงคราม

เกิดโรคระบาดร้ายแรง กระแสน้ำเปลี่ยนทางเดิน เกิดทุพภิกขภัยอัคคีภัยชัศสน ข้าวยากหมากแพง เหล้าคือมูลเหตุทั้งสิ้น ความจริงจะมีอย่างไร นั้นเป็นเรื่องที่น่าจะได้มีการค้นคว้าในเรื่องนี้กันต่อไป

ความสำเร็จจากการขุดสำรวจของกรมศิลปากรที่จันทเสน ได้โบราณวัตถุที่ทรงคุณค่าทางโบราณคดีหลายชิ้น ควรแก่การเปิดเผยคือเครื่องใช้โบราณได้แก่ หวีงา ขุดพบเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคมนี้เองในที่ดินของนายบุญช่วย พุทธสรณ์ หวีงานี้มีรูปร่างกว้าง ๗.๖ ซม. ยาว ๑๑ ซม. หนา ๖ ซม. พบอยู่ลึกจากผิวดิน ๒๒๙.๐๕ ซม. เมื่อพบ ครั้งแรกนั้น หวีงาอยู่ในสภาพไม่น่าสนใจ เจ้าหน้าที่ได้ใช้ความสามารถทางวิชาการทำการขยายออกจึงพบความสวยงามน่าตื่นตะลึง มองเห็นลวดลายจำหลักลงในเนื้อหา เป็นรูปช้าง และคอกบัว สวยงามมาก แสดงให้เห็นถึงความปราณีตของผู้สร้างประดิษฐ์ของใช้ ในสมัยโบราณ ส่วนอีกด้านหนึ่ง เมื่อขยาย ออกแล้วเห็นลวดลายจำหลักลงในเนื้อหา เป็นรูปหงส์ทรวงทองอ่อนช้อยงามน่าพิศวง หวีงาที่ได้จากเมืองจันทเสนนี้ เป็นของใช้คนโบราณ ซึ่งศาสตราจารย์ชาวฝรั่งเศสชื่อ ซองบัว ชรารีเย แห่งมหาวิทยาลัยซอร์บอน ให้ข้อสันนิษฐานว่าเป็น ศิลปงาม ล้ำค่าอยู่ในยุค ทวารวดี ตก

ราวยุคพุทธศตวรรษที่ ๑๓

ในจำนวนของทั้งหมดมีอยู่ชิ้นหนึ่งที่นับว่าเลิศ และเป็นหลักฐานสำคัญยิ่งคือ ขุดพบคชลักษณ์มีทำด้วยหินเผาสีดำ พบในวันใกล้เคียงกัน มีรูปร่างลักษณะมีประทับเหมือน แท่นคอกบัว เคียงข้างด้วย กษสารถูชูหม่อนำมณฑลจากหลักฐานชั้นนี้ ทำให้คำนวณเวลาได้ว่าเมืองโบราณแห่งนี้มีอายุอยู่ในสมัยศตวรรษที่ ๑๒ คือราวพันกว่าปีล่วงมาแล้ว คชลักษณ์มีดินเผาสีดำขนาดเท่างบน้ำอ้อย การที่มีรูปช้างประทับข้างทำให้รู้แน่ว่าเป็นยุค ที่ศาสนาพราหมณ์ยังไม่เข้าถึง เพราะถ้าเป็นสมัยพราหมณ์แล้วจะไม่มีช้างประทับเพื่อแสดงออกว่า เป็นรูปพระนางลักษณมีชายาพระนารายณ์ ส่วนรูปที่มีช้างประทับคือหมายถึงพระนางศิริมัทมายามุ่งไปทางพุทธศาสนานั่นเอง นอกจากนี้ของที่พบมากที่สุดคือลูกปัดได้มากถึง ๒๐๐ กว่าเม็ด บางแห่งพบรวมกันอยู่ถึงเป็นเรือนร้อย ซึ่งไม่เคยพบจากที่อื่นเป็นจำนวนมากเช่นนี้มาก่อนเลย

ในจำนวนของใช้อื่นๆ มีวัตถุหินเผา รูปสี่เหลี่ยม สันนิษฐานว่าเป็นเชิงเทียน ซึ่งนิยมใช้กันในสมัยโบราณ ใช้สำหรับบูชาเทพเจ้าหรือตามบ้านเรือน ได้พบดินเผามีลักษณะและลวดลายต่าง ๆ เป็นลายนูนทำนองใช้เป็นแม่พิมพ์พิมพ์วัตถุต่างๆ ให้มี

ลายตามแบบอาจบิ๊มลายผ้าอาภรณ์ จนกระทั่งใช้บิ๊มภาชนะดินเผา เมื่อเวลาบิ๊มเสร็จใหม่ ๆ ให้เป็นคอกดวงสวยงามจากแม่พิมพ์ที่ค้นพบแสดงให้เห็นว่า ศิลปลวดลาย การประดิษฐ์ ในเชิงศิลป์ ได้เคยเจริญรุ่งเรืองมาก่อนแล้ว นอกจากสิ่งเหล่านี้ยังได้พบเครื่องของโลหะทำเป็นวงแหวนกลมทำนองใช้เป็นต่างหูของคนโบราณด้วย ตลอดจนของใช้ดินเผาอีกหลายชนิดจนแม้แต่พานดินเผาขนาดเล็ก ๆ ใช้สำหรับใส่เครื่องบูชาที่ยังมี ในค้ำของใช้ทำด้วยหินก็พบขวานหินสำหรับใช้ตัดเนื้อผ้าฝืน หรือทำประโยชน์สารพัด รวมทั้งเป็นอาวุธป้องกันตัวด้วย ชูได้จากหลุมสำรวจรวมด้วยกัน ๒ ชั้น

การสำรวจของกรมศิลปากร โดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย คราวนี้ได้หลักฐานมากมายหลายชั้น เป็นประโยชน์ในทางค้ำค้นคว้าจะเป็นทางให้รู้เรื่องราวของมนุษย์ในยุคสมัยทวารวดี และใกล้เคียง เพราะนอกจากโบราณวัตถุยังได้พบหลุมทั้งขยะของคนโบราณ พบเปลือกหอย กระดูกสัตว์ ๑ ก้างปลา อันเป็นลู่ทาง และประโยชน์มหาศาลแก่การศึกษาหาความจริงในอดีตเห็นสิ่งอื่นใด ที่คณะนักสำรวจพอใจมากก็คือการขุดคราวนี้ได้พบ ชั้นดินต่างสมัยเป็นชั้น ๆ ถึง ๑๐ ชั้น ก็มีบอกถึงกาลเวลาที่เกิดขึ้น เจริญหรือเสื่อม หลาย

ต่อหลายยุค เหล่านี้ ชั้นดินเหล่านี้จะเปิดเผยเหตุการณ์ และให้ประโยชน์แก่การค้นคว้าทางโบราณคดี และมนุษย์วิทยาอย่างสุดจะบรรยายได้

นอกจากนี้ ยังได้ขุดพบรูปปั้นปั้นเป็นพระพุทธรูปขนาดต่าง ๆ ตั้งแต่เล็กที่สุดไปจนถึงใหญ่ที่สุด พระพุทธรูปเหล่านี้ขุดพบลึกลงไปในดิน ๓๐ ซม. อยู่ใต้ทราวศิโรโบราณได้มาหลายชิ้น เบ็ญพระพุทธรูป สมัยทวารวดี พระพักตร์สวย จมูกโค้งอ้มเอิบ การขุดสำรวจคราวนี้ เป็นเพียงงานเริ่มต้น ของการค้นคว้าหาเรื่องราวของคนโบราณ เมืองทวารวดีที่จันเสน เท่านั้น ในอนาคตอันใกล้คงจะได้มีการขุดขุดสำคัญกว่าหาความจริงทุกสิ่ง อันทั่วบริเวณบริเวณอาณาจักรทวารวดี แห่งนี้ต่อไปอีก เพื่อประโยชน์ในทางโบราณคดี และมนุษย์วิทยา เพราะจากของที่ขุดพบส่วนใหญ่เป็นสมัยทวารวดี และที่น่าที่มึบางชั้นพบว่ามีลักษณะคล้ายสมัยฟูนัน ซึ่งเก่าแก่ เหนือขึ้นไปอีก หากเป็นได้บางที่เรากงจะได้ร่องรอยแห่งการเชื่อมต่อของมนุษยชาติ ได้พบเส้นทางเดินของพวกเขา ณ ที่จันเสนแห่งนี้ก็ได้

งานของกรมศิลปากร ได้ยุติลงเมื่อสิ้นเดือนกรกฎาคมนี้ เพื่อนำโบราณวัตถุ ตลอดจนข้อมูลที่ค้นพบไปวิจัยหาเหตุผลต่อ

ไป แต่เรื่องราวของเมืองจันเสน ชีวิตความเป็นอยู่ ของพี่น้องชาวบ้านนี้ยังคงดำเนินอยู่ตามจักรวาล มีเรื่องแปลกน่าอัศจรรย์เกิดขึ้นที่นี่เมื่อกว่าครึ่งศตวรรษที่ผ่านมาเปิดเผยโดยผู้เฒ่า๒คน คือนายกฤษณ์ ทับทิมทอง อายุ๗๖ปี และนายเที่ยง แก้วชวตวัย ๖๖ทั้งคู่ได้เล่าถึงเหตุการณ์แห่งความหลังสมัยเมื่อยังเป็นเด็ก เห็นเมืองโบราณบนโลกจันเสน ยังมีปูชนียสถานสถาปัตยกรรมอยู่ ทอนนั้นบ้ายังคงเป็นป่า หาได้ถูกกันร้าง ดางพงลง เหมือน เคียนี่ ก็ทำไม่ท่ามกลางป่าไผ่ กองกระถิน ซึ่งขึ้นหนาแน่นไปทั่ว มีบ้านเรือนอพยพมาตั้งอยู่บนโคกราว ๑๕-๑๖ หลังคาเรือนเท่านั้น สภาพของภูมิประเทศตอนนั้น ทุ่งเวง และรกชัฏพิกัด เหตุการณ์เกิดขึ้นประมาณ ๕๐ ปีมาแล้ว ยังไม่มีใครลืมแม้จนเดี๋ยวนี้ คนที่เห็นเหตุการณ์ใกล้ซิดคือนายเที่ยง แก้วชวตผู้เฒ่าเล่าว่าขณะที่อายุได้ ๑๓ ขวบ จำได้ว่ามีเจดีย์เก่าอยู่แห่งหนึ่ง เรื่องเกิดขึ้นเมื่อตาเชื้อ นามสกุลอะไรจำไม่ได้ หาลูกหลาน ๓ คน เข้าไปหักร้างดางพงอยู่บนโคกดินแล้ว ก็กร่ำรวยสมบัติเอาเครื่องมือไปซุกหาของโบราณตามเจดีย์เก่าจำได้ว่าตาเชื้อซุกได้ฐานเจดีย์ลึกเป็นโพรงลงไปมีค้ำหัวใต้พระพุทธรูปมาหลายองค์เป็นเนื้อสัมฤทธิ์ก็มี เป็นทองเหลืองก็มี บางองค์สุกอร่าม

มะลิเอ๋ย.....

ยามเจ้าเผยกลีบอ่อนขจรหอม

จรงจิตผิดแผกแปลกพยอม

ช่วยโน้มน้อมจิตมนุษย์สุดชื่นชม

กลีบเจ้าขาวพราวพราวส่องเหลือ

ไม่มีเชื้อสีอื่นให้ชื่นชม

ดอกเจ้าเด่นการคายกราดคายชม

ชวนภริมย์ระเริงรื่นชื่นชื่น

หม่อมมรรอนถลาพาคลึงเกล้า

มิห่างเจ้าเฝ้าวนเวียนมิเปลี่ยนผัน

อยากมีคู่อยู่ชิดนิจนิรันดร์

คงสุขสันต์ไร้ทุกข์สุขมากมี

แม้ใจรักบักใจใครคนหนึ่ง

ใจข้าพึงปรารถนาพาสุขศรี

จะมอบนุชสุดที่รักสุดภักดี

ด้วยมาดีมะลิร้อยค้อยบรรจง

แต่.....เธอคนนั้นที่ฉันรัก

จิตสลักแน่นเหนียวเกลียวประสงค์

ขอให้รัก.....รักนั้นจงมั่นคง

เขียนสาส์นจงเป็นถ้อยด้วยร้อยกรอง

มะลิเอ๋ย.....

ยามเจ้าเผยกลีบเริ้วชวนเจ้าของ

ช่วยกระซิบหน่อยว่าข้านี้ปอง

เป็นเจ้าของดวงกมลเธอคนเดียว

มาลัยมะลิ

ว. ตั้งตรงจิตรี

ราวกับทองคำธรรมชาติ อันที่จริงเรื่องพิสดาร จะไม่เกิดขึ้น หากไม่เกิด อุตริทำไม่เกิดขึ้น ตาเชื่อคิดว่าพระพุทธรูปสมัยทวารวดีที่ขุดพบนั้น คือพระพุทธรูปทองคำความที่อยากรำรวยเลยนำเอาไปปลงนั่นคือต้นเหตุของความ วิบัติ ในเวลาต่อมา จะด้วย อะไรก็ตามที่เป็น เรื่อง สุกที่ จะยืนยัน ได้ว่า เพราะอะไรจู้ ๆ ตาเชื่อก็มีอันเป็นล้มเจ็บถึงแก่ความ ตาย และในเวลา ใกล้ เคียงกัน นั้น ลูกหลานชุดที่ร่วมงานชุดพระอีก ๓ คน ก็พบกับความตายด้วยอาการแปลก ๆ ตามตาเชื่อไปด้วย คราวนี้เองคนที่ทราบเหตุการณ์ก็พากัน รวบรวม ประคำของ ที่ขุดได้ และยังเหลืออยู่ในบ้านตาเชื่อ นำไปฝังไว้ยังที่เดิม และไม่มีใครกล้าแตะต้องต่อไปอีกเลย นี่คือเรื่องราวของ เหตุการณ์ ประหลาด สมัยเมื่อ ๕๐ ปีก่อน ซึ่งผู้เฒ่าเที่ยงเล่าให้ฟังและนับตั้งแต่บัดนั้นมาก็ ไม่มี ใคร คิดอยาก รำรวยด้วยการขุดหาสมบัติในเมืองโบราณจันเสนอีกจนเมื่อกรมศิลปากรเดินทางมาขุดสำรวจอย่างเป็นทางการ เพื่อประโยชน์ แห่งการค้นคว้า โลกจันเสนจึงกลั้กลายเป็นข่าวที่น่าตื่นเต้น น่าสนใจขึ้นมาอีกวาระหนึ่ง หลังจากกลายเป็นป่าและไร่ข้าวโพดสำหรับชาวบ้านแถบนั้นทำมาหากินด้วยความสงบสุขมานานหนักหนาชาวโลกจันเสนนอกจากทำนา ทำไร่ข้าวโพด ยังใช้เวลาว่างเก็บใบกระถินป่าที่ขึ้นอยู่ทั่วไปมาตากแดด ทำบับแล้วไปคว

ขายในเมืองมีคน รับซื้อ ให้กิ โลกรัมละ ๘๐ สตางค์ ด้วยอาชีพเช่นนี้จึงทำให้ชีวิตของชาวบ้านโลกจันเสนซึ่งมีอยู่ ๕๐ หลังคาเรือน ไม่เคียดรอนอยู่เย็นเป็นสุขสืบมา

จันเสนในวันนั้น เป็นตำบลใหญ่มีถึง ๑๓ หมู่บ้าน มีตลาดสด ร้านค้าขายเหมาะสมกับสภาพอยู่หลังสถานีรถไฟจันเสน วัดจันเสนคือจุดรวมของศรัทธาแห่งพุทธศาสนิกชนมีบึงโบราณน้ำซึ่งอยู่ตลอดปี มีบัวชูดอกไปไสวน้ำในบึงนี้เสมือนเลือกเส้นชีวิตชาวจันเสน จะพากันมาตักน้ำ หรือ พากันมาพักผ่อนหย่อนใจกันอยู่ไม่ขาด บึงกว้าง กว้างและถนนโบราณ จนแม้แต่โลกจันเสนที่ตั้งเมืองทวารวดี แม้จะถูก ปล่อยไว้ ภายใต้อกาลเวลา และธรรมชาติมานานหนักหนาแต่ ณ บัดนี้ เมืองโบราณได้เป็นที่สนใจของคนไทยและชาวต่างประเทศได้มาขุดค้นสำรวจหาหลักฐาน เพื่อประโยชน์ ในทางมนุษยชาติและโบราณคดี เราคงจะได้ประจักษ์กันในเร็ววันนี้ว่าเมืองทวารวดีที่จันเสนแห่งนี้มีความเจริญด้วยอารยธรรม วัฒนธรรม ตลอดจนศิลปกรรม และอื่น ๆ ยิ่งใหญ่แค่ไหนเพียงไร ทั้งอาจได้เค้าเงื่อนรอย เชื่อมต่อที่ยังขาดอยู่ ทำให้รู้เรื่องราวของมนุษย์ในสมัยโบราณยุคสมัยเป็นพัน ๆ ปีได้กระจ่างชัดแจ่มขึ้นอีก อันจะเป็นประโยชน์ แก่ชนรุ่นหลัง ได้ค้นคว้าศึกษาทางด้านมนุษยชาติและโบราณคดีอีกสืบไป. ■

เขาสอนให้สู้

“ เทวินทร์ ”

● อากาศ เทียงวัน ร้อน ระอุ แสบ จะ
แผดเผาทาง นกยูง ให้เหี่ยว เฉาชั่วพริบตา
แต่ เลือด ร้อน ของเขา เดือด ผ่าน กว้านั้น
หลายพันเท่า เมื่อเห็นรอยพลาสติก
บน ใบหน้า ของน้องชาย ซึ่งเกิด จากกำปั้น
ของเพื่อนร่วมวิทยาลัยคนหนึ่ง

“ แกเอาความเป็นลูกผู้ชายไปทิ้งไว้
ที่ไหน ”

“ ผมไม่ชอบการต่อสู้ ”

“ ต้องการเจ็บ ข้างเดียวอย่างนี้ เรอะ
ให้ตายซี! แกมันน่ากลับบ้านไปขอผ้าชิ้น
น้องมานุ่งแทนกางเกงนั้ ”

“ พี่ค่าผม ”

“ เออ! ก็ ไอ้คนที่ชกแกนะวิเศษ
ตรงไหน ”

“ ก็ผมไม่เก่งเหมือนพี่ ”

“ แกต้องสู้จำไว้ว่าแกต้องสู้ ”

“ ผม..... ”

“ คน เหมือนกัน กลัวกัน จะอยู่ ด้วย
กันอย่างไร..... ”

“ อย่ามีแต่อะไรอีกเลย แกควรจะรู้
จักคำว่าศักดิ์ศรีของลูกผู้ชายไว้ ” นั่นเอง
คือเหตุแห่งการเผชิญหน้ากัน เป็นครั้งที่สอง
ระหว่าง น้องชาย จอมแหก กับ คู่อริร่างยักษ์
ผิวกั้น คราวนี้ ก็ตรงที่ เจ้าคน ชลลาค มั่น ยืน
หยัดสู้ด้วยหัวใจเพชรฆาต เพื่อลบล้างคำ
สบประมาทของพี่ชาย ในที่สุดก็ปรับกัน
เค็ม ก็ลงไปนอน กลิ้ง อยู่ กับพื้น สนาม หญ้า
โรงเรียนอนุบาลนั่นเอง

.....

นกน้อยหลายตัวกางปีก ถลาร่อนว่า
เรียงจากกิ่งยูงไปชงโค และพุทรา ไกลหอบประ-
ชุมแดนกรมท่าเขียว ยามเข้าบอวลไป
ด้วยบรรยากาศแห่งความชื่นฉ่ำฤดูพรรษอยู่
บนใบหน้าของสองหนุ่มสาว อย่างเห็นได้ชัด
เจ้าน้องชายของเขากับ.....

“ ผม ไม่เข้าใจ ประเพณี พี่ น้อง มาก
พอ ”

“ พี่ก็อธิบายไม่ได้ ”

“ เขาห้ามไม่ให้เรารักกัน หรือเปล่า ”

“เราไหนคะ”

“ก็ผมกับพี่”

“ใครบอกว่าพี่รักน้อง”

“ดวงใจและดวงตาพี่อย่างนั้น”

“ปากคอเก่งใหญ่แล้วนะ”

“ก็ไม่จริงหรือ”

โลกมนุษย์ไม่ได้สร้างมาให้มนุษย์
สองเพศมีขอบเขตแก่ความเป็นพี่น้อง”

.....

ดวงตะวัน เฟิงลคั่วลง แค่ยอกสน
จึงฝากเปลวอันร้อนแรงไว้แก่มวลชีวิตเหนือ
แกว่นเทพาถ้วนทั่ว เขยีนอยู่ต่อหน้าน้อง
ชายที่พร่ำสอนมาตลอดเวลาให้สู้คน ไม่มี
ใครสนใจกับผกากรองซึ่งกำลังผลิ สะพรั่งอยู่
ริมทางนั้นเลย

“แกทรยศหักหลังอย่างร้ายกาจ”

“ผู้หญิงคนเดียวกับพี่ให้ผมไม่ได้หรือ”

“แต่ฉันรักมากคนนี่”

“แล้วเธอรักพี่หรือเปล่า”

“ฉันไม่แน่ใจนักเมื่อแกเข้ามายุ่ง

เกี่ยว”

“พี่กลัวผมรี”

“นรก!”

เขาคอนทอคำยียวนของน้องชาย
ต่อไปไม่ไหว ถลาร่างปราศเข้าประชิดตัว
ซัดหลังมือเข้าไปเต็มหน้า เป็นผืนแดง
พร้อมกันกับกระเด็นไปปะทะตะแบก เลือก
ทะลักไหลอาบมุมปากทั้งสอง

“พ่อย่ำรังแกผมก่อนซี ผมจำเป็น
ต้อง บ่อกัน ตัวเพื่อศักดิ์ศรีของ ลูก ผู้ชาย
จำได้ไหมพี่เคยสอนผมว่า “แกต้องสู้ จำ
ไว้ แกต้องสู้ คนเหมือนกันกลัวกันแล้ว
จะอยู่กันได้ยังไง”

□

อยากร้องเหนียวเกี่ยวกลับมารับขวัญ
ชื่นชีวันรู้ใหม่ใครทวงแทน
หากเธอแปรแคไปไกลอื่นแดน
เขารักแน่นครึ่งพี่จะดีใจ

อาลัยบ่มีบ่มีว่าวิญญาชาค
ต้องกลากลาตพลากซ้ำรำไฉน
กุศสายชลมิย้อนก่อนครรโล
จะฝืนอยู่อย่างไรไว้แก้วตา

ก็ถิ่นฐานบ้านเก่าเราเรียกร้อง
เด็กเด็กต้องการครูหลายผู้หนา
หักความโศกโศกหม่นทนอุรา
แอบซับผ้าเธอให้ไฉ่หยาคชล

ถึงแหล่งใหม่ใหม่มีทางนกงู
พาชักจูงพม่าเพื่อเหม่อฉงน
ราชพฤษ์ชงโคไฉ่กมล
เคยแลลกับเจ้าเฝ้ามิคลาย

ลิขิตกลอนวอนมากกว่าจบบท
แสนวันทศสังน้องชองจดหมาย
รอคำตอบเหมือนมีตกริศีพวย
เธอเจียบหายแต่นั้นตราบวันนี้ ●

เธอเจียบหายแต่นั้นตราบวันนี้
“ตอกอ้อ”

น้องเอ๋ย
แม้มิเคยเผยที่พจันไซ
แต่แววเนตรเลศซึ่งครึ่งฤทัย
นำแจ้งใจในจิตคึกให้คึก

รวมเล่าเรียนเพียรมาซ้ำเนิ่นนาน
ครึ่งยุงบานจวบโรยไปรยเสื่อมศรี
เหลือเพียงผัดหักกึ่งทั้งชีวิ
คล้ายผู้ที่ค้างหลังกึ่งเม็ดแกน

เส้นโค้งของสัญญา

โดย... ภควดี

วันนั้น.....

“เรา” จำต้องจากกัน...แต่...เราก็จากกันด้วยความหวัง

“หวัง” ว่าวันข้างหน้า “เรา” คงพบกันอีก

ทางของ “เรา” ต้องเป็นทางโค้ง

แม้จะอาลัยเพียงใด ฉันก็หักใจได้

คอยวันที่เส้นโค้งจะพบกัน

ด้วยความหวัง.....

น้ำตาจึงไม่มีเมื่อ “เรา” แอ่ยปากจากลากัน

ใจหนึ่งฉันก็คิดสังหรณ์ว่า มันเป็นเส้นขนาน

สัญญาอย่างลูกผู้ชาย เรา...ไว้ใจเขา

วันนั้น.....

เรามีความเศร้าที่ไว้อาลัยให้เขาสัก ๑ นาที

ทางของเราเป็นเส้นขนานจริง ๆ

เรามีเพียงความเศร้าที่จะไว้อาลัยให้เขาสัก ๑ นาที

สัญญา...อย่างชายกระโปรง.....เราอยากว่าเขาเช่นนั้น

ภาพนั้นติดตาเราอยู่.....

เสียงนั้นก้องอยู่ในหูของเรา.....

“เรารักและเข้าใจกันดี”

ผู้หญิงคนนั้นบอกฉัน.....ฉันแทบลัมทั้งยืน

นี้หรือ.....

ผู้ชายที่บอกว่า รักเราคนเดียว.....

ผู้หญิงที่ไหนดเขาไม่เคยมอง.....

ผลตอบแทน.....จากการคอยของฉันที่เขาให้เป็นบ่าหนึ่ง

ได้รับเท่านั้น เพียงพอแล้วหรือยัง?

MAJOR ENGLISH STUDENTS TEACHING, PRACTICE

2nd Term, 1968

With the exception of Muangmai School, I saw little evidence of improvement in the teaching of English in Lopburi town schools since my report on last year's teaching practice. The old Translation method continues despite all the Government seminars, superintendents, advisers etc. Kokekatiem School was similar but the two practice schools at Banmi were somewhat better in this regard,

A disturbing feature, this year, was a noticeable decline in the discipline in some classes in Pibul, Watanasin and Kokekatiem Schools.

The average ability of our students seemed to be rather higher than last year. Their most common faults were: too much emphasis on chorus speaking and too little on individual speaking; failure to distribute questions widely enough; correcting a pupil's pronunciation in the middle of his reading aloud; repeating pupils, answers (thus encouraging the pupils to speak too quietly); calling the name of a pupil before asking a question; continually saying, "Do you understand?"

Most students tried their best to teach by the Oral Approach method, but they were often frustrated by the fact that their pupils had been taught only

by the Translation method by their class-teachers. Some of our students were also handicapped by having to teach from locally produced English text-books whose vocabulary is ungraded and whose contents is often unsuitable. I am surprised that these unsuitable text-books are still in use in coevernment schools: the O.E.C. and SEAREP series of English text-books should provide sufficient material for teaching purposes but, if extra material is considered necessary, a simple supplementary reader should be used rather than a text-book from an inferior series.

It was good to note that our students, production of unnecessary teaching aids had decreased. The aids that I saw were usually relevant and helpful.

For future Teaching Practices, I would suggest that urgent consideration be given to the fact that Major English students who graduate from Thepsatri College do not go to teach M.S. classes in Government schools. A few may go to teach English in P. 5-7 classes. It would seem to be logical, therefore, for our Major English students to practice teaching English in Pratom classes as much as possible.

I.M. Stewart

28 November 2511

“พรหมหรือฤทธิจิต”

“คอกอ้อ”

ลมหนาวโชยตลอดเวลา.....

นกน้อยต่างเร่ร่อน..... กางปีกโบกโบยบิน.....

บางปะกงยังไหลเอื่อย....เกลียวคลื่นเกลือกกถึงตัว....กระทบฝั่งแล้วจางหาย
กลิ่นไอดินโปรยปลิว...หางนกยูงสลัดดอก...ฝากกลับกับลำน้ำ...

“ยูงทองน้องพี่” ... คำนี้มีเคยสลัดจากใจ

เปลวคิดถึงคุโพลง.....

ดวงจิตค้นรณ.....ตะเกียกตะกายไปหาเธอ.....

พรหมหรือฤทธิจิต.....เจอแล้วจาก.....ทรมานสิ้นที...

ยามศึกเมื่อพฤษภหลับ...เรไรจำเรียงแจ้ว...ผสวนเสี่ยงคจแห่กล่อม

“ดวงใจในฝัน” เพลงแห่งความหลังซีแว้วมา

ข่มตานิ่งสนิท.....

พลิกตัวกลับไปมา.....แนบหน้ากับหมอนนุ่ม

ปลอบหวังมานให้นิทรา...แต่ยากเย็น...เหมือนไฟสุ่มทรวง

อยากพบหน้า...อยากอยู่ใกล้ซิค...อยากรักเธอให้มากกว่านี้...

ผู้พยายาม.....คงไม่ผิดเธอไปได้...

เมื่อไรหนอ.....

ละครจะจบบทเสียที.....เพื่อเริ่มชีวิตจริง.....

ขอเวลาอีกสักหน่อย.....ปล่อยเราเป็นนกขมิ้นไปก่อน.....จะร้อนเร่ไปเรื่อย ๆ

สักวันหนึ่ง.....จะกลับมาหา.....สยบใจรักไว้แทบเท้าเธอ.....

“พรุ่งนี้”ความสมหวังอาจเป็นของเรา

ชั่วชีวิต

“ภักรภูมิ”

.....ชีวิตของแต่ละบุคคลย่อมมีทางเดิน
ที่ไม่เหมือนกัน บ้างราบรื่นสมหวัง บ้าง
มีสุขมีทุกข์ปน เมื่อยังมีชีวิตอยู่ทุกคน
ย่อมต้องพบกับปัญหาต่างๆ ประการ เมื่อ
เราผิดหวังก็อย่าน้อยใจเลยว่าเคราะห์ร้าย
กว่าใครอื่น.....

เพราะแท้จริงแล้ว.....ชั่วชีวิตนี้อาจมีใคร
สักคน ที่เคราะห์ร้าย กว่าเราก็ได้ ชั่วชีวิต
ของเขา ธานีรัฐ ธีระพงษ์ ชงขำพเจ้า
กำลังจะกล่าวถึง.....

● เข้านั้น.....

จากหน้าต่างห้องสมุดหากมองลอด
กระจกอออกไปนอกกระเบื้องหน้าตึก ชงโค
กำลังบานสะพรั่ง ยุงรำแพนดอกสีส้มเป็น
กระจุกเล็ก ๆ เหนือกิ่ง สีคำละเคล้า กับฝูง
ยุงค้ำง กิ่งตะแตก ริมทาง เข้า ประตู วิทยาลัย
หล่นกล่นเกลื่อน ทั้งเขาและเธอเผชิญหน้า
กันขณะนั้นบนตึกเรียน โดยหาทราบไม่ว่า
ใครเป็นใคร ?

“พี่ครับ...พี่ครับ...” เสียงเรียก
แว่ว ๆ ทำให้เด็กสาวหยุดซังก์ ตากลม
แป้วทั้งคู่แฝงไว้ด้วย ความ สงสัย ขณะมองผู้
อยู่ข้างหน้าทีเดียว

“พี่ทราบไหมครับ ว่าใครคือบรรร-
ณาธิการ “ขวัญยูง” ”

“คุณมีธุระอะไรกับเขาสละ ?”

“เขาติด ประกาศไว้ว่า ต้องการ พบ
ครับ”

“อ้อ.....หนึ่งในจำนวนขวัญยูงฟุ้ง
นี่...” เธอรำพึง.... “งั้นคุณก็คือเจ้าของนาม
ปากกา “ธนิษฐ” นะซี”

“อย่างนั้นก็ขอเถาว่าพี่คือ บก. ไซ้
ไหมครับ”

“คิดว่าธนิษฐ์ เป็นผู้หญิงเสียอีก”
เธอเสียง การตอบ คำถาม นั้น แล้ว กล่าวต่อ
ไปว่า

“กลุ่ม บรรณ กร ของ เรา ต้อง การ
ธนิษฐ์มาร่วมงาน”]

“หากไม่รังเกียจความไม่เป็น ประสาก็
ยินดีครับ”

“เราคุณไม่พลาคหрок คุณมี
แว่วอยู่มาก”

“ขอบคุณชะ...เอ้อ...พี่ครับ ผมสน-
ใจงานของพี่มานานแล้ว [ตั้งแต่ ชีวิตนี้,
คอกโคก, วันหนึ่งในเหมันต์, โลกนี้มีชีวิต
แล้วก็เอ้อ...เกิดเพียงหน”

“จำได้แม่นยาคีที่เดียว...”

“ผม อยาก ขอ อนุญาต อะไร พี่ สัก
อย่าง...”

“อะไรล่ะ...”

“หากไม่ลำบากเกินไปนัก ผมอยาก
จะขออนุญาตเรียกพี่ว่า ครู...ครูชีวิตครับ”

“ครู !.....มีลูกศิษย์ตัวโต ๆ อย่างนี้
คงชาติพิลึก”

“หวัง ความ กรุณา รับ ไว้ เป็น ศิษย์
ปลายแถว”

“ผิดหวังจริง ๆ เพราะธนิษฐ์มี
โอกาสเป็นเพียงศิษย์คนแรก และอาจคน
เดียวด้วย”

.....

หลายสัปดาห์ต่อมา

เธอ...และเขาก็พบกันอีกด้วยความ
สัมพันธ์อันดี

“กลุ่มขวัญ ๆ ของเรามีสมาชิกเพิ่ม
อีกหนึ่ง นกน้อยจากสวนอ้อยและคงไผ่
เป็นเพียงผลงานไม้ที่ขึ้นของศิษย์สร้างความ
สนใจประทับใจอยู่ในความรู้สึกของครูเสียแล้ว
เรื่องสั้น แนวแปลก”

“เพราะครูเก่งนี่อะ”

“อยาก จะทวงคำพูดเมื่อก่อนคืนเสีย
แล้ว”

“ทำไมอะ ?”

“กาลเวลากำลังพิสูจน์เราอยู่รู้ไหม”

“ในค่านไหนกันนะ ?”

“ผลงานกับอนาคตที่รุ่งโรจน์เพราะ
ลีลา และแนวการเขียนที่แปลก พวกเรา
หลายคนรวมทั้งอาจารย์หวังกันว่า ธนิษฐ
จะต้องเป็นนักประพันธ์ ที่ดีคนหนึ่ง ในอนาค
ต”

“แต่.....ครูครับการเรียน ของผม
กำลังแย่งลง”

“พยายามหน่อยซิศิษย์รัก”

“อะ.....ครู”

๑๔ สิงหาคม ๐๔

ครูครับ ครั้งแรกธนิษฐ์ก็ไม่ได้คิด
อะไรต่ออะไร เกี่ยวกับ ครูเกินไป กว่า ความ
เป็นครูหรอก แต่เดี๋ยวนี้บอกตัวเองไม่ได้

เหมือนกันว่ากำลังคิดผิดหรือเปล่า ทั้งๆ ที่
ทราบดีว่า หัวใจกับความรักเป็นของคู่กัน
ชนิดแยกไม่ออกก็จริงอยู่ แต่ความรักก็ไม่
ใช่สิ่งที่หัวใจจะลองเล่น เพราะความทุกข์
กำลังร้องเรียกอยู่ไม่ไกลนัก ธนิษฐ์ยังเด็ก
เหลือเกิน ไม่ควรเลยที่จะคิดเรื่องเหล่านี้
จริงไหมนะสมศ

๓ ตุลาคม ๐๔

ระวินทร์ ครูชีวิต ครั้งหนึ่งเราเคย
ห้ามตัวเองไม่ให้มี บางสิ่งบางอย่าง ในค่าน
หัวใจต่อครู ลึกซึ้งเกิน ไปด้วย เกรงว่า ความ
เจ็บปวดชอกช้ำจะตามมาภายหลัง ครูคง
ไม่รู้หรือว่า ในเส้า ของ ชีวิต ที่เต็ม ไป ด้วย
ความวุ่นวายนี้พระพรหมมัก คอยซำเติม อยู่
เสมอ

เดี๋ยวนี้เราห้าม ตัวเองไม่ได้ที่ จะคิด
ถึงครู.....ความเคารพและศรัทธาในผลงาน
เหมือนจะมีส่วน สำคัญต่อ การแสดงบทบาท
ให้เรามีความ รู้สึกกับครู ผิดไป อย่าง ช่วยไม่
ได้... มันเป็นความผิดหรือในอันที่เราจะ
คิดเช่นนั้น

กับการเรียน ซึ่งกำลัง หริ่แสงลงทุก
ขณะ ความภาคภูมิใจที่เคยมีมา เดี่ยวนี้
เกือบหมดสิ้น.....เราโทษใครไม่ได้แน่.....
เพราะไม่มีใครผิดนอกจากตัวเอง เราจะ

ปล่อยการกระทำของเราให้เรื่อยเรื่อยเช่นนี้
หรือ ธนิชร์

.....
“...นิชร์ แอบมาอยู่ที่นี้ทำไมคน
เดียว เอ๊ะ! นั่นเราร้องให้”

“ผมอ่อนแอเกินไปครับครู”

“ครูทราบ เรื่อง ทั้ง หมก ของ เธอ
แล้ว ครูเสียใจ และเห็นใจด้วยจริงๆ อย่า
อ่อนแอ...นำตามไว้ล้าช้าไม่ใช่แสดงความ
รู้สึก จำไว้ ศิษย์ของครูจะต้องเข้มแข็ง
และอดทนต่อสิ่งผิดหวังอย่างอาจหาญ เรื่อง
เพียงแค่นี้ นิชร์ยังร้องให้ให้โลกไต่ยม
เยาะเสียแล้ว แล้วต่อไปเล่า? ธนิชร์ยัง
เด็กเกินไปนัก ความผิดหวังต่าง ๆ ยังมี
อีกมากในอนาคต..... เข้าใจที่ครูพูดหรือ
เปล่า?”

“แต่.....ผมคงไม่ได้พบครูอีกชั่ว
ชีวิต”

“อย่าคิดมากไปซี.....บางที่เราอาจ
พบกัน...ครูจะกลับไปสอนที่นั่น บางปะกง
ของเรา”

“แต่ผมคงไม่กลับไปอีก”

“หากครูจะขอร้อง นิชร์จะเชื่อ
ครูไหม?”

“มีอะไรบ้างล่ะที่ผมไม่เชื่อครู”

“นั่นก็ทำตามที่คุณบอก กลับไป
บ้านเรามากกว่า จำไว้ว่าไม่มีที่ใดจะดีที่สุก

เมื่อเราผิดหวังเท่ากับบ้าน.....แล้วครูจะ
ตามไปในไม่ช้า”

“.....”

“ไต่ยมที่ครูพูดหรือเปล่า”

“ผมกำลังเชื่อครูซะ”

“เลิกร้องให้เสีย ครูไม่อยากจะเห็น
หน้าตาของเรา.....ผู้ชาย เขาไม่อ่อนแอเกิน
หรือจำไว้ โดยเฉพาะศิษย์ของครู”

“ให้ผมร้องเถอะซะ”

“ครูกำลัง คู้เขี้ยว อดีตของเธอด้วย
คำพูดคอนโคตคอนหนึ่งอย่างนั้นใช่ไหม?”

“.....”

“เงียบ...ครูขอโทษ...ครูผิดเอง”

“ครูไม่ผิดหรือหะ.....ผมกำลังคิด
มากไปเองต่างหาก และกำลังจะเลิกคิด
เสียวันนี้แล้ว”

“ดีมาก.....คงไม่ลืมทุกสิ่งทุกอย่างที่
ครูขอร้องนะ”

“ครับ.....ลาก่อน ซึ่งอาจจะเป็น
การลาชั่วชีวิต”

คำพูด ตอน นั้น เขาเอ๋ย ชื่น ลอย ๆ
เหมือนจะไม่ตั้งใจให้เธอไต่ยมนัก สำเนียง
มันเศร้าเหลือเกิน..... จากนั้นเขาก็หันหลัง
ให้กับทุกสิ่งทุกอย่าง จากบริเวณตึกเรียน
สองเท่าก้าวออกประตูวิทยาลัย ภาพของ
อดีตเก่า ๆ ปรากฏแจ่มชัดในห้วงความคิด
คำ “รีไทร์” ซึ่งใจพอสำหรับ ๑ ปี

.....
 ลมพัดโบทางนกยูงปลิวเกลื่อนโคน
 ต้น ฝักคำ ๆ ค้างกิ่งส่งเสียงกรางกรอก
 แกรก ราชพฤกษ์สลัดใบและคอก กง
 เหลือเพียงกิ่งก้านที่ว่างเปล่า ชงโคยืนต้น
 อย่างเศร้าซึมอยู่เป็นทิวแถว กัลปพฤกษ์
 อวดคอกชมพู่อยู่ไสว เหมือนจะตั้งใจพรหม
 ความชื่นให้เป็นครั้งสุดท้าย....ก่อนจาก ทุก
 สิ่งทุกอย่างในบริเวณวิทยาลัยเจียบเหงาและ
 เศร้าซึม บอร์ดหนังสือพิมพ์ว่างเปล่า กง
 เหลือเพียงรอยพรุนของวัตถุแหลม ๆ ที่เคย
 ใช้ติดผลงาน.....ลาก่อนงานที่รัก.....ลาทุก
 สิ่งทุกอย่าง.....

ในงานเลี้ยงก่อนรับประกาศนียบัตร
 นั้นเพลง ๆ หนึ่ง ได้มีส่วนเพิ่ม บรรยากาศ
 ของความอาลัยสถาบันมากขึ้น “ขวัญหาย”
 เพลงนั้น

ทำนอง “ซ้องจิต”

คำร้อง ทอกอ้อ

ช) ขวัญเอยขวัญตาจากลาอาลัย
 โศกซึ่งแสนสุดเสียดายใฝ่มิจาง
 เห็นยูงสลัดใบหม่นหมาง
 ฝ่ำครวญระคางเศร้าจิตตรอมตรม
 ขอเธอพันไปฤทัยสุขศรี
 เกียรติศักดิ์นี้ทิวคุณสม
 ทั่งพี่คงเหมือนฝักนกยูงค้างกิ่งระทม
 ราวระบมขวัญหายจากเธอไป

ญ) พังลมลิวกวัดปลิวใบยูง
 ฝักบนกิ่งสูงให้หาอรุราหวนไหว
 ฝ่ำพ้อพรหมที่สร้างขัดทางเราไว้
 แม้นไม่ตายเราคงได้กินจะเอกัน

ดนตรีแผ่วเสียงลง จนจบบทเพลง
 หลายคน ปล่อย อารมณ์ ไป กับท่วง ทำนอง
 และเนื้อร้อง ตลอดจน ความรู้สึกของ ผู้ร้อง
 ซึ่งเป็นฝักยูงค้างกิ่งจริง ๆ

ช่วงเวลาของงานคืนนั้นหมกสนั่นลง
 อย่างรวดเร็ว หลายคนแยกย้ายกันกลับ
 ในจำนวนนั้น มีข้าพเจ้าและเธอ ผู้ใช้
 นามปากกาว่า ระวิรินทร์ควัย เธอจะคิด
 อย่างไรข้าพเจ้าไม่ทราบ เธออาจจะกลับ
 บางปะกงกระมัง สำหรับข้าพเจ้า แน่นนอน
 ปรารจันบุรีคือดินแดนในอุคมกคิ ที่เราคิดว่า
 จะพัฒนา

.....
 เวลาผ่านไปเป็นแรมปี ข้าพเจ้าใช้

ชีวิตส่วนใหญ่คร่ำเคร่งอยู่กับงาน กับเด็ก
 จนกระทั่งได้ทราบข่าวร้ายจากเพื่อนคนหนึ่ง
 ถึงธนิษฐ เป็นธรรมชาติอยู่เองที่จะนอนใจ
 ไม่ได้จริง ข้าพเจ้ารีบตรงไปที่โรงพยาบาล
 ซึ่งธนิษฐ อยู่ที่นั่นทันที

“ผมมาเยี่ยมคนไข้ที่ชื่อธนิษฐครับ”

ข้าพเจ้า บอกความ ประสงค์ กับ พยาบาล ้วย
 กลางคนผู้นั้น

“เชิญทางนี้ค่ะ เอ้อ...คุณเป็นญาติ
ผู้บ่าวหรือคะ?”

“ครับ.....” ข้าพเจ้ารับคำออกไป
เช่นนั้น

“แกโซคร้ายเหลือเกินค่ะ เท่าที่
คิดันทราบ คุณเหมือน แก ไม่มีญาติ พี่น้อง เลย
เป็นโรคประสาทมา ๓ ปีแล้ว เทียวเดินไป
ทั่วจนถูกรถชนเข้านี้แหละค่ะ”

“ครับ....ผมไม่เคยทราบมาก่อนเลย
เราเป็นญาติห่าง ๆ กันครับ แต่ต่อไปนี้
เขาจะไม่ถูกทอกทั้งอีกแล้ว ผมจะคอยดูแล
เอง”

“ค่ะ คิดันฝากด้วยก็แล้วกัน”

“ขอบคุณครับ” ข้าพเจ้ากล่าวกับ
พยาบาล ผู้อารี คนนั้นก่อน จะก้าวไปในบริ-
เวณห้องแคบ ๆ ซึ่งในห้องนั้น ต่อมาข้าพ-

เจ้าก็พบกับร่างที่นอนเหยียดยาวอยู่บนเตียง
ดวงตาปิดสนิท ลมหายใจแผ่ว บางครั้ง
จะได้ยินเสียงละเมอลอคอออกมาจากริมฝีปาก
กุ่ม ๆ

“...กลับบางปะกง...รอครูที่นั่น.....
เราจะพบกัน...ครูจะตามไปอีกไม่ช้า.....รอ
...รอ...จนเดี๋ยวนี้ ๕ ปีแล้วยังไม่มีแว
ของครูกลับมาเลย”

เสียงนั้นขาดเป็นห่วง ๆ เขาทวน
ประโยคนั้นอยู่หลายครั้ง พลิกกายเข้าข้าง
ฝา ข้าพเจ้าพยายามข่มความรู้สึกอยู่ใน
ใจอย่างยากเย็น ก็จะทำให้ข้าพเจ้าบอกเขา
ได้อย่างไรว่า ระวินทร์ หรือระวี เทวินทร์
ที่ข้าพเจ้ารู้จักนั้นประสบอุบัติเหตุเครื่องบิน
ตกขณะ เดินทาง ไป ศึกษา ต่อที่ ฟลิป ปินส์
เมื่อ ๒ ปีมานเอง □

คนหนุ่มในเวลาที่กำลังรักผู้หญิงคนไหน คนนั้นก็ต้องเป็นยอดโลก
ไม่มีใครเสมอเหมือนจนกว่าจะรักอีกคนหนึ่ง

(เพื่อนตาย)

ต้นรักรวัดันเหนือคงเหลือซาก
 เธอเอ๋ยปากฝักคำล้ำความหมาย
 ว่าระวิงยารักจักทำลาย
 ดวงตากลายมีดมีวับัดดล

ใครจะลืมหอบประชุมกลุ่มของเรา
 ก่อนจะเข้าที่ไรไฟใจสน
 ขว้างพุทรากันก่อนหย่อนกมล
 ฟ้าพล่นตัวน้องจ้องเก็บมา

ชงโคที่เรียงเรียงเคียงริมทาง
 คอกพราวพรางกลางกิ่งยั้งฝันหา
 พอกลับไปรอยเหนือकिनสิ้นน้ำพา
 แผลกรานคาผ้าเท้าเขาย้าย

แลอาลัยขวัญตาแล้วลากัน

ที่ อ ช ง โ ค

ทั้งแรงรักแรงคิดถึงตรึงตราติด
 หม่นดวงจิตพิชช้านมานหม่นหมอง
 จะบั่นใจให้ขาดสวาทครอง
 กลับมามองม่านฟ้าหน้าตากลอ

ภาพตึกเรียนแทรกซ้อนหลอนความหลัง
 เมื่อคราวครั้งร่วมเพียรร่วมเรียนหนอ
 ไม่เคยห่างจากไกลใกล้พจน
 จนเพื่อนลื้อเพื่อนแห่จนแห่ฮาย

กัลปพฤกษ์ ทกชุ่มชมพูชีก
 ลมหวิวหวีกพริ้วซ้อโรตเสียคดี
 ราชพฤกษ์เหลืองหม่นกันชีวิ
 ทาลเทียนนี้อาวรด้อยากอ้อนกิน

ก้านมะพร้าวกวัดใบไกวสาขา
 กอยคนมาเอนอิงพิงข่มฝัน
 ไปหมดแล้วกัลยาชลดนากสิ้น
 ไทรสะอื้นอยู่เดี่ยวเปลี่ยวทหัย

ตะแบกม่วงร่วงพรุลงกรูกรือยาว
 ออกซาบเสี้ยวอุราผวาไหว
 เหลียวยงทองหมองคล้ำรำพิไร
 แลอาลัยขวัญตาแล้วลากัน ■

รัตนพราหมณ์สูตร

กัญญา รัชชีมาส

ดูก่อนภราดรข้าพเจ้าได้สดับมาดังนี้

ในสมัยเมื่อสมเด็จพระผู้มีพระภาคเสด็จประทับ ณ เวฬุวันมหาวิหารวิหาร ซึ่งพระเจ้าพิมพิสารได้ทรงหลั่งน้ำจากสุวรรณภษณ ถวายเวฬุวันแด่สมเด็จพระผู้มีพระภาคในวันรุ่งขึ้น จากวันทสมเด็จพะผู้มีพระภาค พระองค์นั้นเสด็จสู่วราชกฤหมมหานคร ในคราวนั้นพระผู้ทรงทศพลญาณได้เสด็จสู่อภิลัพตัญญู ทรงทำลายทิฐิของพระพุทธบิดาด้วยการแสดงมหาเวสสันดรชาดก พระอานนท์พุทธอนุชาที่ได้ออกผนวชในคราวนั้น

ท่านผู้เจริญ พระอานนท์นั้นเป็นพุทธอุปฐาก เป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยความเคารพ ความภักดีอันยิ่งต่อพระสรพรเพชร เป็นผู้ที่เปี่ยมล้นด้วยวิริยะ อุทสาหะ แต่หย่อนด้วยวิญญาณในอันที่จะพิจารณาพระธรรมนำอรหัตผลให้สัมฤทธิ์ในเร็ววัน อุปมาดังนักธุดงค์ผู้ยากปราศจากค้ำพาหนะที่จะนำตนบรรลุน จุคหมายยังเมืองไกล แต่กักอปรค้ำยอุทสาหะเดินทางด้วยเท้าตามลำพัง เมื่อเสพสุขตามนิสัยของนักธุดงค์ผู้ใคร่ในกา

เดินทาง รอนแรม ไปยัง แคว้น แคว้น ต่าง ๆ ฉะนั้น

ในลำดับนั้น สมเด็จพระภาคได้เสด็จเข้าไป แสดงธรรมในกรุงราชกฤหมพระอานนท์ทรงอาพาธ จึงมิได้โดยเสด็จเหมือนเช่นเคย สมเด็จพระสัพพัญญูเจ้าได้เสด็จแสดงธรรม ณ พระลานหน้าพระบรมมหาราชวัง เมื่อเวลาแห่งการแสดงพุทธวณะสิ้นสุดลงก็ทรงปฏิเสธราชยานซึ่งพระเจ้าพิมพิสารจัดถวายนั้นเสีย ด้วยความกรุณาแก่รัตนพราหมณ์ซึ่งจะได้พบในเพลาเย็น เมื่อพระทศพลญาณเสด็จ ออกจาก พระที่ก็ทรงห้ามหมู่เสวกามาตย์ และพุทธบริษัทเสียมิให้ตามเสด็จ แล้วก็ทรงหันพระพักตร์สู่อัจฉิมทิศของเบญจคีรีนคร เสด็จคุ่มดินผ่านละแวกไม้ออกสู่ชานเมือง ผ่ากาสาวพัตร์ต้องแสงสุริย์ในยามเย็น ช่วยอำนวยเยือกเย็นสุขสบายแก่ผู้พบเห็น ประจุกความปรานีของมารดา ต่อบุตรสุดที่รักแห่งนางฉะนั้น

เย็นแล้ว แสงสุริยามีจวนพลบ คายท้องฟ้าก้านตะวันตกให้แดงฉานไปทั่ว

นภาภาคฝูงหงส์บิน คล้อยปราสาทของพระเจ้าพิมพิสารมุ่งตรงไปทางเขาเวภาระ เมื่อพระยาหงส์ได้เห็นสระโบกขรณีซึ่งเคยสนานก่อนคืนรัง ก็ส่งเสียงบอกพวกพ้องแสดงความยินดี แล้วก็บินตกลงทำทักษิณาวรรต จนครบสามรอบพระเวฬุวัน แล้วจึงสนาน ณ สระโบกขรณี พระพายจากหรรตีโบกพัดมาเอื่อย ๆ ต้อง คอกบัวให้ไหวเอน ละลอกคลื่นในสระสะท้อนแสงสีแฉงตักกับสีคำซึ่งเริ่มมีมากขึ้นทุกขณะ อากาศกำลังจะมีคแล้ว สมเด็จพระผู้มีพระภาคภิรมเสด็จยุรยาตรสู่ พระคันธกุฎี เพื่อสนาน พระกรัชกาย

ครั้นเมื่อพระตถาคตทรงสนานแล้วในลำดับนั้นพระจันทร์เจ้าเริ่มวงรัศมีจับขอบฟ้าเบื้องบน จัбыอดเบญจกิริยุดังว่ามีหัตถ์ทิพย์มาลูบไล้แต้มแต่งให้ความมีคขยับหายไปจากรัตติกาล พระทศพลญาณทรงทึ่งใจในลำดับนั้นที่จะเสด็จไปสู่กุฎี พระอานนท์พุทธอุปัฏฐากทรงแผ่เมตตา แก่สรรพสัตว์ แล้วพระองค์ก็ทรงคำนึงด้วยสียหายตราไปสู่กุฎีของพุทธอนุชา

“ดูก่อนอานนท์ เราตถาคตได้แสดงธรรมในวันนี้ ดูก่อนอานนท์ เธอยัง

อาพาธอยู่เราตถาคตจะนั่งอยู่เป็นเพื่อน จะอนุเคราะห์เธอด้วยทศบารมีแห่งเรา เพื่อกิจวัตรของเธอ จะมีต้องขาด ด้วยประการฉะนี้”

ครั้นแล้วพระทศพลญาณก็ลลพระองค์ลงเหนือปทุมอาสน์ ทรงเจริญอิทธิบาทาวนา แล้วทรงตั้งพระกระเสจิกเมตตา แก่พระอานนท์ ทรงกำหนดพระประสงค์ที่จะบรรเทาอาพาธในพระน้องเธอ เพื่อจะได้แสดงธรรมตามที่เคยปรทานพร แก่พระอานนท์ไว้*

ครานั้นพระอานนท์ ก็ให้รู้สึก ลลความร้อรุ่มด้วยอาพาธลงได้ ได้ทรงดำรงกายขึ้นแล้วทำการวะพระภควัน แล้วกล่าวอาราธนาให้ สมเด็จพระผู้มี พระภาคแสดงธรรม

ดูก่อนท่านผู้เจริญ สมเด็จพระผู้มีพระภาคได้ทรงย้อนถึงพระธรรมที่ได้แสดงไว้ ณ หน้าพระลาน แล้วพระองค์ได้ทรงสรุปพระธรรมในตอนต้นว่า “ดูก่อนอานนท์ อนิจจังสัญญาเป็นไฉนเล่า ดูก่อนอานนท์ วันนี้เราผู้ตถาคตกล่าวไว้ว่า ชีวิตนี้ไม่เที่ยง ชีวิตนี้เป็นทุกข์ ชีวิตนี้มีความแปรปรวนไปเป็นธรรมดา”

* พระอานนท์เคยได้รับพรจากพระพุทธเจ้าว่า ถ้าหากพระพุทธเจ้าแสดงธรรมแก่ใครแล้ว ถ้าพระอานนท์ไม่ได้ฟังจะต้องแสดงให้พระอานนท์ฟังอีกครั้งหนึ่งเสมอ

และแล้วก็ทรงพระดำริถึง อนาคต
กาลเมื่อพระอนานท์จะทรงทำสังคายนากับ
พระมหากัสสปแล้วก็ทรงมีพระกรุณาแก่พระ
อนุชา ซึ่งจะต้องบำเพ็ญภาวนาจากพระ
อนาคามีเข้าสู่ อรหัตผลในคืน ก่อน ปฐม
สังคายนา ทรงดำริที่จะเกื้อกูลแก่พระน้อง
เธอเพื่อดับกิเลสอันยิ่งคือความหลงเสียได้
เหมือนตักเชื้อสุดท้ายแห่งวิญญูะ จึงได้เอ่ย
คำรัสถึงเรื่องราวของรัตนพราหมณ์

ก่อนนภราทรในเย็นนั้นพระผู้มีพระ
ภาคได้ เสด็จผ่านบ้านนายทหาร ซึ่งเคย
กุม ทหาร ของพระเจ้า พิมพิสารออก รม กับ
ลิจจวิษัตรีย์อย่างโชกโชน แม้จะไม่ได้ช่วย
ชนะก็ได้แสดงฝีมืออันไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า
กษัตรีย์ลิจจวิ สร้างความยำเกรงให้แก่แคว้น
แคว้นต่าง ๆ อย่างยิ่ง เวสาร์ชกุมาร เป็น
นามของนายทหารผู้นั้น ทางฝ่ายบิดานั้น
เป็น พระประยูรญาติของพระเจ้าพิมพิสาร
ส่วน มารดานั้น เป็นเชื้อ พระวงศ์ ทางฝ่าย
เวสาร์ชนคร ซึ่งเป็นเมืองน้อยเมืองใน
แคว้นนคร เวสาร์ชกุมารมีความนับถือ
อันแน่นแน่ในรัตนพราหมณ์ แต่ในยามนั้น
กิตติศัพท์ของพระผู้มีพระภาคกระเดื่องไปทั่ว
ราชกฤห์มหานคร ทำความประหลาดใจ
ให้แก่เวสาร์ชกุมารเป็นอย่างยิ่ง จึงได้เข้าไป
บอกกับอาจารย์ของตน

“อาจารย์ไม่ได้ยินข่าวเล่าลือถึง
พระโคกมหรือ หลักธรรมของท่านผู้นั้น
เป็นอย่างไร ข้าพเจ้าได้ยินมาว่า หลัก
ธรรมของท่านผู้นั้นวิเศษสุด แม้แต่พระ
ราชาก็ทรงนับถือรับเป็นอุบาสกเป็นอุปัฏ
ฐาก”

รัตนพราหมณ์ยกไหล่ด้วยทิวี่ ถึงลูก
ประจำที่ค้อออกมานับพิมพ์สรรเสริญพระ
วิษณุเจ้าแล้วกล่าวว่า “เวสาร์ช ธรรมของ
พระโคกม เป็นแต่เพียงเปลือกธรรม เป็น
ธรรมซึ่งไม่อาจจะทำให้ความแก่น เหือก
หายได้ เป็นธรรมของคนแพะ ของคน
เกียจคร้าน ไม่เป็นไปเพื่อความสิ้นสุดของ
อริราชศัตรู เวสาร์ชเอ๋ย ธรรมนั้นไม่สม
ควรแก่เจ้า ไม่สมควรแก่เรา”

ครานั้น พระสัพพัญญูได้เสด็จมาถึง
หน้าอาศรมของรัตนพราหมณ์ ในที่ซึ่งครุ
และศิษย์กำลังดกตึงกัน ทรงทักนารัตน
พราหมณ์แล้วก็ทรงถอน พระทัยด้วยความ
ท้อพระราชหฤทัย แต่แล้วก็แผ่พระพรหม
วิหารออกบคบังเสียด้วยทราบโดยพระทิพย
จักษุญาณว่า รัตนพราหมณ์จะได้เป็นบัจเจก
พุทธเจ้าองค์หนึ่งในวันใหม่แห่งธรรมผู้เป็น
ธรรมเทลกษเทวราช ฝ่ายรัตนพราหมณ์
แม้จะมีทิวี่ ก็ยังอกขมความสง่าแห่งพระ
พุทธสรีระมิได้ ให้บังเกิดน้อมใจยินดี ที่

จะสนทนาค่ายจึงกล่าวเชิญให้พระผู้มีพระภาคเสด็จขึ้นสนทนากัน เมื่อเชิญให้พระพุทธองค์ประทับในที่อันควรแล้วก็กล่าวชมขึ้นว่า

“กู่ก่อนพระโคตม ในแคว้นแคว้นของท่านกอบปรักค้ำชูข้าพเจ้าปลาอาหารบริบูรณ์ ทั้งกบิลพัสดุ์มหานครก็อยู่ในที่อันเหมาะค้ำชูหลักยุทธศาสตร์ อาจจะต้องสมผู้คนออกกราวิให้มีอาณาเขตแผ่ไปทั่วปัญจมหานที ไยท่านจึงมานั่งเฉยด้วยประการฉะนี้

“กู่กรพราหมณ์ ความเบียดเบียนนั้นเป็นเหตุ การยุทธนั้นมิได้ทำให้ความสันสุกเกิดขึ้น กู่ก่อนพราหมณ์ ผู้ชนะย่อมก่อเวร”

“พระเจ้าข้า แล้วอันใดเล่าเป็นธรรมของพระองค์”

“กู่ก่อนพราหมณ์ ธรรมมองเรานั้น เป็นธรรมที่ทำให้อาสวะสิ้นไป เป็นธรรมยังความมีที่สุดให้เกิดขึ้น กู่ก่อนพราหมณ์ ศีลนั้นเป็นเบื้องต้น เป็นพื้นฐานแห่งธรรม กู่ก่อนพราหมณ์ ถ้าท่านหยุดเสียซึ่งการเบียดเบียน ท่านจะพร้อมด้วยอุโบสถศีล” แล้วพระองค์ได้ทรงพรรณนาถึงอนิสงฆ์ แห่งทานและศีลโดยลำดับ เพื่อเป็นนินสัยแก่รัตนพราหมณ์

เมื่อได้สดับพระพุทธวจนะ รัตนพราหมณ์ก็ให้มีความรู้สึก กระจ่างขึ้น แต่ความมีทิวังแก่กล้า จึงเพียงตบสรรเสริญธรรม ฝ่ายพระผู้มีพระภาคก็มีไ้ทรงเร่ร่อนด้วยทราบวว่ารัตนพราหมณ์ยังไม่ถึงคราวจะบรรลุนิพพาน

ในลำดับนั้นพระอนันท์ก็เกิดความกังขาในวิถีชีวิตของรัตนพราหมณ์จึงทูลถามขึ้นว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ในภพต่อไปของรัตนพราหมณ์จะเป็นอย่างไร”

“กู่ก่อนอนันท์ รัตนพราหมณ์กอบค้ำชูความหลงและทิวังแก่กล้า มีอาฆาตจิต ซึ่งบดบังดวงปัญญา ในกาลหน้าเมื่อชมพูทวีปนี้คลายความมั่นคงแห่งพุทธวจนะ พุทธบริษัทก็จะไปประดิษฐานมั่นคงในดินแดนตะวันออก กู่ก่อนอนันท์ เธอจงฟังคูดุสรวบซึ่งอยู่เบื้องหน้าของเรา สำรวมจิตให้มั่นเราจะยื่นย่อนอกกาลให้อยู่ในวิสัยที่เธอจะทัศนา รัตนพราหมณ์จะไปเกิดเป็นนักร้องในสวรรค์ภูมิ”

พระอนันท์กระทำคารวะแล้วหันพระปฤษฎางค์ ให้แก่พระทศพลญาณตามพระราชดำรัสแห่งคูดุสรวบภรรณี ซึ่งสะท้อนแสงเงินยวงแห่งพระจันทร์แวววาวอยู่เบื้องหน้า ทรงตั้งสมาธิกำหนด กสิณอาไปขึ้น

แม้เชื้อแห่งความหนักยังไม่สิ้นซาก แต่เรา
ผู้ตกตก ก็เห็นนิสัยเห็นแนวทางของเธอ
อาหนักจึงพิจารณาเหตุแห่งโมหะจริตของ
รัตนพราหมณ์ดังนี้เถิด”

พลันภาพนั้น ก็ดูประหนึ่งถอยหลัง
เป็นสวนดอกไม้อันวิจิตร มีนางหนึ่งกำลัง
เก็บดอกไม้ด้วยความงามของเธอ นั้นนับเป็น
เลิศ แม้จะไม่มีวีแววแห่งความมีปัญญาเลิศ
รวมอยู่ด้วย ก็ไม่ทำให้เธอเสียศรีแก่ประ
การใด ตาของเธอแวววาวราวกับตามฤคา
ซึ่งเลาะเต็มหน้าอย่างระวางภัย ก็วันนั้นก็
โค้งเรียวประคุกันธนู เมื่อเธอแย้มปาก
ออกครวญเพลง ก็เห็นพ่อนังงามคุดใจ่มุก
ซึ่งนายช่าง ผู้ชาญฉลาด ได้ ตกแต่งไว้เรียบ
เสมอกัน ทรวดทรงนั้นแล้ว เธอมีอกเบียด
ชิด ปทุมนี้ตั้งรับกับเอวที่คอค สะโปก
ก็ผายกลมกลึง เมื่อชายใดได้ทัศนาทรวด
ทรงก็อดที่จะวาบหัวใจได้ ชายนั้นก็เป็น
ผู้มันแล้วในพรหมวิหาร พลันก็ปรากฏร่าง
ของหนุ่มผู้หนึ่ง แหวกพุ่มไม้ออกมาทาง
ค้ำนขวาของนาง ทางค้ำนหลังก็มีชายอีก
ผู้หนึ่งซุ่มฟังเรื่องอยู่ พระอาหนักเฟ่งพินิจ
ดูครู่หนึ่งก็ทราบว่ ชายทางเบื้องหลัง
นั้นก็คือรัตนพราหมณ์นั่นเอง ส่วนชาย
ทางเบื้องหน้าก็คือคู่ต่อสู้ของเขา ชายนั้น
โผล่ออกมาแล้วก็แกล้งกระแอมขึ้น

ดอกไม้กับแมลง

ภุขงตประยาดฉันท์ ๑๒

ผจงพจน์จะชมชื่น

ผกาคัน ณ สวนสรวง

จะรวมสันสววรรค์ปวง

ฤมาสูสูคาเคียว

พินิจพัคตร์ประไพเพ็ญ

พิลาสแก่นสีโคกเคียว

พิไลเหลือจะแลเหลือว

จะลอบรักสลักมาน

จะเปรียบเทียบก็บัวบุศย์

พิสุทธ์สุคตสิเกินหาญ

สล้างพร่วง ณ กลางธาร

จะคิดคว่าดุกล้ำถึง

ภมรโบายขยับบิน

ระรื่นกลิ่นก็ค้ำนิง

จะคิดชมภิมรมย์ซึ่ง

ประทุมนี้ ณ ฉั่นไค

ก็เปรียบเราฤคิปอง

ถวิลจ้องจะซิกไกล์

อุวารักสลักใน

ประทุมนี้ก็เช่นกัน

“บ่อยู่ง”

“คุณโสภิตมาเก็บดอกไม้ถวาย พระหรือครับ”

“จะ”

“ผมจะมาขอพบคุณโสภิตครับ พรุ่งนี้ผมจะทำศึกใหญ่กับเข”

“ขอให้คุณพิชัยโชคค๊ะ”

“คุณโสภิต ไม่ฝากใจไปช่วยผมหรือครับ”

เธอยิ้มน้อย ๆ ด้วยพุทธานุภาพ ทำให้พระอานนท์เข้าใจความหมาย ของยิ้มนี้มันเป็นยิ้มของผู้เลือกผู้ครองใจเพื่อผู้ชนะ แต่พิชัยหาได้เข้าใจอะไรไม่ เขาตรงเข้าจับมือเธอกุมไว้

“ผมรักคุณ...โสภิต”

“คิดฉันได้ขึ้นมาพันครั้งแล้วจะ ถ้าหากพิชัยชกแล้วพรุ่งนี้ ขอให้มาหาฉันอีกนะ”

“ครับผมจะพยายามทำศึกเจ้าแผ่นดินครั้งนี้ให้สุดฝีมือ ผมหวังชัยชนะเต็มเปี่ยม”

เธอชะม้ายด้วยดวงตาหยากยิ้มปานจะหยด แล้วก็ดึงมือคืนจากการเกาะกุมอย่างสุภาพ เขหรือรัตนพราหมณ์ในภาพนั้น รู้สึกเลือกชั้นหน้า เขาหมายปองโสภิตอยู่เช่นเดียวกับพิชัยวันนี้เขาได้เห็นชัดถึงนิสัยของเธอ โสภิตเลอโฉม แม่กุหลาบ

น้อยบนเวทีเลือก จะมีอะไรอีกเล่า ผู้ใดชนะเธอก็คงโอบบั้นไปด้วย

“คู่ออนานนท์ เธอคงเห็นเหตุ เธอคงเห็นผล คู่ออนานนท์ผลของการต่อสู้ในวันรุ่งขึ้น ซึ่งเธอได้ ทัศนาคือเป็นเหตุ ยังให้เกิดผลในภาพต่อไป คู่ออนานนท์ เหตุและผลอุปมา ตังกงเกวียน ที่หมุน สลับกลับที่กัน หากที่สุกมิได้ ธรรมของเราผู้ตกาศจะหยุด จะทำลายอาสวะให้สิ้นไป จงทำความเวียนวายให้สิ้นสุด คู่ออนานนท์ ธรรมเรากล่าวดีแล้วจงประพฤติธรรมนั้นเถิด”

พลันภาพแห่งอนาคตก็เลื่อนกลางลง เห็นเป็นแสงสีเขียวกี่ร้อยมีหมอกคลุม สีนอกก็เช่นกันเหมือนว่า นครในหมอกแห่งมันเลือนหายไปสู่ขอบฟ้าลึบ ๆ ภาคนั้นจนในที่สุด ในสระโบกขรณีก็เหลือแต่แสงเงินยวงของดวงจันทร์ ซึ่งสูงขึ้นพัน ทิวไม้ มากแล้ว สายลมอ่อน ๆ เปลี่ยนทิศเป็นพัดจากทิศปัจฉิม บางคราวลมบนก็พัดต้องยอดโพธิ์เป็นช่วงทำให้บังเกิดเสียงกราวเป็นระยะ ทางเบื้องตรงข้ามโน้นเล่า พระเจ้าพิมพิสาร และพระประยูรญาติก็กำลังรอรบเสด็จเพื่อไต่ถามปัญหาธรรม เห็นดอกไม้ที่จุดขึ้นตามพระราชบัญชา เสียงสารดีสั่งให้ดอกไม้ออกจากราชรถทรงเพื่อให้ม้าได้ พักผ่อน

ตั้งมาแล้ว ๆ ตามสายลม เสียงกระดิ่งที่คอ
 ม้าตังซึกเจเนซัน สมเด็จพระโพธิสัตว์ ก็
 ทรงประทับสติเสถียรเหนือปทุมอาสน์ทรง
 ทราบว่าพระอานนท์หายจากอาพาธแล้ว จึง
 ทรงกำหนดพระราชหฤทัยที่จะไปโปรดพระ
 เจ้าพิมพิสารต่อไป จึงเสด็จขึ้นประทับยืน
 ขยับขนคพระจีวรบนพระองค์สว่างไสย แล้ว
 ทรงกลับม้วนให้กระซิบเรียบร้อยขึ้น แล้ว
 ก็ทรงพาชนคบน้องสะตามเคิม สายลมพัด
 มาต้องชายผ้ากาสาวพัตร์สีม้วนนั้น ทำให้ชาย
 ผ้าสบัดเป็นริ้ว น้อย ๆ ยามเมื่อ ทรงดำเนิน
 รัตนพราหมณ์สูตร ก็สิ้น สุดลง ค้วย ประการ
 ณะนี้ ■

ความรักกับนักกลอน

ผจงพจน์รจนานาภาษาศิลป์
 ด้วยดวงจันท์จอร์รักสมัครมัน
 ที่ละเมอเพื่อพัวเพียรรำพัน
 ก็เพราะรักผลักคันผันคะนึ่ง
 เธอต้องรู้ณะคนตีว่าพี่รัก
 สุกจะหักห้ามจิตไม่กิดถึง
 ตาแป้วแป้วคมข้าพารำพึง
 ยังติดตรึงแน่นสนิทในจิตใจ

เธอต้องรู้ณะคนตีว่าพี่หวง
 หึงเฝ้าห้วงยอกสุตากว่าไหนไหน
 พี่รักจริงมีกลิ้งกลอกหลอกอันใด
 ขอทราวมวยยารักเล่นเป็นรักลอง
 เธอต้องเข้าใจพี่ให้คินะ

แม้ใครจะว่าพี่มีหญิงสอง
 ขอแก้วตาอย่าไปพังยังใจครอง
 พี่รักน้องคนเดียวไม่เกี่ยวใคร

อันความรักมักไว้ ในเหตุผล
 นฤมลคนตีเชื้อพี่ใหม่ ?
 หากน้องไม่พังคำข้าหลีกไกล
 คงเข้าใจสุททนคนจนรัก

ยามอารมณ์รจนานาภาษาศิลป์
 ก็ด้วยจันต์เปี่ยมสุขไว้ทุกซ์หนัก
 อันแก้วจะหวานซึ่งตรึงใจนัก
 ก็เพราะรักบันดาลให้หวานเอย

ตะแบกโรย

กัลปพฤกษ์

อดีต.....

มือน้อย ๆ ไขว่คว้าอยู่ไหว ๆ ...
ตะแบกเคลื่อนกิ่งยวบยาบขึ้นลงตามแรงเหนียว...
จุดมุ่งหมายคือพวงดอกไม้ม่วงซึ่งประทับอยู่เต็มกิ่ง
ไม่แคร์กับกลีบดอกซึ่งอยู่ใต้พื้นรองเท้า
ตะแบกดอกใหม่ช่อใหม่เท่านั้นที่เธอปรารถนา
.....หลายคนมองผ่านอย่างไม่แยแส.....
ไม่นานค่อย ๆ จมหายไปกับกอหญ้า และที่สุดก็กลับกลายเป็นธุลี.....
ตะแบกโรย...
รู้สึกสังเวชและเสียวความรู้สึกอย่างบอกไม่ถูก
สีม่วง...เป็นสีประทับใจเรานานแสนนานมาแล้ว
เมื่อเขาทำกับดอกไม้ นามนี้รู้สึกวาบหวิวใจ...
...หลายครั้งที่เราพยายามเบือนหน้าให้พ้นจากภาพนี้
มันเกือบพัน...หากว่าไม่เรียกเราไปเพื่อสอยช่อที่สูงสุดให้เธอ
ด้วยคำพูดที่แสนน่ารัก... ตะแบกพวงโน้นชึคะ... พวงสูงนั้น
เก็บให้หนักที่ นึกเก็บไม่ถึง...
อนิจจา ! ตะแบกเอ๋ย...อภัยเถิดนะที่ข้าต้องทำเช่นนั้นกับเจ้า
เพื่อเธอที่รักคนเดียว

ปัจจุบัน...

เธอหลุดลอยไปตามใจที่เรียกร้องของผู้อื่น
ตะแบกเอ๋ยขอสัญญา... ต่อแต่นี้ ไปจะไม่ทำให้เจ้าต้องเจ็บช้ำ
อยากห้ามวันเวลาไม่ให้ผ่าน...ตะแบกจะได้อยู่กับเรานานเท่านั้น
ตะแบกจะไม่มีวันโรยไปจากใจเราได้เลย...●

เรื่องเศร้า

“บอน บุญญา”

เป็นความจริงที่ข้าพเจ้ามิได้มีเจตนาจะให้ท่านผู้อ่านต้องมาเสียน้ำตา เพราะเรื่องเหล่านี้ แต่เห็นจะเป็นเพราะความผิดของพระเจ้า ที่บันดาลให้มนุษย์เรามีความสุขและความเศร้า ฉะนั้นเราจึงหนีไม่พ้นที่จะต้อง ประสบ กับความเศร้าในบางครั้ง ข้าพเจ้าจะไม่ขอเล่าถึงเรื่อง ความสุขละ เพราะเรื่องเหล่านั้นมันไม่ทำให้ชีวิตเราต้องทรุดต่ำรด เหมือนกับชีวิตที่มีแต่ความเศร้า

เรื่องที่ ๑ เรารู้สึกเศร้าใจ เมื่อเพื่อนของเราคนหนึ่งถูกยิงตาย โดยมีรู้เนื้อรู้ตัว เขาไปกับเพื่อน ๆ ในการแข่งขันฟุตบอล เขากำลังเพลิดเพลินอยู่กับการชมคนตรีลูกทุ่ง เขาหาว่าไม่ว่าในขณะนั้นมีมือปืนมัจจุราช กำลังจ้องหาโอกาสที่จะสังหารชีวิตของเขาอยู่ อารมณ์และความคิดของเขา ขณะ นั้นคง กำลังเพื่อง่วนไปตามเสียงเพลงอันไพเราะของวงดนตรี เขาคงฝันอยากจะเป็นนักร้อง นักดนตรี กับเขาบ้าง ในวันหนึ่งในอนาคต เขาคงฝันว่าอีกประมาณ ๑ ภาคเรียนเท่านั้น เขาก็จะได้ประ-

กาศนียบัตร ป.กศ. ออกไปออกคุณพ่อคุณแม่ของเขาให้ ชื่นชมในความ สำเร็จ ที่ท่านอุตส่าห์ทำงานอาบเหงื่อต่างน้ำ เพื่อหาเงินมาส่งให้เขา ได้ร่ำเรียน เขาคงฝันว่าอีกไม่ช้าเขาก็จะได้ออกไปเป็นครู ของเด็กน้อยๆ คำๆ จำนวนหลายร้อยคนในโรงเรียน ในชนบทแห่งหนึ่ง หรือบางทีเขาอาจจะฝันว่าเขาจะได้เรียนต่อ จนได้รับปริญญาจากพระหัตถ์ของพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ได้ และแล้วความฝันต่างๆ ของเขาต้อง สิ้นสุดลง เพราะน้ำมือของคนใจคนชั่ว ที่ตีค่าราคา ของเขา เท่ากับ กระสุนปืน เพียงนัดเดียว

เรารู้สึกเศร้าใจเมื่อทราบข่าวนี้ แต่บทเรียนอันนี้ก็เป็นที่บทเรียนอันหนึ่ง ที่เตือนใจของพวกเราทั้งหมดว่า ในโลกนี้มีทั้งคนดีและคนชั่ว เราจำเป็นที่จะต้องระมัดระวังตัวอยู่เสมอ อย่าได้ประมาทการกระทำใดๆ ที่เห็นแก่ความสนุก และคิดว่าเป็นความสุขส่วนตัวโดยไม่คิดถึงคนอื่นแล้วบางทีก็ยังมีผลทำให้เกิดความเศร้า เราไม่ได้อยู่คนเดียวในโลกนี้ เราควรที่จะได้คิดถึงหัว

ออกคนอื่นบ้างว่า เขาจะรู้สึกอย่างไร เราอย่าได้คิดว่า การกระทำของเราเป็นความลับ คนอื่นไม่รู้ เราลืมเสียแล้วหรือ มีคำพังเพยที่กล่าวว่า “ความลับไม่มีในโลก” วันนี้ไม่รู้ แต่วันหน้าก็ต้องรู้ และแม้คนอื่นจะไม่รู้ แต่ตัวเราก็ต้องรู้ในเรื่องต่าง ๆ ของตัวเราเอง

เรื่องที่ ๒ ศิษย์เก่าสาวสวยของเรา ถูกรังแก เธอเป็นนักเรียนสาวสวย และเรียบร้อยคนหนึ่ง ในขณะที่เธอเป็นนักเรียน เมื่อเธอจบออกไปพร้อม ค่าย ประ กาศนิย บัตร และความตั้งใจอันแน่วแน่ที่จะออกไปพัฒนาการศึกษาของประเทศ เธอได้รับการบรรจุเป็นครูในโรงเรียนประชาบาลแห่งหนึ่ง ในชนบทซึ่งห่างไกลจากความศิวิไลซ์ของตัวเมือง เธอไม่เคยย่อท้อและหวั่นกลัว เพราะเธอกำลังมองโลกในแง่ดีมองหาความเป็นมิตรจากคนทุกชั้นทุกระดับ แต่แล้วเธอก็กลับพบกับความชอกช้ำ เพราะเล่ห์เหลี่ยมอันชั่วร้าย ของบุคคลในระดับผู้บริหารการศึกษาคือศึกษาอำเภอก เธอ

ได้รับความสนใจเป็นพิเศษจากท่าน ก็เพราะเธอเป็นคนสวยสุดตากว่าคนอื่น ๆ ท่านย้ายเธอเข้าไปช่วยทำงานในแผนกศึกษา ตอนกลางปีเรียกเธอใช้เป็นประจำ แม้เวลาจำกัด เธอไวใจท่านก็เพราะคิดว่าท่านเป็นผู้ใหญ่ที่น่าเคารพนับถือ แต่เธอหาได้เฉลียวใจไม่ว่า เสือร้ายกำลังจ้องจะจับเธอกินเป็นภัตตาหารอยู่ทุกขณะ และในที่สุดเธอก็ตกเป็นอนุ ร ุ ลับ ๆ ของท่านคนนั้น

เรื่องนี้ฟังแล้วเศร้า เศร้าตรงที่มฤคาน้อยผู้บริสุทธิ์และไร้เดียงสา มองโลกแต่ในแง่ดี จนเกินไป ต้องตกเป็นเหยื่อของพญาคมร้ายในสังคมของมนุษย์ บทเรียนที่อยาก จะขอ ผากด้วย ความเป็นห่วง สำหรับเรื่องนี้ก็คือ นักเรียนเราผู้เยาว์วัยทั้งหลายอย่าได้ไวใจใคร (ไม่ว่าใหญ่หรือเล็ก) ให้ง่ายจนเกินไปนัก จงระมัดระวังและรู้รักษาตัวรอดจากมารร้ายในสังคม เมื่อเธอจบจากวิทยาลัยของเราออกไปสู่โลกกว้าง โลกแห่งความสุข และโลกแห่งความเศร้าของเราลูกนี้. ■

รัตติกาลมืด

“จินตนาการณ์”

บ่ายวันนั้น ก็เหมือนกับวันที่ฉันต้องนอนแหว่อยู่บนเตียง ชงเลอน ขนสูง ใหญ่ที่นั่นฟังได้ ภายในห้องที่ไม่กว้างนัก มีเครื่องตกแต่งพองาม ทมมห้องมีโต๊ะปูด้วยผ้าสีชมพูปักเป็นลายดอกไม้ สีเหลือง ขาว และม่วง คุณารัก บราโว ชูข้อเข่าอยู่ในแจกัน ตัดกับสีชมพูของผ้าปูโต๊ะ ให้ชุดเขียวไปถนัด มันเป็นสีแดงเข้มประดุจหยดเลือด อันเป็นสัญลักษณ์แห่งความเด็ดเดี่ยว กล้าหาญ ดิฉันนึก ไปถึง เหล่านักรบ ผู้เสีย สละแล้ว ชงเลือดเนื้อเพื่อชาติ สีของมันเหมาะที่จะ เป็นสี แห่ง ความ กล้าหาญ เสีย จริง ๆ ธรรมชาติช่างแต่มสีให้มันสวยและเหมาะสม ได้ถึงปานฉะนี้ ลมพัดมาอ่อน ๆ ม่านสีชมพูพลิ้วไสว พรูวเล่นลม

“ผมจะปิดหน้าต่างให้นะครับ” เป็นเสียงของปอลเด็กชายวัย ๑๓ ขวบ ซึ่งกำลังนั่งอยู่ข้างเตียงของดิฉัน ดวงตาของเขาเป็นสีฟ้า และผมเป็นสีน้ำตาลอ่อน ใบ

หน้าสดชื่นเป็นสีชมพูทุกด้วยเลือดฝาด ปอล เป็นเด็กลูกครึ่ง พ่อของเขา “จอห์นสัน” เป็นชาวออสเตรเลีย แม่ของเขาเป็นคนไทย ซึ่งนอนเจ็บอยู่บนเตียงตลอดเวลา มาถึง ๓ ปีแล้ว และขณะนี้กำลังนอนอยู่ ถูกแล้ว แม่ของเขา ก็คือดิฉันนั่นเอง...

“ไม่ต้องหรอก ปอล” ดิฉันตอบ หันไปมองหน้าแก ซึ่งไม่ได้สนใจคำตอบของดิฉันนัก แต่กลับง่วนอยู่กับการตุ๋นสำหรับเด็กเล่มเล็ก ๆ ในมือ ดิฉันมองแกอย่างเอ็นดูและสงสาร สักครู่ดูเหมือนแกจะกึกขื่นมาได้ หันมาบอกดิฉัน

“ผมกลัวคุณแม่จะไม่สบาย คุณแม่ถูกลมแล้วไม่สบายทุกที”

ดิฉันยิ้มในความห่วงใยของแก “เอ้า ปิดก็ปิดเถอะ ตามใจลูกก็แล้วกัน”

แกวางหนังสือลงบนเตียง ลุกขึ้นไป ปิดหน้าต่างแล้วกลับมา - แกชะโงกหน้าขึ้น มองดิฉันบนเตียง

“ผมอยากให้คุณแม่ หายป่วยเร็ว ๆ”

เราจะได้ไปเดินเล่นกันที่สวน มีดอกไม้
หลายสี ผมเคยเก็บมาให้คุณแม่บ่อยๆ คุณ
แม่คงชอบมากนะครับ”

“โธ่ แม่ก็อยากหายจ๊ะปอล เราจะ
ได้เอารถออกไปเที่ยวชายทะเลกัน แล้ว
เอาอาหารไปกินด้วยกัน” ทิฉันพูดไป
อย่างนั้นเอง ทิฉันลูกไม่ได้มา ๓ ปีแล้ว
และไม่รู้ว่าจ๊ะลูกไม่ได้ต่อไปสักกี่ปี

“คุณแม่ แหม ผมไม่อยากเลย คุณ
อิทธิชอบมาที่นี้เรื่อย ถ้าเราไปเขาก็ต้อง
ไปด้วยใช่ไหมคะ คุณแม่อย่าให้เขาไปได้
ไหม”

ใบหน้าของปอลขณะที่พูด ทิฉัน
เห็นแล้วไม่สบายใจเลย เป็นความจริง
อิทธิชอบมาเยี่ยมทิฉันบ่อยๆ มิได้ขาด เขา
ไม่เคยเบื่อก่อนที่จะมานั่งพูดจาซ้ำๆ ซากๆ กับ
ผู้หญิงที่แห้งแล้งอย่างทิฉัน ยิ่งถ้าเป็นวัน
หยุดด้วยแล้ว เขาจะขลุกอยู่ที่นี้ทั้งวันเลย
ทีเดียว เขามองคูทิฉันอย่างรักใคร่ เมื่อ
ทิฉันมีอาการดีขึ้นเป็นบางวัน เขาจะตั้งใจ
เขามาเยี่ยมทิฉันตั้งแต่ทิฉัน ได้สูญเสียจอห์น
สันไปอย่างไม่มียานกลับเมื่อ ๓ ปีที่แล้ว ความ
จริงเขาเคยรักทิฉันมาก่อน แต่ทิฉันไม่ได้
นึกสนใจเขาในตอนนั้นเลย คุณพ่อของ
ทิฉันต้องติดต่อกับชาวต่างประเทศ มากเป็น

ประจำ ทิฉันจึงรู้จักชาวต่างประเทศที่
ดี ๆ มีชื่อเสียงหลายคน และจอห์นสันก็
รวมอยู่ในจำนวนนั้นด้วย เขารักทิฉันมาก
และทิฉันก็รักเขาเช่นเดียวกัน เราได้พิสูจน์
ให้คนทั้งหลายเห็นว่า เรามิได้คำนึงถึงเชื้อ
ชาติ และผิวพรรณ ความรักของเราเป็น
ใหญ่และบริสุทธิ์ยิ่ง เขาเป็นอาจารย์สอน
Drama ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ร่างของ
เขาสูง นัยน์ตาสีฟ้า ผมของเขาบาง และ
เป็นสีน้ำตาล ซึ่งปอลถอดแบบออกมา
อย่างไม่ผิดเพี้ยน ครอบครัวของเรามีความ
สุขมาก แต่มันก็ไม่ยืนนานนัก เพราะเขา
เสียชีวิตเนื่องจากโรคหัวใจ เขาสิ้นใจทันที
โดยที่ทิฉันไม่ทันได้เห็นใจเขา เสียด้วยซ้ำ
เขาทิ้งปอลไว้กับทิฉันแทนตัวเขา ขณะนั้น
ปอลอายุ ๑๐ ขวบพอดี

เมื่อสูญเสียจอห์นสันไป อิทธิก็ก้าว
เข้ามาในชีวิตของทิฉันอีกครั้ง ตลอดเวลา
ที่ทิฉันแต่งงานนั้นถึงสิบกว่าปี อิทธิมิได้
ยุ่งเกี่ยวกับหญิงไหนเลย เขามิได้รังเกียจ
หญิงหม้ายที่มีลูกติด และสุขภาพไม่สมบูรณ์
ของทิฉันเลย ทิฉันเจ็บออก ๆ แอ็ก ๆ เสมอ
ทิฉันรู้ว่า เขาไม่เคยหมายปองทรัพย์สินม
บัติที่จอห์นสันทิ้งไว้ให้แม่แต่น้อย เขาร่ำ
รวยอย่างเหลือล้นอยู่แล้วในขณะนี้โดยที่ไม่
ต้องการทรัพย์สินอันใดอีก

ในส่วนลึกของหัวใจ คิดนมอง
 ปลอดภัยแบบ ๆ รู้ว่าปอลไม่ชอบเขา แต่
 อธิธอาจจะไม่ทราบ เพราะเขามิได้สังเกต
 และปอลก็มักจะหลบหน้าเขาเสมอ ความ
 จริงก็น่าเห็นใจ ปอลรักพ่อของเขามากก็
 ย่อมไม่พอใจที่จะเห็นคิดนเอนเอียงไปรักคน
 อื่น และเขาก็ทนไม่ได้ ปอลหวงความรัก
 ของคิดน แก่เมื่ออยากให้คิดนแบ่งความรัก
 ไปให้ใครอีก แต่มันจะเป็นไปได้ละหรือ
 คิดนว่าแห้ว อ้างว้าง ไม่มีใครนอกจาก
 อธิธิที่เป็นเพื่อนที่คិតที่สุดในขณะนี้ คิดน
 รักปอล คิดนมิได้ปฏิเสธ แต่มันเป็น
 ความรักคนละชนิด ซึ่งจะนำมาเปรียบเทียบ
 กันไม่ได้ บางครั้งคิดนคิดว่า ปอลควรจะ
 มีพ่อใหม่.....พ่อที่รักแกจริง ๆ ไม่น้อยไป
 กว่าจอห์นสัน เพื่อความอบอุ่นของตัวเอง
 แก่ แต่อีกใจหนึ่งคิดนบอกตัวเองว่า ไม่
 ควรเป็นเช่นนั้น จะมีอีกหรือผู้ที่รักลูก
 คิดนจริง ๆ ให้ความ อบอุ่น ต่อ ชีวิต ที่อ้าง
 ว้างของแก อาจจะไม่มี.....ทราบใดที่ยังมีผู้
 ชายที่เห็นแก่ตัวและเห็น แก่ได้ อีก มากมาย
 โลก

คิดนเข้าใจความรู้สึกของปอล ที่แก
 พุกออกมาเช่นนั้น คิดนเข้าใจแกดี แน่ละ
 ระหว่างอธิธิกับปอล คิดนต้องเลือกปอล
 แน่ คิดนจึงได้ตอบแกว่า

“ถ้าปอลต้องการเช่นนั้น แม่ก็ทำ

ได้ เขาจะไม่ไปกับเรา”

แกเข้ามาชนหน้าทีกอกคิดน

“คุณแม่บอกผมหน่อยได้ไหมครับ
 ว่า ผมพูดอะไรที่คุณแม่ไม่ชอบหรือเปล่า”

“เปล่า ลูก” คิดนกลั้นใจตอบ

“ผมคิดถึงแต่คิต ผมไม่ชอบคุณ
 อธิธิ ทำไมเขาชอบมาที่บ้านเราบ่อย ๆ
 นะคุณแม่”

คิดนหลบสายตาแกลงต่ำ

“เขามาเยี่ยมแม่จ๊ะ ลูก เขาสงสาร
 แม่ เขาเป็นคนดี และเขารักลูกด้วยนะ”

“ฮี่.....” ปอลสับคันท่า “ผมไม่
 ชอบหน้าเขาเลย ชอบมาอยู่เรื่อย คุณแม่
 ต้องให้สัญญาว่าคุณแม่ จะไม่เกี่ยวข้องกับ
 เขา คุณแม่ไม่คิดถึงแต่คิตแล้วหรือฮะ”

เมื่อเขาพูดถึงจอห์นสัน น้ำตาคิดน
 ไหลซึมเบาตาออกมา

“จ๊ะ แม่ให้สัญญา แม่ให้สัญญาว่า
 แม่จะไม่ไปยุ่งกับใครอีก แม่จะคิดถึงแต่คิต
 เหมือนอย่างที่คุณคิด”

ทันใดนั้นใบหน้าชายหนุ่มวัย ๓๐ ก็
 ผ่านเข้ามาในความนึกคิด นัยน์ตาของเขา
 ซึ่งเป็นสีฟ้ากำลังจ้องมองคิดน ดวงตานั้น
 เศร้าหมองขณะที่บอกคิดนว่า

“สึน่า.....” เป็นชื่อที่เขาเรียกคิดน
 “ผมฝากปอลด้วย ปอลจะเป็นทุกสิ่งทุก
 อย่างที่จะเตือนให้คุณคิดถึงผม”

แล้วภาพนั้นก็เลื่อนหายไป ภาพที่เข้ามาแทนที่เป็นชายหนุ่มวัย ๓๐ เศษ เช่นเดียวกัน ใบหน้าของเขา เข้ม กม ดวงตาของเขาเป็นสีน้ำตาลอ่อน มีแววอ่อนโยน เส้นผมเป็นสีดำสนิท ใบหน้าของเขายิ้มแย้ม เขาโน้มตัวลงมาใกล้ดิฉัน พลังกล่าวว่า

“ปรารธนา ผมเห็นใจคุณ ผมสงสารคุณ โปรดให้ออกาสผมได้เป็นผู้ปลอบใจให้คุณหายว้าวุ่น และปอลก็จะมีพ่อที่ให้ความอบอุ่นต่อแก ปรารธนา รักผมนะ ผมคอยคุณมานานเหลือเกิน นานเกินกว่าที่ใครจะคอยคุณได้ แต่ผมก็จะคอยต่อไป ผมจากคุณไป ไม่ได้หรอก ปรารธนา”

แต่ภาพนั้น ค่อย ๆ เลื่อนหายไป ดิฉัน กลับ เป็นตัว ของ ตัวเอง อีก ครั้ง หนึ่ง ดิฉันพิมพ์คำด้วยเสียงอันแผ่วเบา

“ปอล แม่ให้สัญญา แม่จะอยู่กับลูกตลอดไป แม่ทิ้งลูกไปไม่ได้หรอก”

แต่ในใจดิฉันกำลังพูดว่า “อิทธิ แม้ว่าเราจะต้องจากกัน ดิฉันก็จำต้องยอม ดิฉันรักปอล และสงสารแก ไม่อยากให้ออกเป็นเสมือนเด็กอื่นที่มีสภาพเช่นนั้น” ดิฉันฝากความคิดอันนี้ไปกับสายลมซึ่งพัดอยู่นอกบ้าน

เด็กรับใช้เข้ามาบอกว่า อิทธิมาหา หัวใจดิฉันเต้นแรงกับการมาของเขา สักครู

ร่างอันสูงสง่าก้าวยาว ๆ เข้ามาในห้อง ในมือของเขามีหนังสือหลายเล่มถือเข้ามาด้วย

“ปรารธนา...” เขาเรียก พลังทรุดตัวลงนั่งใกล้ ๆ ปอล “วันนี้เป็นอย่างไรบ้างครับ”

“ก็เหมือนทุกวันแหละค่ะ” ดิฉันตอบ

“แต่ผมว่าคุณดีขึ้น”

เขาสำรวจไปทั่วร่างด้วยสายตาคมคาย ๆ ที่มุมปาก ซึ่งเป็นอิริยาบถที่เขาชอบทำ ดิฉันหันไปทางปอลซึ่งนั่งนิ่ง มิได้พูดว่าอะไร แต่สายตาเท่านั้นที่แสดงออก เขามองอิทธิอย่างเกลียดชัง สายตาของเขาแข็งกระด้าง แต่อิทธิไม่ได้สังเกตเอาเสียเลย คูลิ...เขาเอื้อมมือไปโอบกอดดิฉันให้เข้ามาหา แต่ทันใดนั้น ปอลผลักเขาโดยแรง เขามีได้ระวังตัว ถึงกับเซ ปอลคอยห่างออกมาอย่างรวดเร็ว

“เอ๊ะ...อะไรกันนี่” อิทธิถามอย่างงง ๆ

“ไม่เกิดอะไรหรอกครับ แต่ผมจะขอบคุณมาก ถ้าไม่มาเยี่ยมคุณแม่ของผมอีก” เขาเน้นหนักคำว่า “คุณแม่ของผม” จนอิทธิรู้สึก

“โอ้ ปอล...” ดิฉันร้องขึ้นและพูดได้เพียงเท่านั้น ปอลวิ่งหนีออกจากห้องไปอย่างรวดเร็ว

อิทธิมีใบหน้า ที่ครุ่นคิด อย่าง หนัก
ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เขาตั้งใจไปครุ่นใหญ่
คิดั้น ก็ประหลาดใจ ในการ กระทำ ของปอล
คิดั้นไม่คิดว่าเขาจะกล้าถึงขนาดนี้

“อภัยให้แก่เถอะค่ะ แยกังเท็ก
มาก” คิดั้นขอโทษในการกระทำของปอล
แต่อิทธิยังคงนิ่งเฉย คิดั้นรู้ว่าสิ่ง
ที่เขาประสบเมื่อสักครู่นี้ทราบดีจิตใจเขาอย่าง
รุนแรง

“ปอลพูดถูกแล้ว ประรณนา” เขา
เอ่ยเศร้า ๆ “ถ้าผมเป็นปอล ผมก็ควรมี
ความรู้สึกเช่นนั้น แต่อะไรผลักดันให้ผมมา
พบคุณ และรักคุณ.....ประรณนา ผมคิด
ว่าผมจะได้แต่งงานกับคุณ รอให้คุณมี
สุขภาพดีขึ้นสักนิด ซึ่งหมอบอกว่าคุณอาจ
จะหาย แต่ต่อไปนี้.....มีกำแพงที่หนายัง
สำหรับเราเสียแล้ว ประรณนา สิ่งที่คุณ
ควรเลือกคือ ปอล ไม่ใช่ผม” เขาซบหน้า
ลงกับท่อนแขน ค้างมือคิดั้นไปแนบกับอก
จุมพิตแผ่วเบา พลังกล่าวว่า “มือคุณ
เย็นและซีดเหลืองเกิน คุณไม่สบายมาก
หรือเปล่า”

“คิดั้นเป็นอย่างนี้มานานแล้ว” ทิ
ฉินตอบ “ทุกอย่างมันทำให้คิดั้นคิดมาก
เหลืองเกิน แต่ขอให้คุณรู้ว่า คิดั้นรักคุณ
ค่ะ คิดั้นรักคุณมาก แต่ก็นั้นแหละ คิดั้น
อยู่ในสภาพที่ไม่อาจคิดเช่นนั้นได้ คิดั้นมี

ปอล และสภาพคิดั้นทุกวันนี้ก็ไม่น่าเป็นที่
ชื่นชมแก่ใคร ๆ บางครั้งคิดั้นเบื่อ.....เบื่อ
ตัวเอง จนไม่ยอมมีชีวิตอยู่ต่อไป คิดั้นรู้
ดีว่าเป็นคนที่น่าเบื่อที่สุด”

“อย่าพูดเช่นนั้น ประรณนา” อิทธิ
ขัดขึ้น “คุณต้องสร้างกำลังใจให้ดี คุณพูด
เช่นนั้นก็เท่ากับว่าไม่ได้รักปอลเลย ถึงกับ
ท้อแท้จนไม่ยอมมีชีวิตอยู่”

“คิดั้นรักปอลค่ะ รักมากกว่าตัว
คิดั้นเอง แต่...คิดั้นเบื่อสภาพที่เป็นอยู่ทุก
วันนี้ต่างหาก” น้าตาคิดั้นเริ่มเอ่อออกมา
อีกแล้ว อิทธิปลอบใจคิดั้นด้วยการพูดว่า
“อย่าคิดตึกว่านะ คุณนี่ดีกว่า”

เขาเปลี่ยน เรื่อง พูดให้ คิดั้น กลาย
ความหม่นหมอง “ผมเอาเรื่องสั้นของ โอ
เซนรี มาให้คุณอ่าน เห็นคุณบอกว่าชอบ
ไม่ใช่หรือครับ” เขาส่งหนังสือให้คิดั้น
คิดั้นรับมาพลิก ๆ ดูแล้วพูดว่า “ค่ะ คิดั้น
ชอบที่สุดเลย มันจบเรื่องอย่างคาดไม่ถึง
อ้อ.....วันนี้คุณทานอาหารเย็นเสียทีนี่นะคะ
นี่ก็ค่ำแล้ว เอ๊ะ...ฝนทำท่าจะตกใหญ่ ๆ
ห้องฟ้าสีคะ ค่ำมืดไปหมดเลย”

จริงอย่างที่คิดั้นพูด ห้องฟ้าเริ่ม
ค้ำมืดลงอย่างรวดเร็ว ลมพัดจัด เมฆก้อน
ใหญ่ลอยลงต่ำ สีคำทมิฬของมันทำให้
บรรยากาศมีคสนิท เสียงลมพัด เสียงฟ้า
ร้องคำราม และแล้วฝนก็เทลงมาอย่างรุนแรง

แรง ทำให้ดิฉันยกมือขึ้นอุกหู ช่างเป็น
การกระทำที่เหมือนเด็กเสียจริง ๆ แต่ดิฉัน
กลัว กลัวฟ้าที่สุด

เด็กรับใช้โผล่ เข้ามาใน ห้อง อย่าง
ระล่ำระลัก

“คุณคะคุณ คุณปอลขี่ม้าออกไป
ตั้งแต่ตอนเย็น จนบ้านนี้ยังไม่กลับเลยคะ
แกกลัว ดิฉันเป็นห่วงคะ นี่ก็มีตมมาก คง
มองไม่เห็นทาง”

“โอ...ปอล” ดิฉันร้องขึ้นจนทำ
ให้อิทธิซึ่งนั่งอยู่สะดุ้ง “ปอลลูกแม่.....นี่
เร็ว ๆ เข้า สั่งให้ตาช่วยออกไปตาม แก
จะเป็นอย่างไรบ้างก็ไม่รู้ บ้านนี้มามีเทลิค
ไปไหน ๆ แล้ววีนี้” ดิฉันจะทำอย่างไรดี
ปอลกลัวฟ้าในตอนที่ฝนตกใหญ่ และมี
พายุอย่างนี้ แล้วแกจะทำอย่างไร

“ไม่ต้องหอรอก ประรณนา” เสียง
ที่ราบเรียบของอิทธิดังขึ้น “ผมจะไปเอง
ขอมาให้ผมสักตัวเถอะ และไฟฉายดวงโตๆ
สักดวง ใจเย็น ๆ ไว้ ประรณนา ปอลคง
ไม่เป็นไรหรอก” อิทธิสงบ แม้ในเวลาที่
คับขันเช่นนี้ ดิฉันรู้สึกว่ เขาช่างเหมาะ
ที่จะเป็นหัวหน้า และผู้นำสำหรับดิฉัน
อย่างยิ่ง

เข้มนาฬิกาเคลื่อนจาก สิบ...สิบห้า
ยี่สิบ...ยี่สิบห้า นาที ปลิดหัวใจคนที่กระวน
กระวาย และในเสี้ยวนาทีที่ ๒๖ ก็มีเสียง

ฝีเท้าเข้ามาในบ้าน อิทธินั่นเอง เสื้อผ้า
ผมเผ้าของเขาเปียกโชกไปหมด และนั่น...

ปอลพาดอยู่บนไหล่ข้างขวาของเขา ดิฉัน
เกือบจะถลาออกไป ถ้าดิฉันปกติดีกว่านี้

“ปอลเป็นอะไรไปรีเปล่า” น้ำเสียง

ดิฉันขาดหายใจไปในลำคอ

“ตกม้าครับ ศีรษะแตกเพราะไป
พาดกับแ่งหินเข้า แต่แผลไม่กว้าง ไม่ถึง
กับต้องเย็บ”

อิทธิตอบอย่างรวดเร็ว วางร่าง
ปอลลงกลางห้อง และสั่งเด็กรับใช้

“ช่วย หาผ้าแห้ง ๆ มา ผัดคั หน่อย
แล้วก็ขอยากับผ้าพันแผลด้วย ไม่เป็นไร
มากหอรอกครับ” ประโยคหลังเขาหันมา
ทางดิฉัน “ทำใจดี ๆ ไว้”

เด็กรับใช้นำสิ่งที่เขาต้องการมา อิทธิ
ลงมือปฏิบัติอย่างคล่องแคล่ว เขาเปลี่ยน
เสื้อผ้าให้ และพันแผลที่ศีรษะ ปอลนอน
นิ่งทำตาปริบ ๆ น้ำตาของเขาไหลพราก
สายตาที่เขามองไปที่อิทธิ เต็มไปด้วยความ
ตื่นตันใจ และเต็มไปด้วยความขอบคุณ
แกจับมืออิทธิไว้แน่นไม่ยอมปล่อย

“นอนพักเสียนะ ปอล แล้วหนูจะ
สบายขึ้น อีก ๒-๓ วันแผลก็คงหายเป็น
ปกติ” เขาปลอบ

“ปอล เป็นยังไงบ้างลูก” ดิฉันถาม
“เจ็บมากไหม”

แกส่ายหน้าช้า ๆ นอนนิ่ง ไม่ซ้า
ก็หลับไปด้วยความปวด

“ให้แกนอนพักเถอะครับ” เขา
บอกดิฉัน “คุณช่วย พักผ่อนมาก ๆ ปอด
ปลอกภัยแล้ว ผมจะอยู่อีกสักครู่ก็จะกลับ”

ครั้งแรกที่ปอดลืมหายใจ เขาส่าย
คางตา สีฟ้าใสไปรอบ ๆ เหมือน จะมองหา
ใครสักคนหนึ่ง

“คุณอิทธิไปไหนแล้วครับ คุณ
แม่”

“เขากลับไปแล้ว ลูก นี่ลูกรู้หรือ
เปล่าว่าวันนี้เป็นวันใหม่แล้ว คุณอิ
แสงแกลก
ส่องเข้ามาในห้อง”

“รีครับ เออ...ผมฝันไป ผมฝันว่า
ผมกำลังจะจมน้ำตาย มีมือ ๆ หนึ่งเอื้อมมา
จับผมไว้ให้รอด คุณแม่ครับ คุณอิทธินั้น
เอง เขาช่วยชีวิตผมไว้ให้รอด เมื่อคืน
เขาก็ได้ช่วยเหลือผม ทั้ง ๆ ที่...ทำไม เขา
ช่วยผมทำไม ทำไมเขาไม่ปล่อยให้ผมนอน
อยู่ที่นั่น และเป็นปอดบวมตายเพราะตาก
ฝน”

“อิทธิเขาไม่ใช่คนใจร้ายหรือลูก”

“คุณแม่ครับ คุณอิทธิเป็นคนไทย
เช่นเดียวกับคุณแม่ใช่ไหมคะ”

“จ๊ะ ลูก เขาเป็นคนไทยเหมือน
อย่างแม่”

“คนไทยมีเมตตา กรุณาเช่นนี้ทุก ๆ

ดวงตะวันลาลับลงกับน้ำ
สนรยาพ่ายอำค้ำแล้วหนอ
โพล่พลัดไกลทิวาราตรีกลอ
ทิวไผ่ลือเอนลู่คุ่น่าชม
สายน้ำเรื่อยเรื่อยกระฉอกกระลอกฟัว
ลู่ลู่ริวลิวลิวได้สุขใจสม
ระยิบระยับจับตาสบอารมณ์
พระพายพรมพัดชื่นรื่นนัย

วิหคผินบินลับกลับรังน้อย
มัสยาศลาคล้อยลอยธารใส
เสียงอ้อเอนเบนสะบักต้นกวักไกว
ทังเรียวใบจวบน้ำงามจับตา
ริมทิวาสีทองร้องพิลาศ
งามประหลาดสุดเปรียบเทียบสรรหา
ปราศสิ่งล่อล่อลวงปวงมายา
เกิดศรัทธาแนบสนิทธิจกกาล
แหล่งนี้ไซ้ไร ไกลทุกข์สุขสงบ
สิ้นพิภพสรรพค์สร้างเพื่อล้างผลาญ
สิ้นความเห็นแก่ตนหม่นวิญญาณ
สิ้นสถานร้อนโลกด้วยโทษทัณฑ์

ยามจากไกลเพียงนึกใจ “คิดถึง”
ภาพยังซึ่งดวงใจไม่เปลี่ยนผัน
จารีกรอยความชื่นทุกคืนวัน
รักนิรันดร์มันไม่หมาง บางปะกง

บางปะกง
ส อ ย ธิ ท์

คน แม้แต่กับศัตรูหรือครับ” เขาไม่รังเกียจว่าผมเป็นครึ่งชาติ เป็นฝรั่งหน้าขาวรีครับ”

“เขาไม่เคยคิด ว่าลูก เป็น ศัตรู ของเขาหรอก คนไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยว ให้คนเรากระทำแต่ความดี ช่วยเหลือทุก ๆ คนเมื่อมีโอกาส โดยไม่เลือกหน้า”

“คุณอิทธิที่ต่อผมเหลือเกิน คี เหมือนเด็กคี...คุณแม่ครับ ผมจะเรียกคุณอิทธิว่า เด็กคีนะครับ”

“หมายความว่ายังงี้ลูก”

“ก็...ก็...ผมไม่ปฏิเสธว่าคุณอิทธิจะมาเป็นเด็กคีของผม” เขาพูดอย่างมั่นใจ น้ำเสียงของแกแสดงถึงความมั่นใจ คีฉันรู้สึกช่วยเขินอย่างบอกไม่ถูก

วันนั้นเป็นวันเกิดของปอล แกถือของหอบใหญ่เข้ามาในห้อง โดยอิทธิเดินตามเข้ามาภายหลัง

“คุณแม่ครับ เด็กคีชื่อของขวัญมาให้ผมหอบเบ้อเร่อเชียว” แกวางห่อของลงตรงเข้าไปโอบที่เอวอิทธิ มันเป็นภาพที่น่าดู และซาบซึ้งที่สุดสำหรับคีฉันในขณะนี้ คีฉันมองขึ้นไปสบตากับอิทธิซึ่งมองคีฉันอยู่ก่อนแล้ว สายตาของเข่า่อนโยน แสดงถึงความรัก ความภักดี และทุก ๆ

อย่างที่คุณชายจะพึงมอบให้หญิงอันเป็นสुकที่รัก

เขาโอบปอลไว้ในวงแขน ก้มหน้าลงมาใกล้คีฉัน”

“ปรารถนา...” เขาเอ่ยขึ้น “ความฝันของเรา กำลังจะเป็นความจริง โอ...ผมไม่นึกเลย” เขาคืนคั่น

อิทธิมองลงไปในดวงตาคีฉัน

“เราจะแต่งงานกันเร็วที่สุด แล้วจะไปอยู่สวีตด้วยกัน ผมจะไปราชการที่นั่น ๒-๓ ปี คุณจะได้พักผ่อน และผมจะหาหมอที่คีที่สุดมารักษาคุณ บางทีถ้าได้เปลี่ยนบรรยากาศ คุณจะสบายขึ้น และอาจจะหาย”

เขาหันไปหาปอล “ปอลต้องไปกับเด็กคี...พ่อ คัวนะ พ่อจะพาไปชมภูมิประเทศที่สวยงาม ไปซื้อของสวย ๆ แปลก ๆ ปอลจะได้เรียนหนังสือที่นั่น แล้วต่อไปพ่อ จะส่งปอลไปเรียน ที่ไหนก็ได้แล้วแต่ปอลจะต้องการ ไม่ว่าจะ เป็นเมืองไทย อังกฤษ อเมริกา หรือออสเตรเลีย พ่อมีเงินมากพอ ที่จะให้ปอลไปโดยไม่เดือดร้อน ขอแค่ให้ปอลรักพ่อมากๆ แต่พ่อนะ รักปอลมากอยู่แล้ว พ่อรักมาก รักเท่าตัวพ่อเอง”

ปอลโผล่เข้ามา อยู่ใน อ้อมแขน ของเขาหนึ่งและนาน แกร้องออกมาว่า “คุณ

พ่อ” แล้วน้ำตาของแกก็ร่วงพรู “ผมไม่เคยคิดว่า จะมีใครรัก และหวังดีต่อผมเท่าคุณพ่ออีก คุณแม่ครับ” แกโผล่เข้ามาซบที่อกคิดฉัน “ชีวิตผมมีพร้อมแล้วทั้งสองสิ่ง ในขณะนี้ ผมมีพ่อ ผมมีแม่ ผม...มีความสุขที่สุดในโลกแล้ว”

อิทธิมีใบหน้า เต็มไปด้วยความสุข เขาก็มองจุมพิตหน้าผากคิดฉันเบา ๆ

“เราจะแต่งงานและไปกันเร็วที่สุดนะ พรารดนา” เขาระงับ

“กะ” คิดฉันรับคำเสียงแผ่ว

“พักผ่อนมากๆ ใบหน้าคุณซีดเซียว เหลือเกิน พรารดนา คุณคงจะตื่นเต้นจนเกินไป”

เขาหันไปทางปอล “มา...ออกไปทานข้าวกับพ่อ ปล่อยให้คุณแม่พักผ่อนเงียบ ๆ เคี้ยวเราไปเล่นเปียโนกันดีกว่า แล้วค่อยเข้ามาดู คในท์กับคุณแม่”

แล้ว อิทธิ ก็ออกไป จากห้อง พร้อมกับปอล

คิดฉันหลับไปครู่หนึ่ง เมื่อตื่นขึ้นเสียงเปียโนยังคงกระหึ่มอยู่ในห้องโถง คิดฉันรู้สึกเหนื่อย.....โอ เหนื่อยเหลือเกิน เหนื่อยอย่างบอกไม่ถูก.....คิดฉันกำลังจะมีความสุขในระยะอันไม่นานนัก คิดฉันคอยวันนั้นมานานแล้ว และมันกำลังจะมาถึงแล้ว หลังจากที่คิดฉันได้ต่อสู้กับมันมานาน

เต็มที่ ต่อสู้กับชวากหนามนานาประการ แต่...เหมือนกับมีสิ่งหนึ่งบอกคิดฉันว่า มันจะไม่มีวันนั้นสำหรับคิดฉัน.....เวลานี้ศึกมากแล้ว อากาศเย็นยะเยือกจับชั่วหัวใจ.....

เสียงเพลง Ipsalmost ซึ่งอิทธิเป็นผู้ร้องกลอเบา ๆ ดังลอคเข้ามาในห้อง จังหวะ ทำนองอันเศร้าของมันช่างสะกิดใจ และบาคหัวใจคิดฉันเหลือเกิน นี่คิดฉันจะอยู่ไปถึงวันพรุ่งนี้ ไหมหนอ...หุคิดฉันอ้อ นัยน์ตาคิดฉันลลายไปหมด เหนื่อยเหลือเกิน ลำคอคิดฉันแห้งผาก ไม่มีเรี่ยวแรงแม้แต่จะยกแขนขึ้น คิดฉันรู้สึกว่าการ รอคอยที่ยาวนาน ได้มาถึงแล้ว และมันกำลังจะสิ้นสุดลง

มันกำลังจะมาถึงแล้ว.....ชีวิตคิดฉัน

ได้เริ่มเดินทางมาแต่ต้น เปรียบเสมือนการปีนขึ้นเขา ได้ผ่านชวากหนามและผจญกับภยันตรายนานาประการ มีทั้งทุกข์และสุขควบคู่กันไป ขณะนี้การเดินทางของคิดฉันจะจนถึงที่หมาย กำลังจะพบแสงสว่างแต่คิดฉัน เมื่อยล้า เหนื่อยไป ที่จะไปให้ถึง มันได้คิดฉันรู้สึกคิดว่า หายใจออกมาด้วยความลำบากยากเย็น....ความตาย....เป็นสิ่งที่กลัวกันนักกรี กลัวสิ...มันช่างไม่เลือกกาลเวลาเลือกสถานที่ เลือกโอกาสบ้างเลย มันช่างไม่ยอม รักรู้ คำบัญชา และภาวะที่เราผูกพันกันอยู่ มันช่างไม่เห็นความสุขของผู้ใดบางคนเปรียบความตายว่า คล้ายกับล่อง

เรือข้ามสันตอนไปและไม่กลับมาอีก ความ
รู้สึกของ คิฉันขณะนั้น ก็เหมือนกับ กำลัง ข้าม
สันตอนอันนั้น คิฉันกำลังจะจากไปอย่าง
สงบ ไม่มีการเจ็บปวดทรมานหรือทรมาน
แต่อย่างใด ทะเลตอนนั้นคลื่นลมกำลังสงบ
ไม่มีพายุ ทะเลไม่เป็นบ้า คิฉันกำลังล่อง
ลอยไปเรื่อย ๆ

โอ...นั่นใครยืนอยู่เบื้องหน้า ใน
ขณะที่เรือ แห่ง ความฝัน อัน เลื่อน ลง ของ
คิฉันผ่านไป.....จอห์นสันนั่นเอง.....เขายังไม่
แก่ลงไปเลย คิฉันเห็นยันคาสีฟ้าและผมสี
น้ำตาลถนัด ใบหน้าของเขายิ้มแย้มเมื่อ
เห็นคิฉัน มีร่องรอยแห่งความสุข คูตี.....
เขากำลังเรียกคิฉัน ขณะที่เรือกำลังแล่น
ไป...แล่นไป...คิฉันมองไปบนฝั่ง อธิธิกับ
ปอลกำลังยืนอยู่ เขากวักมือเรียกคิฉันให้
กลับไป

“ปรารภนา กลับมาเถิด ทะเล
กำลังจะเป็นบ้า พายุกำลังจะคุกคามคุณ”

และปอลก็ร้องเรียกคิฉัน คิฉัน
พยายามจะตะโกนตอบ แต่ ไม่มีเสียงสำ
เนียงอันใดออกมา

บัดนี้ จอห์นสัน กำลังเคลื่อน เข้ามา
ใกล้คิฉันทุกที ๆ

มนต์ขลัง

“ดอกตะแบก”

ฉันนอนหนุนอุ้งไถใกล้คนรัก
ซบแทบตักคนห้วงดังดวงขวัญ
ภายใต้แสงเรืองรองห้องอำพัน
กลางแสงจันทร์ทพิลลิบลิบไกล

สายตาศากครากสายไปไกลโพ้น
คลื่นโยกโยนแลลิวทิวไสว
ม้วนตัวซัดหาคทรายสลายไป
เปรียบเหมือนใจคนที่ไม่จริง
แลสนพรวิรวรายตามชายหาด
เรียงคาคาซกเคลื่อนกล่นเหมือนมนต์ขลัง
ยอดสนเหยียกเสียดฟ้าทักวงค์
ให้แด่พญ่าเตือนเพื่อนอีกครา

เสียงกวัดไกวไหวหวัดกรีกเวหวา
ทางมะพร้าวอ่อนอ่อนมนัวนอนหา
ที่ยึดเหนี่ยวเรียวหลักพักกายา
เสมือนว่าคนใฝ่หมายรักจริง

ธรรมชาติตักคืนของคืนนี้
พร้อมกับมีนงเยาว์เฝ้าสูงสิง
ต่างเอียงองค์ลงแนบแอบบอกรึง
คงไม่ทิ้งสวรรค์ ไกลใจเปรมปรีดิ์

สองอ้อมแขนแทนทหทัยไว้ความหมอง
กอดตระกองนงลักษณะเป็นสักขี
ซบกายหมายลู่จูบอีกที
ก็พอดักกুব.....จูบข้างเตียง

“ลีนา” เขาเรียก “ผมคอยคุณมานานแสนนาน บัดนี้คุณได้กลับมาหาผมแล้ว เราจะมีความสุขด้วยกันอีก”

เขากางแขนออก และคิดันก็พร้อมที่จะเข้าไปซบอยู่ในอ้อมอกที่อบอุ่นและแข็งแรงของเขา คิดันหันกลับไปคู่อิทธิเป็นครั้งสุดท้าย เขายืนนิ่ง ใบหน้าเขาเศร้าหมองคล้ายคนไข้หนัก นัยน์ตาปวศร้าว ปอลก็เช่นเดียวกัน

“อิทธิ” คิดันเรียกเขา “ลาก่อนนะ ฝากปอลด้วย...คิดันจะไม่มีวันได้เห็นแสงสว่างของพຸ່ງนี้้อีกแล้ว สิ่งที่คุณคอย

มานานได้มาถึงจุดจบแล้ว ลาก่อนลูกปอล...เวลาได้สิ้นสุดลง แม่ต้อง...จากลูกไป แม่ไม่อาจอยู่กับลูกได้...แม้ว่า...แม่ไม่ปรารถนาจะทำเช่นนั้นก็ตาม”

คิดันร้องไห้ ปอลก็ร้องไห้ แต่คิดันไม่มีวันที่จะกลับไปเช็ดน้ำตาให้แกได้ อีก ความตายกำลังจะพรากคิดันไปจากทุกอย่าง แม้แต่ความสมหวังและแสงสว่างในชีวิตที่คิดันได้รอคอยมานานแสนนาน

รัตติกาลนี้กำลังจะสิ้นสุดลง พร้อมกับที่จะไม่มีแสงสว่างของ วันพຸ່ງนี้สำหรับคิดันต่อไปอีกชั่วกาล.....

ทำเนียบคนเก่ง

ดวงประทีป

๑ ข้าพเจ้า “ผู้เขียน” ไม่เคยหวังมาก่อนเลยว่าคอลัมน์ “ทำเนียบคนเก่ง” นี้จะเป็นที่ถูกใจของท่าน เพราะข้าพเจ้าเองก็ยังไม่มีความมั่นใจแน่นอนที่จะคิดว่า ใครเก่งหรือไม่เก่งเพียงใด นอกจากจะใช้ความรู้สึก นึกคิดของตนเอง คัดสิน เป็น ประการสำคัญ หากแต่การที่ข้าพเจ้ากล้า “เสี่ยง” เขียนมาแล้วถึง ๒ ฉบับด้วยความลำบากยากเย็นได้รับการกล่าวขวัญในทางที่ดีพอสมควร ทำให้ข้าพเจ้ามีแรงใจที่เขียนคอลัมน์นี้ขึ้นมาอีกเป็นครั้งที่ ๓ ในฉบับนี้ รวมทั้งเป็นที่หวังว่าจะเป็นที่ถูกใจ และตรงกับความต้องการของท่าน เพราะข้าพเจ้ากำลังจะแนะนำให้ท่านได้รู้จักกับ สนั่น บุญครุฑ ประธานนักเรียนคนใหม่ของเรานั่นเอง

สนั่น บุญครุฑ เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๔๙๒ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่หมู่บ้านตงยาง อ. เมือง จ. ปราจีนบุรี ซึ่งเป็นเขตติดต่อกับ อ. ประจันตคาม ในจังหวัดปราจีนบุรีเช่นกัน ดังนั้นจึงเป็นการสะดวกที่เขาจะไปเรียนหนังสือในระยะต้นๆ ที่ ร.ร. ผลิตศิษย์วิทยาประจันตคาม และ

สำเร็จ มศ. ๓ ที่นั่นโดยมีตำแหน่งประธานนักเรียนพ่วงท้ายออกมาเป็นอันดับแรก

ความใฝ่ฝันของเด็กหนุ่ม ๆ ที่เพิ่งสำเร็จ มศ. ๓ อย่างสด ๆ ร้อน ๆ ทำให้สนั่นปรารถนาที่จะเข้าไปรับใช้ชาติด้วยการเป็นทหาร หากแต่ฐานะของลูกชายคนเล็กในจำนวนพี่น้องทั้งหมด ๗ คน ทำให้คุณพ่อคุณแม่ ผลักดันให้สนั่น เข้ามาเรียนฝึกหัดครูอย่างใฝ่ใจรูปร่างที่สูงใหญ่ ผิวคล้ำ ตาเป็นประกายวาวอย่างมุ่งมั่น ประกอบกับแววแห่งความเป็นผู้นำในกิริยาท่าทาง ทักษะเบียดนิ้ว ทำให้สนั่นมีตำแหน่งหน้าที่ไว้รับผิดชอบตั้งแต่ชั้น ป.กศ. ปีที่ ๑ ด้วยการเป็นหัวหน้ากลุ่ม แต่ในขณะเดียวกัน สนั่นก็สามารถทำเกรดเฉลี่ยในชั้น ป.กศ. ต้นได้ถึง ๓.๐๔ และก้าวขึ้นมาเรียนในชั้น ป.กศ. สูงอย่างภาคภูมิใจ

ความเป็นผู้ใหญ่สมตัวในชั้น ป.กศ. สูงสร้างความศรัทธาให้กับเพื่อนๆ รุ่นเดียวกันจนทำให้เขาได้รับ ตำแหน่งผู้แทนของชั้น ป.กศ. สูงปีที่ ๑ และหัวหน้ากลุ่มในหอพิฆาตแมนไปในขณะเดียวกัน และทำ

แห่งล่าสุดที่สนั่น ได้รับ ค่ายคะแนนเสียง เลือกตั้งอย่างท่วมท้น คือตำแหน่งประธานนักเรียนของวิทยาลัยครูเทพสตรีปีการศึกษา ๒๕๑๒ นี้เอง ซึ่งก็เป็นที่น่าสังเกตว่า ในจำนวนผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นประธานนักเรียน ๓ คน สนั่นได้รับเสียงเลือกตั้งมากกว่าคู่แข่งในอันดับสองถึง ๑๔๖ คะแนนในจำนวนผู้ออกเสียงเลือกตั้งทั้งหมดเพียง ๘๓๐ เสียง

ในสายตาของเพื่อนฝูงหลาย ๆ คน ต่างก็ยอมรับเป็นเสียงเดียวกันว่า สนั่น บุญครุฑ มีความเหมาะสมกับตำแหน่งอันน่าภาคภูมิใจของประธานนักเรียนนี้ ในหลายๆประการ เขาเป็นคนที่มีความสามารถรอบด้าน เคยเป็นนักกีฬาที่มีความสามารถมาตั้งแต่ชั้น ป.กศ. ปีที่ ๑ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กีฬาบาสเกตบอลเป็นสิ่งที่เขาโปรดปรานเสมอมา รวมทั้งเคยร่วมอยู่ในทีมของ อ. ประจันตคามมาแล้ว หลายคนอาจจะไม่เคยเห็นฝีมือเขาในทางดนตรี แต่เพื่อนที่ใกล้ชิดจะเคยได้ยินเสียงขลุ่ยอันวิเวกหวานจากเขาอยู่เป็นประจำ หากแต่เป็นที่แปลกอยู่อย่างหนึ่งว่า วิสาเอกภาษาอังกฤษที่เขารัก ไม่มีส่วนจูงใจให้เขากระเจิงเพริดไปสู่ห้วงแห่งความยั่ววนได้เลย การศึกษาต่อในระดับ

ปริญญาตรีใคร ๆ พวกนี้ใฝ่ฝันก็ไม่มีอิทธิพลพอที่จะโน้มน้าวให้จิตใจของเขาหวนไหว ทั้ง ๆ ที่เขาก็เป็นคนหนึ่ง ซึ่งอยู่ในสภาวะที่จะไปศึกษาต่อได้ ไม่ยากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของ “ความรัก” ซึ่งไม่อาจจะกล้ากรายเข้าไป ถึงหัวใจเขาได้เลยแม้แต่น้อยไม่ว่า จะเป็นเพียงส่วน ของความเป็น “พี่ชาย” ก็ตาม ทั้งนี้และทั้งนั้น เขาอ้างเหตุผลกับ ข้าพเจ้าอย่างสั้น ๆ แต่หนักแน่นว่า อยากจะทำงานให้กับตำแหน่งประธานนักเรียน ปี ๒๕๑๒ อย่างดีที่สุด

ต่อข้อถามของข้าพเจ้าเรื่องแผนการทำงานในปีการศึกษา ๒๕๑๒ เขากลับตอบเสียงออกไปอย่างสุภาพว่า อยากจะขอวางแผนให้รัดกุม อีกสักครั้งหนึ่ง ก่อนแล้วจะแถลงการดำเนินงานโดยละเอียดต่อไป ในภายหลังแต่อย่างไรก็ตามในฐานะที่สนั่นก็ได้มีส่วนร่วมอยู่ในสภานักเรียนปี ๒๕๑๑ คงจะมีส่วนช่วยให้เขาทำงานในสภาได้ดีกว่าที่แลดู ๆ มา ซึ่งข้าพเจ้าก็มั่นใจยิ่งขึ้น เมื่อเขากล่าวกับข้าพเจ้าอย่างหนักแน่น และจริงจังตามนิสัยเป็นประโยชน์สุดท้ายว่า *“สภานักเรียนปี ๒๕๑๒ จะทำงานได้ผลดีที่สุด ถ้าชาวเทพสตรีทุกคนให้ความร่วมมือกันอย่างจริงจัง”* ๑

เพลงครวญ

โพระคก

เสียงใครนอมาบรรเลงเป็นเพลงเศร้า
 วิเวกเหงาเวงวังคังโศกศัลย์
 เสียงลมอ่อนวอนหวิวสียวลัน
 สุกจะกลืนน้ำตาพรูสู่กลางใจ
 เสียงดนตรีสีเศร้าเคล้าลมอ่อน
 เหมือนอาวรณ์จิตพราวจากไปไหน
 จังร้องรำคร่ำครวญร่ำจวนใจ
 ส่งอาลัยถึงยอดขลุ่ยซู่ซ่า
 แสนสงสารดวงมานของเธอเศร้า
 ขาคคนเกล้ากลิ้งแลชะเง้อท่า
 ฝ้าแต่ทุกข์ฝ้าแต่ตรมขมอุรา
 เวหนานั้นจะช่วยด้วยฉันใด
 มีคสนิทกลางราตรีที่รันทด
 เหมือนมีกหมกมีกมิจิตหลับไหล
 เสียงเพลงรักเพลงเศร้าเร้าทรวงใน
 สะทอนใจโยเธอร้างห่างคู่ชม
 อนิจจามนุษย์เราเงาไม่เที่ยง
 ย่อมเดินเสียงเบี่ยงไปให้ขึ้นชม
 วันนี้สุขพรุ่งนี้เศร้าร่ำระบม
 ทรวงระทมเพราะประจักษ์รักกับไฟ
 จะเชื้อโยคาลวงปวงมนุษย์
 หน้าผองผูกแต่ใจกบปดใจน
 ของจำคำเศร้าเกล้าฤทัย
 แผลกลางใจของคนคลอขอเพลงครวญ

“ไม่สิ้นรัก”

สนธยา

ไอ้อาลัยใจหายเสียคายนัก
 ค่ายความรักบุปผานิจจาเอ๋ย
 กลีบสกลสวยรววยรินกลั่นร่ำเพย
 ทุกวันเคยชื่นตาเมื่อครายล
 เพียงลมพาลรานเร้าเจ้าช้ำชอก
 เพียงแต่คอกถูกกรายค้ายสายฝน
 เพียงแสงแดดแผดเผาเจ้าพอทน
 แท้ที่คนใจพาลระรานทำ
 เขาเค็ดพราวจากทันไปพันถิ่น
 กงคอมกลั่นชมสกันร์เสียจนหน้า
 จึงอับเฉาเศร้าหมองต้องระกำ
 เมื่อเจ้าช้ำเขาคงไม่หลงชม
 เราเฝ้ามองหมองไหม้ใจจะจากข
 เจ้านิราศแรมไกลให้ขึ้นชม
 มาสูญกลั่นสิ้นสีที่รันทรมย์
 ไม่ได้คดมอาครยั้งพูนแด
 แม้นเขาร้างขว่างทิ้งกลิ้งหมคค่า
 กลีบโรยราร่วงไป ไม่แยแส
 ใครจะปองของหม่นสิ้นคนแล
 กงมีแต่ตกต่ำซ้ำกลางคืน
 จะขอเอาเจ้าแอบไว้แนบอก
 ไล้ความฟกมีหน้ายคลายกวิล
 แม้เขาชมหมคค่าต้องราคน
 ก็ไม่สิ้นรักเจ้า...จะเฝ้ารอ

คณะผู้จัดทำ

อาจารย์ที่ปรึกษา

- อ. จินตนา เอี่ยมใจกล้า
อ. บุญมี เสริมทรัพย์

สภาราณียกร

- ประทีป เหมือนนิล
อมรา พงษ์ปัญญา
ผดุงเกียรติ มุ่งธัญญา

เลขานุการ

- สมยศ สิงห์คำ
นวลอนงค์ ศรีตะปัญญา

เหรียญกิตติ

- ประเสริฐ งามพันธุ์
พรวดี เทียมบุญประเสริฐ

ศิลป์

- วินัย โสมคี
มนตรี จตุรภัทร
เรวัต ปัญญาสิทธิ์

ภาพ

- ศิเรก แสสน์
ณรงค์ ศรีสรวล

ธุรการ

- วัชรินทร์ สอนไส
ปิยะ หอยสังข์

จากจิต

หันไปมองรอบๆตัว ทางนทกยุง
เริ่ม ผลิดอกสีแสด สะพรั่งอีกเป็นครั้งที่สอง
เรากำลังจะลาจากกันทั้งที่รัก ข้าพเจ้าขอ
ส่งความปรารถนาดีครั้งสุดท้าย ผ่านมายัง
เพื่อนและน้องๆด้วยความบริสุทธิ์ใจ ความ
สำเร็จ ที่ผ่านมา ทั้งหมดเกิดขึ้น จากแรงใจที่
พวกเราได้รับอย่างอบอุ่น เราทำงานกัน
ด้วยใจรัก แต่ก็ไม่ถึงกับกินอกมกคิ ในขณะที่
เดียวกันก็ไม่เคยคิดว่าทำเพื่อหน้าที่ แม้
กระนั้นเราก็ทำกันอย่างตั้งใจที่จะให้ ดีที่สุด
ความไม่พอใจที่ท่านอาจจะได้รับ โปรดอย่า
เพ่งตำหนิว่าเรา “ซุ่ม” จงเข้าใจ และเห็นใจ
เถิดว่า เรามีความสามารถกันแค่นี้เอง

ขอขอบพระคุณสำหรับทุกท่านที่มี
ส่วนให้วารสาร “ยุงทอง” ฉบับนี้ลุล่วงไป
ด้วยดี

คนหนังสือพิมพ์

๑ มีนาคม ๒๕๑๒

